

ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН
ВИЛОЯТИ ХАТЛОН
МАЧЛИСИ ВАКИЛОНИ ХАЛҚИ НОҲИЯИ ШЎРООБОД
ҚАРОР

Тел: (83319) 2 – 11 – 48, 2 – 11 – 24, факс: 2-20-03, 2-11-27 сом: info@shuroobod.tj

Аз «29» сентябри соли 2015 № 107

д.Шўрообод

Дар бораи тасдиқ намудани Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Шўроободи вилояти Хатлон барои солҳои 2016-2020

Мутобики маддаҳои 8, 9 ва 20-и Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақомоти маҳаллии ҳокимиyaти давлатӣ» иҷлосияи сеюми Маҷлиси вакiloni хalқi noҳiyaи Shӯroobod (даъвати панҷум)

ҚАРОР МЕКУНАД:

1. Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Шўроободи вилояти Хатлон барои солҳои 2016-2020 тасдиқ карда шавад (замима мегардад).

2. Муовини якум, муовинон ва роҳбари дастгоҳи раиси ноҳия, мудири бахши иқтисод ва савдои мақомоти иҷроияи ҳокимиyaти давлатии ноҳия, роҳбарони ташкилоту муассисаҳои ноҳиявӣ, раисони ҷамоатҳои деҳоти ноҳия дар амалӣ намудани Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Шўроободи вилояти Хатлон барои солҳои 2016-2020 дар ҳамкори бо мақомоти иҷроияи ҳокimiyati давлатии вилояти Хатлон, агентиҳои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазорату қумитаҳо, созмонҳои байналмилалӣ, сафоратхонаҳои давлатҳои хориҷӣ, фондҳои маблағгузор, ташкилотҳои гайридавлатӣ ва соҳибкорони ватанию хориҷӣ тадбирҳои мушаҳҳасро ҳамкорӣ намоянд.

3. Сардори раёсати молияи ноҳия, мудири бахши иқтисод ва савдои мақомоти иҷроияи ҳокimiyati давлатии ноҳия ҳамасола дар таҳияи буҷети ноҳия иҷроиши самараноки Барномаи мазкурро ба эътибор гиранд.

4. Муовини раиси ноҳия оид ба масъалаҳои буҷет, соҳтмон, савдо, нақлиёт, роҳ, алоқа, меҳнат ва хизмати коммуналӣ вазифадор карда шавад, ки аз рафти иҷрои Барномаи мазкур ҳар сол моҳи декабр дар иҷlосияи Маҷлиси вакiloni хalқi noҳiyaи ҳисобот манзур намояд.

5. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи комиссияи доимии Маҷлиси вакiloni хalқi noҳiya “Оид ба масъалаҳои буҷет, соҳтмон, савдо, нақлиёт, роҳ, алоқа, меҳнат ва хизмати коммуналӣ” ва муовини соҳавии раиси ноҳия voguzor карда шавад.

Раиси
Маҷлиси вакiloni хalқi
noҳiyaи Shӯroobod

А. Икромзода

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ВИЛОЯТИ ХАТЛОН

МАҚОМОТИ ИЧРОИЯИ ҲОҚИМИЯТИ
ДАВЛАТИИ НОҲИЯИ ШӮРООБОД

**БАРНОМАИ РУШДИ
ИЧТИМОИЮ ИҚТИСОДИИ
НОҲИЯИ ШӮРООБОД
барои солҳои 2016-2020**

МУНДАРИЧА

Рўйхати ихтисорот	5
Пешгуфтор	6
БОБИ 1. ҲОЛАТИ УМУМӢ	
ВА ТАҲЛИЛИ ВАЗӢ ВО҆ЕИ НОҲӢ	8
БОБИ 2. ИҚТИСОДИЁТ	13
2.1. Соҳаи кишоварзӣ	13
2.2. Соҳаи саноат	19
2.3. Соҳибкории хурд ва миёна	23
БОБИ 3. ИҶТИМОИЁТ	28
3.1. Соҳаи маориф	28
3.2. Соҳаи тандурустӣ	32
3.3. Соҳаи хиҷзи иҷтимоӣ	36
3.4. Соҳаи фарҳанг ва фароғат	40
3.5. Сайёҳӣ ва варзиш	41
БОБИ 4. ИНФРАСОХТОР	44
4.1. Таъминот бо оби нӯшокӣ	44
4.2. Хадамоти рифоҳӣ	45
4.3. Таъмини барқ	47
4.4. Нақлиёт ва хоҷагии роҳ	48
4.5. Алоқа ва фазои иттилоотӣ	49
БОБИ 5. ҲИФЗИ МУҲИТИ ЗИСТ ВА ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДДА	50
5.1. Ҳиҷзи муҳити зист	50
5.2. Омодагӣ ба ҳолатҳои фавқулодда, пешгирий ва кам кардани ҳолати хатари онҳо	51
БОБИ 6. ТАЪМИНОТИ ЗАХИРАВӢ	56
БОБИ 7. НИЗОМИ МОНИТОРИНГ ВА АРЗЁБӢ	60
Замимаҳо оид ба стратегияи рушди ноҳияи Шӯрообод аз рӯи соҳаҳо	61

РЎЙХАТИ ИХТИСОРОТ

БРСММ	Барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид
БРЧ	Барномаи рушди чомеа
Б/Ч	Бучети ҷумҳурияйӣ
Б/М	Бучети маҳаллӣ
ВММША	Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳолӣ
ВРИС	Вазорати рушди иқтисод ва савдо
ВМИ	Вазорати маориф ва илм
ВТҲИА	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ
ВНМО	Вируси норасоии масъунияти одам
ВК	Вазорати кишоварзӣ
ГК	Гурухҳои кории секторӣ
ГФТ	Гурухи фаъоли ташаббускор
КПМО	Кумитаи падару модарон ва омӯзгорон
КАТС	Қўмаки аввалии тиббию санитарӣ
Мваа	Мониторинг ва арзёбӣ
МИХД	Мақомоти иҷроияи ҳокимиияти давлатӣ
МНДСЭ	Муассисай назорати давлатии санитарию эпидемиологӣ
МДНРА	Муассисай давлатии нигоҳдории роҳҳои автомобилгард
НБО	Нерӯгоҳи барқии обӣ
ПСМ	Партовҳои саҳти майшӣ
СВОТ	Паҳлӯҳои қавӣ, заиф ва имкониятҳою таҳдидҳо
СМ	Созмонҳои маҳаллӣ
НМваА	Низоми мониторинг ва арзёбӣ
СМР	Стратегияи миллии рушд
СБСНМТ	“Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015”
СХМ	Соҳибкории хурд ва миёна
СХ	Сармояи хориҷӣ
СД	Сармояи доҳилӣ
ФҚҲ	Фонди қарзии хурд
ФАО	Ташкилоти озуқа ва кишоварзии Созмони Милали Муттаҳид
ХРҲ	Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола
ҶСП	Ҷамъияти саҳомии шакли пӯшида
ҶДММ	Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд

ПЕШГУФТОР

Шўрообод нохияи аграбӣ буда, аҳолии он асосан ба чорводорӣ ва зироаткорӣ машгуланд. Нохия дар тақсимоти меҳнати вилояти Ҳатлон ҳамчун истеҳсолкунандай маҳсулоти чорводорӣ ва растани парварӣ маҳсуб мейбад. Ҳиссаи он дар истеҳсоли маҳсулоти кишоварзии вилоят, аз ҷумла ғалла 14,6%, картошкагӣ 0,3%, сабзавот 0,21%, меваҷот 1,1%, шир 2,1%, гӯшт 1,7%, пашм 2,9% ва асал 1,62 фоизро ташкил медиҳад. Табииати хушманзара, иқлими мувоғиқ, ландшафти зебои нохия ва мавҷудияти коғии қувваи корӣ, барои рушди минбаъдаи соҳаи кишоварзӣ ва коркарди саноатии ашёи хоми маҳаллӣ хеле мувоғиқ мебошад. Дар қаламрави нохия захираҳои қанданиҳои фоиданок аз ҷумла, тилло, намак ва ангиштсанг мавҷуданд.

Дар раванди таҳияи Барномаи рушди нохияи Шўрообод, талаботҳои Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи дурнамоҳои давлатӣ, консепсияҳо ва барномаҳои инкишофи иҷтимоию иқтисодӣ», «Дастури методӣ оид ба таҳия ва татбиқи барномаҳои рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру нохияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» (қарори Ҳайати Мушовараи Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон №1/3, аз 12 январи соли 2009) ва хуччатҳои муҳими стратегӣ («Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола», «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015», «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015») ва барномаҳои соҳавию минтақаӣ ба инобат гирифта шудааст. Барномаи мазкур бо қӯмаки машваратии мутахассисони Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ёрии техникии Барномаи Рушди Созмони Миллали Муттаҳид, аз ҷониби Гурӯҳи кории нохия, ки бо Амри Раиси нохияи Шўрообод тасдиқ гардидааст, таҳия шудааст. Дар раванди таҳияи он коршиносон, намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ, баҳшҳои ҷамъиятигу ҳусусӣ ва мутахассисони соҳавии Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиюти давлатии (МИХД) нохия ҷалб гардидаанд.

Ҳадафи асосии Барномаи тарҳрезигардида, таъмин намудани рушди устувори соҳаҳои воқеъии иқтисодӣ, дар асоси коркарди саноатӣ ва истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ, беҳтар намудани хизматрасонии заминавии иҷтимоӣ ва беҳтар намудани сифати зиндагии мардуми нохия мебошад. Барномаи зикргардида, ҳамчун хуччати асосӣ, самтҳои афзалиятнок ва сиёсати ояндаи рушди иҷтимоию иқтисодии нохияро барои давраи миёнамуҳлат муайян менамояд.

Ба Барномаи рушди нохияи Шўрообод 141 лоиҳаи афзалиятнок бо маблағи 170669 ҳазор сомонӣ ворид гардидааст, ки аз ин 42 лоиҳа бо маблағи 71622 ҳаз. сомонӣ ба баҳши иқтисодӣ, 60 лоиҳа бо маблағи 45050 ҳаз. сомонӣ ба баҳши иҷтимоӣ, 35 лоиҳа бо маблағи 45032 ҳаз. сомонӣ ба баҳши инфрасоҳтор, 1 лоиҳа ба маблағи 1000 ҳаз. сомонӣ ба баҳши ҳолатҳои фавқулодда ва 3 лоиҳа бо маблағи 7965 ҳаз. сомонӣ ба баҳши таъминоти захиравӣ рост меояд.

Тақсимоти маблагҳои

“Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии нохияи Шўрообод барои солҳои 2016-2020”
аз рӯи соҳаҳо аз ҳисоби ҳамаи сарҷашмаҳои маблаггузорӣ (ҳаз. сомонӣ)

Соҳаҳо	Ҳамагӣ	2016	2017	2018	2019	2020
Кишоварзӣ	10210	1440	550	1010	2300	4290
Саноат ва соҳибкории хурду миёна	11912	2520	1122	4690	815	2565
Соҳтмон	49500	18700	9100	9100	8100	4500
Ҳамагӣ, блоки иқтисодӣ	71622	22660	10772	14800	11215	11355
Маориф	22100	2850	6750	6950	3750	1800
Тандурустӣ ва хифзи иҷтимоӣ	18580	1900	5500	6580	3400	1200
Соҳаи фарҳанг, варзиш ва сайёҳӣ	4370	500	1000	1130	900	300
Ҳамагӣ, блоки иҷтимоӣ	45050	5250	13250	14660	8050	3300
Таъминот бо оби нӯшоқӣ	3790	0	0	140	200	0
Хочагии манзилию коммуналӣ	17022	582	620	0	0	0
Барқтаъминкунӣ	2500	450	600	150	0	0

Соҳаҳо	Ҳамагӣ	2016	2017	2018	2019	2020
Нақлиёт ва коммуникатсияҳо	21720	2345	7445	7050	1950	0
Ҳамагӣ, инфрасохтор	45032	3377	8665	7340	2150	0
Ҳолатҳои фавқулодда	1000	500	500	0	0	0
Таъминоти захиравӣ	7965	30	2030	3030	2865	10
Ҳамагӣ арзиши БРН Шӯрообод	170669	31817	35217	39830	24280	54275

Барои татбиқи “Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Шӯрообод барои солҳои 2016-2020”, аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузорӣ **170,6 млн. сомонӣ** пешбинӣ шудааст, аз он ҷумла, аз ҳисоби:

Буҷети ҷумҳурияйӣ 92512 ҳаз. сомонӣ;

Буҷети маҳаллӣ (вилоят 2160 ва ноҳия 605) - 2765 ҳаз. сомонӣ;

Маблағҳои худии соҳибкорон, аҳолӣ ва ташкилоту муассисаҳо 33322 ҳаз. сомонӣ;

Сармоягузориҳои хориҷӣ 10460 ҳаз. сомонӣ.

Лоиҳаҳои манбаи маблағгузориашон айни ҳол номуайян 31610 ҳаз. сомониро ташкил медиҳанд.

БОБИ 1. ҲОЛАТИ УМУМӢ ВА ТАҲЛИЛИ ВАЗӢИ ВО҆ЕИИ НОҲИЯИ ШӮРООБОД

1.1 Соҳти маъмурӣ-худудии ноҳия

Ноҳияи Шӯрообод дар қисмати ҷанубӣ-шарқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар соҳили дарёи Панҷ ҷойгир шудааст. Масоҳати умумии ноҳия 2,3 ҳазор км²-ро ташкил медиҳад, дар ҷануб бо Ҷумҳурии Исломии Афғонистон, дар шимолу гарб бо Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон (154 км) (ноҳияи Дарвозд), аз шимол ба ноҳияи Мӯъминобод, аз гарб бо шаҳри Кӯлоб ва аз ҷануб бо ноҳияи Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ ҳамсарҳад аст.

Масофа аз маркази ноҳия то шаҳри Кӯлоб 32 км, то Қурғонтеппа 197 км ва то шаҳри Душанбе 237 км-ро ташкил медиҳад. Ноҳия 0,9% ҳудуди умумии вилояти Ҳатлонро ишғол менамояд.

Шумораи аҳолии ноҳияи Шӯрообод ба ҳолати 1 январи соли 2015 - 49800 нафарро, аз ҷумла 49% занҳо ва 51% мардон, ташкил медиҳад. Ба ҳайати ноҳия 7 ҷамоат шомиланд: Шӯрообод, Дагистон, Чагам, Саричашма, Нуриддин Маҳмудов, Дашибуҷум ва Лангардара. Маркази ноҳия деҳаи Шӯрообод ба ҳисоб меравад.

1.2. Маълумоти фарҳангӣ ва таърихӣ

Таърихи ташаккули ноҳияи Шӯрообод ҳанӯз ҳам ба пуррагӣ омӯхта нашудааст. Вале бозёфти олоту асбобҳои қадима аз ҷониби шаҳрвандон ва номи қадимаи баъзе деҳаҳо

(Дашти Чом, Нӯшорак, Личун, Нуриддин Маҳмудов, Порвор, Гринг, Миршикорон, Эскикӯлоб) гувоҳионанд, ки диёри имрӯзai Шўрообод таърихи қадима дорад.

Охири асри XIX ва аввали асри XX дар худуди имрӯзai ноҳия шоҳигариҳои Болодара (Дараи Боло), Поёндара (Дараи поён ё худ Шоҳон), Кишт, Тангноб, Нуриддин Маҳмудов, Сари Фор, Давлатобод ва амлокдории Сарчашма мавҷуд буданд, ки ба ҳайати бекигарии Кӯлоб дохил мешуданд, ки аҳолии он асосан ба боғдориву чорводорӣ машғул буд ва ин омил рушди ояндаи ноҳияи Шўроободро муайян намуд.

Дар ибтидои таъсисёбиаш ноҳия *мулкӣ ё дашии Терай* («Терай») ном дошт, он 16 Шўрои чамоат ва 204 деҳаро дар бар мегирифт. Аввалин маркази ноҳия Хочагалтон интихоб гардида, баъдан марказ ба деҳаи Шўрообод, ки нав таъсис ёфта буд, кӯчонида шуд. 23 ноября соли 1930 бо қарори Кумитаи иҷроияи марказии РСС Тоҷикистон ноҳия Шўрообод номгузорӣ шуд. Дар солҳои 1950-1956 аҳолии 76 деҳот ба дигар минтақаҳои ҷумҳурӣ муҳоҷир карда шуданд. Бо мурури замон ин ба аз байн рафтани қисми зиёди деҳот оварда расонид. Тибқи маълумоти расмӣ дар соли 1952 ноҳияи Шўрообод дорои 7 шўрои деҳот ва 113 деҳа буд. 14 марта соли 1959 бо фармони Шўрои Олии РСС Тоҷикистон ноҳияи Шўрообод барҳам дода шуда, ба ноҳияи Москав ҳамроҳ карда шуд. Дар соли 1974 Шўрои деҳаи Шўрообод ба ноҳияи Ленинград гузаронида шуд (то соли 1991). 26 февраля соли 1991 бо қарори сессияи панҷуми Шўрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон даъвати дувоздаҳум ноҳияи Шўрообод аз нав таъсис дода шуд.

1.3. Шароит ва заҳираҳои табииту иқлими

Минтақаи кӯҳии ноҳия аз қаторкӯҳҳои Ҳазрати Шоҳ иборат буда, маркази ноҳия дар баландии 2000 метр аз сатҳи баҳр қарор дорад. Баландии қаторкӯҳҳои ноҳия 2500-3000 метрро ташкил медиҳад.

Дар минтақаи Терай иқлими мӯътадил ҳукмфармост. Ҳарорати ҳаво дар фасли зимистон ба ҳисоби миёна $-10\text{--}20^{\circ}\text{C}$ дар баландкӯҳҳо -20 то -25°C хунук ва тобистон аз $+30^{\circ}\text{C}$ то $+35^{\circ}\text{C}$ гарм мешавад. Микдори боришот ба ҳисоби миёна 400-500 миллиметрро ташкил медиҳад. Дар фаслҳои тирамоҳу зимистон аз тарафи шимол ва ҷанубу шарқ бодҳои афғонӣ бо суръати баланд мевазанд.

Дар Даштичум ва Сарчашма иқлими субторопикии ҳушк ҳукмфармост. Дар фасли тобистон ҳарорат $+30\text{--}40^{\circ}\text{C}$ ва дар зимистон то -5°C мерасад. Микдори боришот ба 250-300 миллиметр баробар аст.

Дар қисмати шарқии ноҳия дарёи Панҷ равон аст (бо масофаи 154 км). Яке аз дарёҳои пуроби ноҳия Оби Ниёв ба шумор меравад (бо масофаи 70 км), ки аз қисмати шимолии Даштичум, аз кӯҳи Болодара сарчашма мегирад ва ба дарёи Панҷ ҳамроҳ мешавад. Иқлими мусоид ва заминҳои ҳосилхез имкон медиҳанд, ки ҳочагии қишлоқ ва боғдорӣ рушду нумӯ кунанд. Дар ноҳия себ, тут, чормағз, анор, зардолу, нок ва ангур парвариш карда мешаванд.

Олами набототи ноҳия бағоят ғанист. Дар минтақаи даштӣ растаниҳои мавсимӣ ва буттаҳои гуногун месабзанд. Дар қисмати субтропикӣ бошад, дараҳтҳои пиставу бодом, буттаи дӯлона, дарахти анор, шакунг, амрут, қаюм, себ, анҷир, олуча, гелос, нок, аргувон, хубак, арча, бушол, заранг, фарқ, балар, орич, иргай ва гайраҳо мерӯянд.

Ноҳия аз қанданиҳои фоиданок низ бой аст. Дар қисмати шарқии ноҳия (қарияи Тагноб) конҳои күшодаи ангиштсанг, намак ва кони азхудкарданашудаи тилло (Саригор) мавҷуданд. Инчунин дар тамоми ҳудуди ноҳия конҳои пошхӯрдаи тилло ба назар мерасанд. Аз рӯи маълумоти геологӣ, ангиштсанги маҳаллӣ сифати хуб дошта, хокистари он ҳамагӣ 5-8 фоизро ташкил медиҳад. Танҳо заҳираҳои кони «Тагноб» 88 ҳазор тоннаро ташкил медиҳанд.

1.4. Вазъи демографии ноҳия

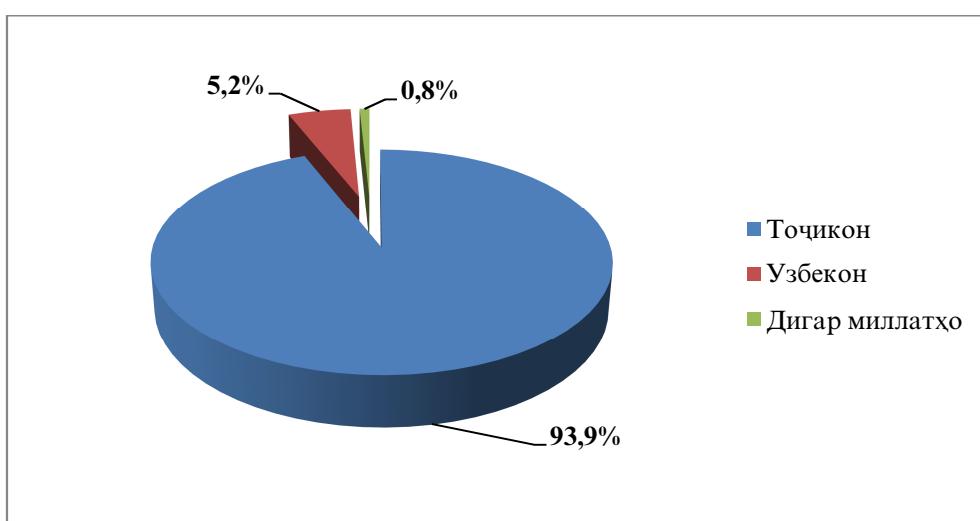
То 1 январи соли 2015 аҳолии ноҳия 49800 нафарро ташкил медиҳад, ки ба 1,7 фоизи аҳолии вилояти Ҳатлон ва 0,6 фоизи аҳолии ҷумҳурӣ баробар аст. Аз шумораи умумии аҳолӣ 50,9 фоизро мардҳо (25348 нафар) ва 49,1 фоизро занҳо (24452 нафар) ташкил медиҳанд.

Аҳолии ноҳияи Шӯрообод аз рӯи ҷамоатҳо ба ҳолати 01.01.2015

Ҷамоатҳо	Шумораи дехот	Шумораи оилаҳо/ҳоҷагиҳо	Шумораи аҳолӣ
Шӯрообод	21	1326	10304
Догистон	8	887	6628
Нуриддин Маҳмудов	10	832	6431
Даштичум	18	605	4691
Лангардара	24	612	4041
Чагам	10	770	5787
Саричашма	27	1523	11918
Ҳамагӣ:	117	6555	49800

Аз рӯи мансубияти миллӣ 93,9%-и аҳолии ноҳияро тоҷикон ва 6,1% дигар миллатҳо ташкил медиҳанд.

Ҳайати этникуи аҳолии ноҳияи Шӯрообод

Қисми зиёди аҳолиро миёнасолон ва наврасон ташкил медиҳанд.

Соҳтори ҷинсӣ ва синнусолии аҳолии ноҳия ба ҳолати 01.01.2015.

Нишондиҳандаҳо	Ҳамагӣ	Аз ҷумла дуҳтарон/ занон	Бо %
Наврасони то 14 сола (кӯдакон)	17251	8971	52
Миёнасолон	29012	14389	49,5
Нафакаҳӯрон (63 мард/58 зан) ва аз ин калон	3537	1092	30,9
Ҳамагӣ:	49800	24452	49,1

Афзоиши демографӣ дар ноҳияи Шӯрообод (ба ҳолати 1 январи соли 2015)

Солҳо	Шумораи таваллуд шудагон	Шумораи издиҷоҷ/ никоҳ	Шумораи фавтидағон	Шумораи муҳочирион (аз ҷумла занҳо)	Афзоиши табиии аҳолӣ	Афзоиши табиии аҳолӣ бо %	Шумораи умумии аҳолӣ
2012	1117	738	182	1948 (76)	935	1,97	47300
2013	1291	681	165	2259 (90)	1126	2,3	48800
2014	1153	759	174	1954 (73)	979	1,96	49800

Миқдори аҳолии ноҳия дар соли 2014 (49800 нафар) дар қиёс бо соли 2012 (47300 нафар) ҳамагӣ 2500 нафар ё 5% зиёд шудааст. Зичии ҷойгиршавии аҳолӣ дар 1 км² 218 нафарро ташкил медиҳад.

1.5. Тамоюлҳои асосии иқтисодиву иҷтимоӣ

Ноҳияи Шӯрообод яке аз ноҳияҳои кӯҳиест, ки бо Ҷумҳурии Исломии Афғонистон ҳамсарҳад мебошад. Шӯрообод ноҳия камзамин ба шумор меравад ва ин омил боиси муҳочирати дохилӣ ва хориҷӣ мегардад. Асоси иқтисодиёти ноҳияи Шӯроободро кишоварзӣ ташкил медиҳад ва 61 фоизи аҳолӣ дар ин соҳа машғул мебошанд. Самтҳои асосии кишоварзии ноҳия боғдорию галладонапарварӣ, чорводорӣ, занбӯрпарварӣ ва қисман картошкаву сабзавотпарварӣ мебошад.

Соҳтори соҳаи кишоварзӣ асосан аз хочагиҳои хонагӣ ва деҳқонӣ иборат аст. Ба фаъолияти босамари хочагиҳои деҳқонӣ як қатор омилҳои манфӣ, ба монанди норасоии техникаи кишоварзӣ ё фарсадагии техникаҳои мавҷуда, гаронии нарҳ ва набудани нуриҳои минералӣ, сӯзишворию равғанҳои молиданиӣ, паст шудани сатҳи маҳсулнокии истеҳсолоти кишоварзӣ, ҳолати ғайриқаноъатбахши мелиоративии заминҳо, мушкилоти дастрасӣ ба воситаҳои нави истеҳсолот, набудани шароит барои нигаҳдорӣ ва технологияҳои коркарди дубораи маҳсулоти кишоварзӣ, таъсири манфӣ мерасонанд. Дар натиҷаи ин омилҳо вактҳои охир машғулият дар соҳаи кишоварзӣ даромади камро медиҳад.

Бахши саноати ноҳия ба тадриҷ рушд ёфта истода, айни замон дар ноҳия 14 корхонаи саноатӣ ба қайд гирифта шудааст: КФД “Кони ангишти Шӯрообод”, ҶДММ-ҳои “Баракати Истиқлол”, “Далер”, “Шукрия”, “Мавчи Панҷ”, “Эмомҷон”, “Ёғук”, “Зафар-2004”, “Анвар”, “Райхонбӣ”, “Шамси Роғӣ”, “Назирӣ” ва гайра.

Корхонаҳои мавҷуданд, ки бо иқтидори пурраи худ фаъолият намекунанд, ки ин ҳам бо норасоии воситаҳои молиявӣ, набудани технологияҳои нав ва гайраҳо алоқаманд аст.

Хизматрасониҳое, ки дар соҳаи иҷтимоӣ ба аҳолӣ расонида мешаванд, дучори баъзе мушкилотанд, ки ба ҳолати бади инфрасоҳтори соҳаи маориф ва тандурустӣ, инчунин нақлиёт ва роҳ алоқамандӣ доранд. Ҳам дар соҳаи маориф ва ҳам дар соҳаи тандурустӣ масъалаи нарасидани мутахассисони баландихтисос ва набудани таҷхизоти замонавӣ мушоҳида мешавад. Ба гайр аз ин, ҳолати кунунии пулҳо ва роҳҳои ноҳия, маҳсусан дар мавсими тирамоҳу зимистон ба дастрасии аҳолӣ ба хизматрасонии иҷтимоӣ монеъ мегардад.

Ҳифзи иҷтимоии табақаи осебпазири аҳолӣ ба шакли ҷубронпулӣ, нафақа ва кӯмакпулӣ, ки андозаи он, мутаассифона, дар сатҳи паст қарор дорад, пешниҳод мешавад. Гузашта аз ин, дар ҷузъҳои соҳторӣ оид ба кӯмакрасонии сурогавӣ ба маъюбони бештар эҳтиёҷ дошта масъалаҳои таъмини маъюbon бо воситаҳои ёрирасон ва техниқӣ ба таври қатъӣ гузашта шудааст. Паст будани музди меҳнат ва инкишоф наёфтани бозори меҳнат ба муҳочирати меҳнатӣ таъсир мегузорад.

Ташаккули хочагии манзилию коммуналӣ ба талаботи ҳозиразамон ҷавобгӯ нест. Дар ноҳия шароити душвори таъмини аҳолӣ бо оби тозаи нӯшокӣ, набудани системаи обу ташноб ва маҳдудияти барқтаъминқунӣ дида мешавад.

Маҳдудияти маблағгузориҳо дар ноҳия ба рушди иқтисодии он монеъ мегардад. Қисми даромади буҷети ноҳия қудрати пӯшонидани ҳароҷотҳои ҷориро надорад. Аз ин рӯ, ба ноҳия аз дигар сатҳҳои буҷет қӯмаки молиявӣ дар шакли субсидияҳо ҷудо мегардад.

Дар ҳудуди ноҳия ташкилотҳои маҳалливу байналмиллалӣ ва ҷамъияти аз ҷумла: Барномаи рушди дастгирии ҷомеаҳои минтақаҳои кӯҳӣ (МСДСП), барномаи рушди Созмони Миллали Муттаҳид, Маркази татбиқи лоиҳаҳо оид ба беҳтар намудани сатҳи зиндагӣ дар Ҳатлон, ташкилоти ҷамъиятии «Ғамҳорӣ» фаъолият мекунанд.Faъoliyati онҳо асосан ба ҳалли масъалаҳое чун таъмини аҳолӣ бо оби тозаи нӯшокӣ, беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳо, беҳтар намудани вазъи инфрасоҳтор ва гайраҳо равона карда шудааст.

1.6. Биниши ояндаи ноҳияи Шӯрообод

Ноҳияи Шӯрообод – минтақаи рушдёфтaiи коркарди маҳсулоти кишоварзию саноатии ба содирот нигаронидашудаи рақобатпазир, дорои фазои мусоиди соҳибкории

хурду миёна, сайёхӣ, савдои наздисарҳадӣ ва сармоягузорӣ, бо инфрасоҳтори аввалиндарачаи иҷтимоию иқтисодӣ, бо муҳити зисти тоза, ки дар он аҳолии соҳибзавӯу меҳнатқарин ва саҳоватпешаю меҳмоннавоз зиндагию фаъолият менамоянд.

Биниши мазкур дар асоси таҳлили ҷиҳатҳои қавӣ ва заифи рушди ноҳия Шӯрообод, инчунин бо назардошти имкониятҳои беруна ва хатарҳои он тарҳрезӣ гардидааст.

Тарафҳои қавӣ ва заифи ноҳияи Шӯрообод, имкониятҳо ва хатарҳо.

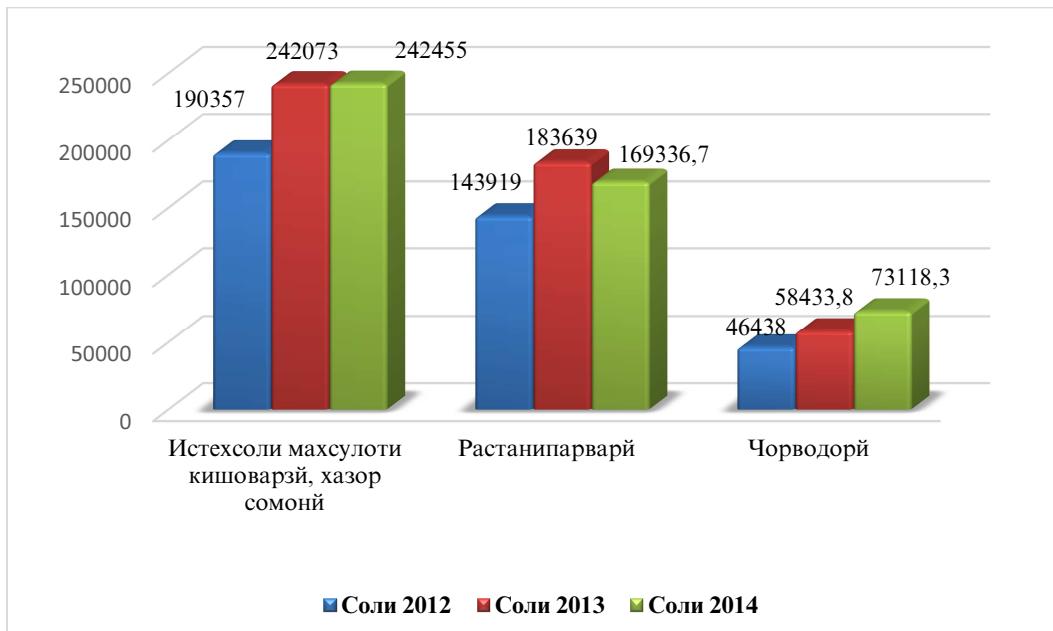
Ҷиҳатҳои қавӣ	Ҷиҳатҳои заиф
<ul style="list-style-type: none"> • Мавҷуд будани захираҳои табиӣ, аз ҷумла тилло, ангиштсанг, намак ва ашёи ҳом барои истеҳсоли масолеҳи бинокорӣ; • Шароити мусоиди иқлими барои боғдорӣ ва растани парварӣ; • Мавҷуд будани заминҳои корами лалмӣ барои истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ ва бунёди боғҳои нав; • Мавҷуд будани талабот ба маҳсулоти кишоварзӣ дар бозорҳои доҳилию беруна; • Мавҷудияти ҷароғоҳҳои васеъ барои рушди соҳаи ҷорводорӣ; • Мавҷуд будани дарёҳои зиёд барои рушди соҳаи гидроэнергетика ва барқтаъминкуни; • Мавҷуд будани захираҳои озод ва арзони меҳнатӣ; • Мавҷудияти ёдгориҳои фарҳангии таъриҳӣ (асрҳои қадим); • Дастрасӣ ба инфрасоҳтори аввалиндарача; • Ҷойиршавии ноҳия дар назди роҳи мосингарди Кӯлоб-Хоруг-Қарокурум; • Мавҷуд будани табииати рангоронгу ҷаззоб барои рушди сайёҳӣ, хусусан қӯҳнавардӣ; 	<ul style="list-style-type: none"> • Набудани воситаҳо барои коркарди захираҳои табиӣ; • Фарсудашавӣ ва аз кор баромадани техникии мавҷудаи кишоварзӣ, паҳншавии ҳашароти зараррасон ва бемориҳои ҳайвонот; • Набудани нуктаҳои қабул ва коркарди маҳсулоти кишоварзӣ дар ноҳия; • Сатҳи пасти хизматрасонии байторӣ ва набудани доруҳонаҳои байторӣ; • Мавҷуд набудани маблағгузорӣ барои соҳтмони НБО-и хурду миёна; • Мавҷуд набудани ҷойҳои кории зарурӣ ва музди меҳнати ноҷиз; • Таъмирталаб будани роҳҳои маҳаллӣ; • Мавҷуд набудани ширкатҳои сайёҳӣ, дуруст ба роҳ намондани корҳои тарғиботио ташвиқотӣ, ҳаргуна буклетҳо ва бад будани ҳолати инфрасоҳтори доҳилӣ; • Паҳншавии бемориҳои сирояткунанда ва ҳашаротҳои зараррасон; • Аз кор рафтани мутахассисони соҳибхисос ва норасони мутахассисони ботаҷриба; • Афзоиши нарҳи сӯзишворӣ ва хизматрасонӣ;
Имкониятҳо	Ҳатарҳо
<ul style="list-style-type: none"> • Бунёди роҳи байналмиллалие, ки минтақаро бо Ҷумҳурии мардумии Хитой мепайвандад; • Ташкили бозор ва савдои наздисарҳадӣ бо Ҷумҳурии Исломии Афғонистон; • Ба кор даровардани иқтидорҳои бекорҳобидаи истеҳсолӣ; • Дастирии соҳибкории хурду миёна; • Рушди шаклҳои нави ҳочагидорӣ; • Ҷалби сармояи доҳилию ҳориҷӣ; • Рушди кӯмаки суроғавии иҷтимоӣ ба аҳолӣ; • Баланд бардоштани сатҳи таҳассусии кадрҳо; • Мусоидат ба рушди соҳаҳои асосии ҳочагии ҳалқ, маҳсусан кишоварзӣ ва саноат; • Баланд бардоштани нақши мақомоти ҳудидоракуни маҳаллӣ; • Ҷорӣ намудани технологияҳои нави иттилоотӣ ва комёбииҳои илм дар истеҳсолот; • Ҳамкорӣ бо ташкилотҳои байналхалқӣ; • Баланд бардоштани сатҳи маърифати экологӣ; • Кам кардани ҳавфи таъсири оғатҳои табиӣ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Болоравии сатҳи таваррум; • Тафирӯбии иқлими ва бадшавии вазъи экологӣ; • Оғатҳои табиӣ (сармои шадид, сел, ярч, тарма, обхезӣ, заминларза ва др.); • Ба миён омадани низоъҳои сарҳадӣ.

БОБИ 2. ИҚТИСОДИЁТ

2.1. Соҳаи кишоварзӣ

Таҳлили ҳолати соҳаи кишоварзӣ. Ноҳияи Шӯрообод яке аз минтақаҳои аграрии қисмати ҷанубии ҷумхурӣ ба ҳисоб рафта, кишоварзӣ соҳаи асосии пешбурди иқтисодиёт мебошад ва дар ҳаёти иқтисодии ноҳия нақши аввалиндараҷа мебозад.

Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ дар ноҳия аз рӯи ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ дар тӯли солҳои 2012-2014 (ҳазор сомонӣ)

Рушди соҳаи кишоварзӣ на танҳо масъалаи иқтисодӣ, балки ҳусусияти иҷтимоӣ низ дорад, зеро дар соҳаи мазкур зиёда аз 59% аҳолии қобили мөҳнат фаъолият доранд. Соҳаи кишоварзии ноҳияи Шӯрообод аз ҳисоби боғпарварӣ, гандумкорӣ, чорводорӣ, қисман картошкапарварӣ ва сабзавоткорӣ тараққӣ мекунад.

Шаклҳои ташкилдии кишоварзӣ. Шумораи умумии хоҷагиҳои хонагӣ дар ноҳия 6646 адад, шумораи умумии хоҷагиҳои дехқонӣ (инфиродӣ) 2726 адад ва хоҷагиҳои колективӣ 12 ададро ташкил медиҳад. Шумораи занҳои дар хоҷагиҳои дехқонӣ машгули корбуда 16% (1700 нафар)-ро ташкил медиҳад.

Техникаи кишоварзии мавҷуда

№	Номгӯи техника	Ҳамагӣ	Тайёрӣ	% тайёрӣ
1	Тракторҳо, – ҳамагӣ, аз ҷумла:	188	150	79
а)	Трактори шудгоркунанда	20	2	10
б)	Трактори фиддиракдор	168	148	87
2	Комбайн	4	4	100
3	Ядакҳо	169	100	59
4	Сипор	81	81	100
5	Мошини алафдаравӣ	20	20	100
6	Мошини боркаш	159	100	63
	Ҳамагӣ:	621	455	73

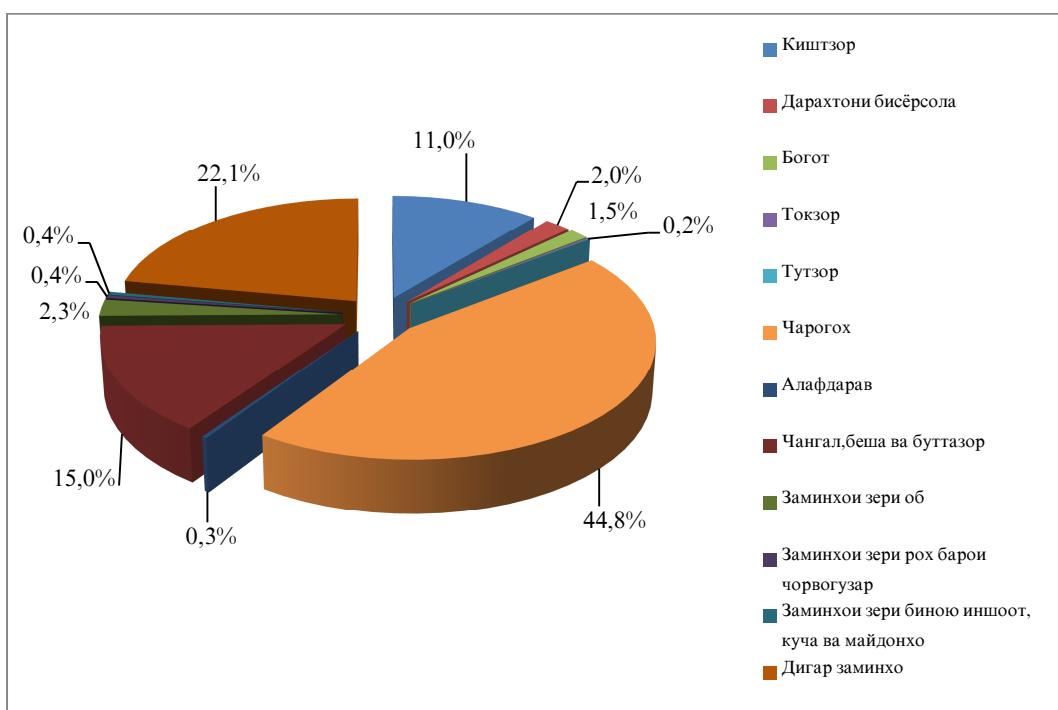
Дар давоми солҳои 2012-2014 ба ноҳияи Шӯрообод аз ҳисоби лоиҳаи «Беҳсозии сатҳи зиндагӣ дар Ҳатлон» (IFAD) ва лоиҳаи “Рушди чорводорӣ ва ҷароғоҳҳо” ҳамагӣ 42 адад техникаи кишоварзӣ ва 6 адад механизмҳои зарурӣ (тракторҳои МТЗ-95 2 адад,

МТЗ-82 38 адад, автомашинаи КАМАЗ 1 адад, трактори фронталии боркунанда 1 адад, ғаллакубак 6 адад, систернаҳои заҳркимиёҳо барои коркарди боғу токзор 2 адад) ворид гардидааст. Аммо дар шароити кунунӣ ҳочагиҳои дехқонӣ камубеш соҳиби техникаи нав гардида бошанд ҳам, ин барои қонеъ намудани талабот кифоя нест.

Гарчанде мақсади асосии бунёди ассотсиатсияҳои ҳочагиҳои дехқонӣ дастгирии ҳочагиҳо дар истифодаи самараноки заминҳои кишоварзӣ, афзоиши ҳосилнокӣ ва рушди соҳаи чорводорӣ бошад ҳам, айни замон дар ноҳия, ягон ассотсиатсияи ҳочагиҳои дехқонӣ мавҷуд нест.

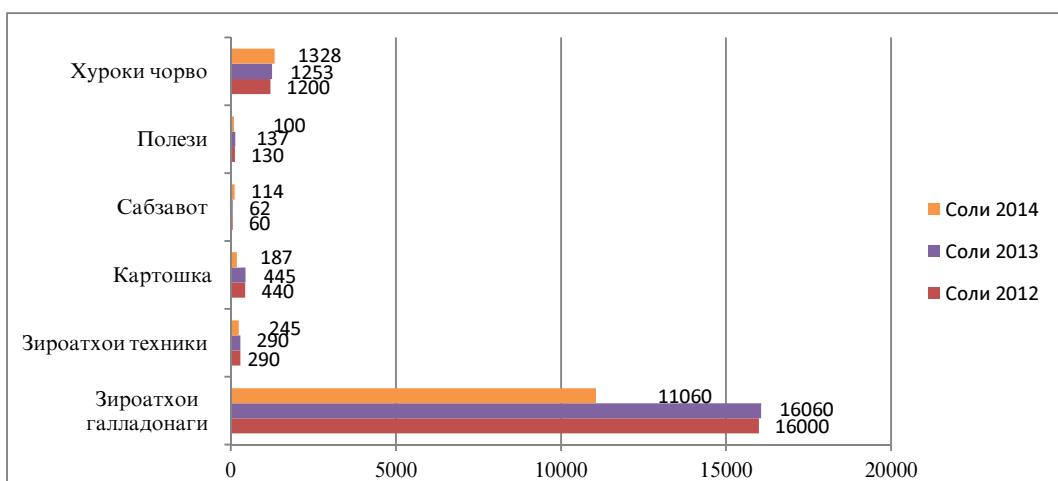
Истифодаи замин. То 1 январи соли 2015 масоҳати умумии заминҳои кишоварзӣ 88087 гектарро ташкил медиҳад, ки аз он 45 гектар ё 0,05% обёришаванда мебошанд.

Соҳтори истифодаи замин

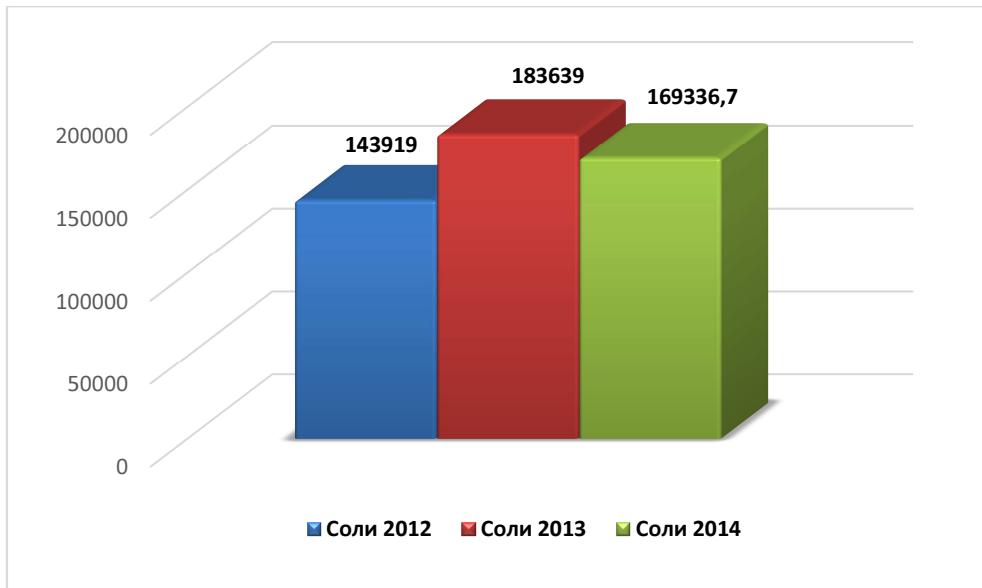
Қисми зиёди заминҳои кишоварзӣ асосан барои кишти ғалладона (85%) ва хӯроки чорво (11%) истифода бурда мешаванд.

Майдони кишити зироатҳои кишоварзӣ (гектар)

Растанипарварӣ. Дар соли 2014 дар ноҳия ба маблағи 169336,7 ҳаз.сомонӣ маҳсулоти растанипарварӣ истеҳсол гардид, ки нисбат ба соли 2012 ба маблағи 25417,7 ҳаз.сомонӣ (17,6%) зиёдтар аст.

*Ҳаҷми истеҳсолот дар соҳаи растанипарварӣ
дар солҳои 2012-2014 бо ифодаи пулӣ (ҳаз. сомонӣ)*

Дар ноҳия ҷои аввалро истеҳсоли зироати галладона ишғол мекунад. Ҳиссаи галладонагӣ дар вазни қиёсии ҳаҷми умумии истеҳсоли маҳсулоти растанипарварӣ 86% -ро ташкил медиҳад.

Истеҳсолоти маҳсулоти растанипарварӣ (тонна)

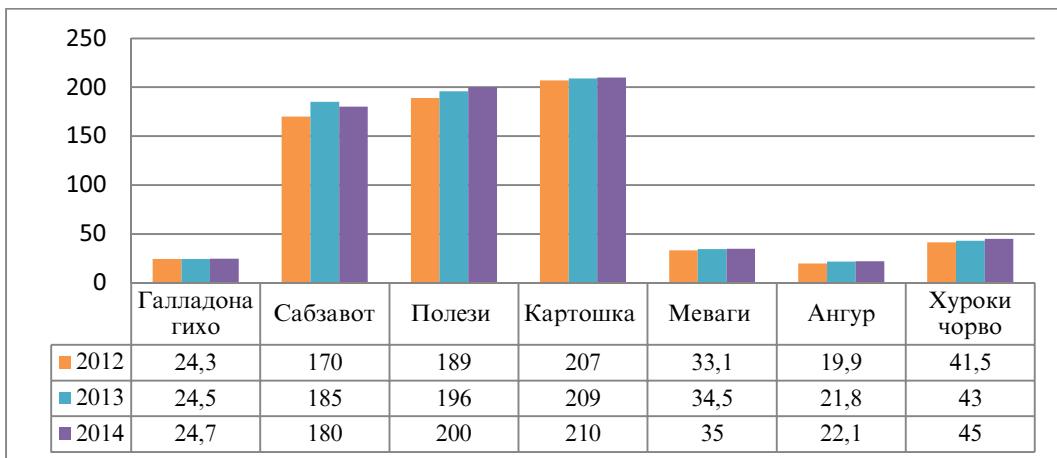
Намуди маҳсулот	Ба шакли натуралӣ (тонна)		
	2012	2013	2014
Фалладонагӣ	35070	35206	27326
Сабзавот	1200	1287	2650
Полезӣ	3400	3480	2263
Картошка	9180	9202	4564
Меваҷот	9800	10827	12297
Ангур	920	963	1005
Хӯроки чорво	30025	30000	30340
Ҳамагӣ:	89595	90965	80445

Ба камшавии майдони кишти зироати галладона ва зироати полезӣ дар соли 2014 нигоҳ накарда, баланд шудани ҳосилнокии ин зироатҳоро бояд қайд намуд, ки ин пеш аз ҳама ба беҳбудии ҷорабиниҳои агротехникий вобаста аст.

Дар ноҳияи Шӯрообод 55 фоизи ҳочагиҳо дар масофаи 40 то 100 км дуртар аз маркази ноҳия ҷойгир шудаанд. Дар ҳолати бад қарор доштани роҳҳои маҳаллӣ, қашонидани маҳсулот аз ҳочагиҳои дурдаст ба маркази ноҳия душвориҳои зиёдро пеш меорад. Барои мисол, қисми зиёди зироати картошка дар ҳочагиҳои қаламрави ҷамоати деҳоти Лангардара кишт карда мешавад, ки то маркази ноҳия қариб 100 км масофаро ташкил медиҳад (бинобар набудани роҳ дар масофаи 60 километр техникаҳои боркаш ба ин ҷамоат рафту омад надоранд). Ҳамаи ин ба арзиши маҳсулоти истеҳсолшудаи

хочагиҳо таъсир расонида, боиси баланд шудани нарх дар бозор мегардад. Дар натиҷа, аксари вақт маҳсулоти хочагиҳо чи дар бозори дохилӣ ва чи дар бозори беруна ба савдо намеравад ва боиси зарари хочагиҳо мегардад.

Ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ дар солҳои 2012-2014 (га)

Низоми обёрӣ. Дар ноҳия 129 гектар заминҳои обӣ, аз ҷумла 89 га дар ҷамоати деҳоти Лангардара ва 40 га ҷамоати деҳоти Нуриддин Маҳмудов мавҷуд аст. Заминҳо дар ҷамоати Лангардара ба воситаи ҷӯйбор аз оби дарёҳои кӯҳӣ ва дар ҷамоати Нуриддин Маҳмудов тавассути насоси обкаш аз дарёи Панҷ обёрӣ карда мешаванд. Мутаассифона, насоси обкаш дар деҳоти Нуриддин Маҳмудов аз кор баромада, солҳои тӯлонист, ки кор намекунад. Дар ин мавзее 170 га замин (40 га замини обӣ ва 130 га анор боф) ба оби полезӣ эҳтиёҷот дорад.

Дар давоми солҳои 2012-2014 бо сабаби ҷалб нагардидани маблағ дар ноҳия ягон ҷоҳи амудӣ ва иншооти таъминоти оби полезӣ сохта нашудааст. Ҳол он, ки обтажминкуниӣ ва обёрии намудани заминҳо танҳо ба воситаи қандани ҷоҳҳои амудӣ амалӣ мешавад.

Чорводорӣ. Ноҳияи Шӯрообод барои рушди соҳаи чорводорӣ ва ташкили манбаи ҳӯроки чорво шароити хуб дорад. Зоро 38 фоизи масоҳати умумии заминҳои кишоварзӣ аз 39066 га ҷароғоҳҳо, аз ҷумла 26552 га ҷароғоҳҳои тобистона, 12514 га ҷароғоҳҳои зимистона ва 283 га замини алафдарав иборат мебошанд.

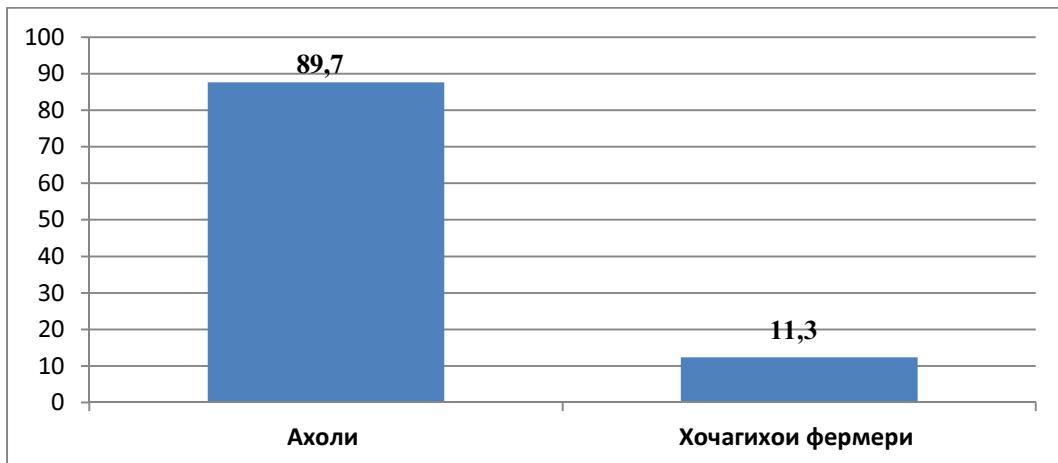
Таносуби соҳаи чорводорӣ дар истеҳсолоти умумии маҳсулоти кишоварзӣ 30,2%-ро ташкил медиҳад. Соли 2014 хочагиҳои чорводории ноҳияи Шӯрообод ба маблағи 73,1 млн. сомонӣ маҳсулот истеҳсол намуданд, ки нисбат ба соли 2012 беш аз 26,6 млн. сомонӣ ё 63,5% зиёдтар аст.

Ҳачми истеҳсолот дар соҳаи чорводорӣ дар солҳои 2012-2014

Маҳсулотҳо	Воҳиди ҷенак	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014
Гӯшт	тонна	2000	2025	2630
Шир	тонна	5730	5821	6477
Тухм	ҳаз. дона	1470	1532	1621
Пашм	тонна	103	107	111
Асал	тонна	55	56	56
Пилла	тонна	4,3	4,4	1,5

Дар ноҳия то 1 январи соли 2015 ҳамагӣ 25025 сар чорвои қалони шоҳдор ва 64649 сар чорвои майда ба қайд гирифта шудааст, ки қисми зиёди он (89,7%) ба аҳолӣ тааллук дорад.

Саршумори чорво аз рӯи шаклҳои моликият (бо %)

Саршумори чорво дар солҳои 2012-2014

№	Нишондиҳандаҳо	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014
1	Чорвои калон, аз чумла	24860	24952	25025
2	Модагов	13777	13900	13910
3	Чорвои хурд	63217	63503	64649
4	Асп	2425	2475	2481
5	Парранда	40430	40505	40530
6	Оилаи занбӯри асал	3060	3085	3090

Байторӣ. Ба рушди соҳаи чорводорӣ ва паррандапарварӣ барои саривақт пешгирий намудани бемориҳои сирояткунанда хизматрасониҳои босифати байторӣ мусоидат менамоянд. Дар ноҳияи Шӯрообод ҳолатҳои алоҳидаи бемориҳо байни чорвои калон ва моли майда, ба монанди карасон (эмкор), зардкасал (лептоспироз), ҳорӣ (бешенство) ва ғайраҳо, ҳамчунин вабои мурғҳои хонагӣ (псевдоҷума) мушоҳида мешаванд. Аз ҳисоби буҷети чумхурияйӣ маводи биологӣ барои пешгирии касалиҳои сирояткунанда: сӯхтаний -100%, вабои сумдард 20-22 %, гули моли майда 10-15 %, барои ташхиси касалии сил туберкулини ППД-100 % ваксинаи пешгирии буғумдарди чорвои калони шоҳдор 100 % аз ҳисоби маблағҳои эпизоотии чумхурий чудо карда мешаванд. Дар байни саршумори чорвои хурд аз дехаҳои ҷамоатҳои Чагам ва Шӯрообод бемории «Илтиҳоби шуш» (вирусная плеропневмония) ва дар байни паррандаҳо касалиҳои сироятӣ ба қайд гирифта шудааст. Бемории сирояткунандаи «Илтиҳоби шуш» қариб тамоми ноҳияро фаро гирифта, он боиси талафоти зиёди моли майда (буз) гардидааст. Ҳатто бузҳои кӯҳӣ ба ин беморӣ гирифтор шуда, рӯз то рӯз талафоти онҳо зиёд шуда истодааст, ки боиси нобуд шудани ин ҳайвоноти нодир дар табиат мебошад.

Бо ташаббус ва дастгирии бевоситаи ташкилотии байналмилалӣ оид ба қишоварзӣ ва озукъаи (FAO) Созмони Милали Муттаҳид ба байторон ваксинаҳо ва дигар доруҳо барои пешгирии бемории буғумдарди моли майдаи шоҳдор, барои пешгирии бемориҳои карасан ва зардкасоли чорвои калони шоҳдор пешниҳод карда мешаванд. Бо қӯмаки ин ташкилот Ассотсиатсияи байторҳои чумхурий ташкил карда шудааст, ки дар он 12 нафар қадрҳои баландиҳтисос ба кор ҷалб карда шудаанд. Дар ассотсиатсия барои муайян намудани касалии зуқоми парранда ду мутахассис дар асоси шартнома кор мебаранд. Мутаассифона, дар ноҳия ва гирду атрофи он ягон доруҳонаи байторӣ, нуқтаи безарарагардонии чорво (барои сӯзонидан ва шустушӯи чорво баҳусус, барои касалиҳои сироятӣ) вучуд надорад.

Дар ноҳия 2 нуқтаи бордорқунии сунъӣ воқеъ дар ҷамоатҳои Шӯрообод ва Догистон вучуд дорад, аммо ин нуқтаҳо аз сабаби таъмин нашудани азоти моеъ ва нутфа фаъолият намекунанд.

Холо дар нохия аз ҳисоби ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва Фонди Оғоҳон 2 клиникаи хусусии бойторӣ бунёд шуда, барои бордоркуни сунъӣ таҷҳизонида шудааст.

Мушкилоти асосие, ки дар ин самт ба назар мерасад, пеш аз ҳама набудани таҷҳизот ва техникаҳои замонавӣ, мутахассисони боихтисос, баланд будани нархи доруворӣ, душвории дастраснамоии доруворӣ, набудани бунгоҳҳои қабул ва аз нав кор карда баромадани пашму пӯст аст (аз рӯи маълумотҳои ғайрирасмӣ ҳар сол дар нохия зиёда аз 12 тонна пашми буз ва 32 тонна пашми гӯсфанд истифода бурда нашуда, партофта мешавад).

Стансияи бойтории нохия бинои корӣ ва мошини ҳадамотӣ надорад. Холо он дар хонаи хусусие, ки дар ҳолати садамавӣ қарор дораду ба таъмири асосӣ эҳтиёҷ дорад, ҷойгир шудааст. Имрӯзҳо мутахассисони соҳаи бойторӣ ба мушкилоти ифлосшавии муҳити зист рӯбарӯ шуда истодаанд. Яке аз сабабҳои асосии он дар партовгоҳҳо гузоштани часадҳои чорво мебошад, азбаски барои гӯронидан ва сӯзонидани чорво ҷойҳои маҳсус вучуд надоранд ва часадҳо дар ҷойҳои ахлотпартӣ ва сойҳо партофта мешаванд, ки муҳити атрофро ифлос менамоянд.

Занбӯри асалпарварӣ. Занбӯри асалпарварӣ яке аз соҳаҳои камхарҷу сердаромади соҳаи кишоварзӣ мебошад. Шароити иқлими нохияи Шӯрообод барои рушду нумӯи соҳаи занбӯрпарварӣ хеле мусоид аст. Захираҳои мавҷудаи растаниҳои шаҳддиҳандай нохия имкон медиҳанд, ки сол аз сол шумораи оилаҳои занбӯри асал зиёд карда шуда, истеҳсоли асал дучанд афзояд. Истеҳсоли асал аз 55 тоннаи соли 2012 дар соли 2014 ба 56 тонна расонида шуд, ки 1,8% зиёдтар аст.

Истеҳсоли асал дар давоми солҳои 2012-2014 (тонна)

Солҳо	Шумораи оилаҳо	Истеҳсоли асал (тн)
2012	3060	55
2013	3085	56
2014	3090	56

Соҳаи ҷангал. Ҷангал комплекси илмию истеҳсолӣ буда, ба нигоҳубин, аз нафар қароркуни ғайридавлатӣ ва муҳофизат эҳтиёҷ дорад. Соҳаи ҷангал дар нохия яке аз баҳшҳои сердаромад ба шумор меравад. Дар тавозуни корхонаҳои ҷангали нохия 63626 гектар майдони умумии заминҳо, 112 га замини корам, 214 га дараҳтони бисёрсола (богот), 23806 га ҷароғоҳ, 24184 га заминҳои кишоварзӣ, 180 га заминҳо наздиҳавлигӣ (79 га замини корам, 54 га дараҳтони бисёрсола), 4372 ҷангалу бешазор, 8731 га буттазор, 473 замини зери об, 34 га роҳҳо ва роҳҳои ҷорвогузар ва 25579 га заминҳои дигар мавҷуд аст.

Дар нохия 2 ҳочагии ҷангалпарварӣ ва 1 мамнӯъгоҳи Даҷтичум мавҷуд буда, дар он 90 нафар ба кори доимӣ машгуланд, зиёда аз 400 оила тариқи шартномавӣ кор мекунанд. Ҳар сол ҳочагиҳои мазкур тавассути иҷоракорон зиёда аз 149 тонна ғалла, 72 тонна меваи хушк, 12 тонна ҷормағз, 562 кг зира ва 6418 метри мукааб ҳезум истеҳсол менамоянд. Дар марзи ҳочагиҳои мазкур гиёҳҳои шифобаҳаш аз қабили ширинбия, қокутӣ, ҷамбилиқ, испанд, ниҳолҳои хуч ва дигар дараҳтону гиёҳҳои шифобаҳаш мерӯянд, ки имконияти дар соҳаи дорусозӣ истифода бурдани онҳо вучуд дорад. Дар ҳочагиҳои ҷангал ва дигар ҳочагиҳои дехқонии берун аз марзи он зиёда аз 50-60 намуди гиёҳҳои шифобаҳаш мерӯянд.

Гузашта аз ин, шароити иқлими ва набототи нохия имкон медиҳад, ки ҳочагиҳои ҷангали нохия то 1700 оилаи занбӯри асалро парвариш намоянд.

Заминаи моддии техникии ҳочагиҳои ҷангали нохия фарсада шудааст, вале ҳуди ҳочагиҳо имконияти ҳаридории техникаҳои нави кориро надоранд. Аз сабаби нокифоя будани маблағ корҳои ҷангалбунёдкуни дар сатҳи паст гузаронида мешаванд. Набудани техника, дар ҳолати бад қарор доштани роҳҳои байни ҷангал ва набудани техникаҳои сӯхторхомӯшкуни мушкилоти соҳа маҳсуб меёбанд. Яке аз мушкилиҳои

дигар ин нарасидани заҳрхимикатҳо барои муҳофизати ҷангал аз ҳашарот ва қасалиҳои он мебошад.

2.2. Соҳаи саноат

Дар доираи масъалаҳои рушди соҳаҳои гуногуни ҳочагии ҳалқи ноҳия рушди соҳаи саноат яке аз ҷойҳои намоёнро ишғол менамояд. Қатъи назар аз мавҷудияти заҳираҳои бузург ва иқтидорҳои маҳаллӣ соҳаи саноат дар ноҳияи Шӯрообод на он қадар рушдёфта мебошад. Айни замон дар ноҳияи Шӯрообод 14 корхонаи саноатӣ ба қайд гирифта шудааст, ки дар он 129 нафар коргарон фаъолият менамоянд. Истеҳсоли маҳсулот дар корхонаҳои саноатӣ (Корхонаи воҳиди давлатии “Кони ангишти Шӯрообод”, ҶДММ “Баракати Истиқлол”, ҶДММ “Назирӣ”, ҶДММ “Зафар-2004”, ҶДММ “Ёгук”, ҶДММ “Анвар”, ҶДММ “Мавҷи Панҷ”, ҶДММ “Шукрия”, ҶДММ “Мустақим-1”, ҶДММ “Далер”, коргоҳи хурди “Эмомҷон” ва коргоҳи истеҳсоли равғани растаний ва обҳои ташнашикан) бо ашёи хоми маҳаллӣ ба роҳ монда шудааст. Корхонаҳои саноатии ноҳияи Шӯрообод бо нерӯи барқ таъмин мебошанд.

Корхонаҳои саноатӣ аз рӯи категорияҳо

№	Номи бахш	Шумораи корхонаҳои фаъолияткунанда
1	Саноати сабук	2
2	Саноати ҳӯрокворӣ	5
3	Саноати соҳтмон	4
4	Маъданҳои қӯҳи	3

Дар таркиби соҳавӣ ҷои маҳсусро коркард ва истеҳсоли маданҳои қӯҳи, масолеҳи соҳтмон ва истеҳсоли молҳои ҳӯрокворӣ ишғол менамояд. Феълан дар ноҳияи Шӯрообод ду корхонаи истеҳсоли тилло бо иқтидорӣ 100 кг дар як сол, ду корхонаи сангӯ шағал бо иқтидори умумии 10 ҳазор тонна дар як шабонарӯз фаъолият менамоянд, ки 100%-и талаботи ноҳияро қонеъ мегардонанд. Корхонаҳои саноатии ноҳия ба тағири намуди истеҳсолот ва барориши намудҳои нави маҳсулот, маҳсусан истеҳсоли ашёи дуюм дараҷа ва сеюм дараҷа ниёzmanд мебошанд.

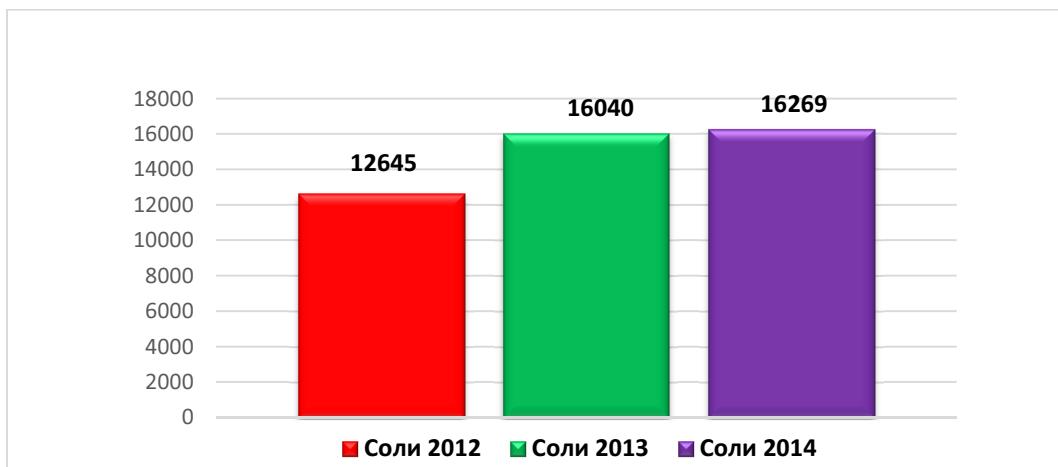
Нишондиҳандаҳои иқтисодии корхонаҳои саноатии ноҳияи Шӯрообод

№	Номгӯи маҳсулотҳо	Истеҳсоли маҳсулот			
		Воҳиди ченак	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014
1.	Маҳсулоти дӯзандагӣ	ҳазор сомонӣ	16,8	32,5	30,3
2.	Ангишт	тонна	1650	807	1000
3.	Маҳсулоти нонӣ	тонна	160	165	166
4.	Истеҳсоли орд	тонна	9992	9932	9990
5.	Равғани растаний	тонна	60,5	0	0
6.	Истеҳсоли гӯшт	тонна	130	135	138

Дар соли 2014 дар ноҳияи Шӯрообод ба маблағи 16269 ҳазор сомонӣ маҳсулоти саноатӣ истеҳсол гардидааст, ки нисбат ба нишондиҳандаҳои соли 2012 – 3624 ҳазор сомонӣ ё 28,7% ва нисбат ба нишондиҳандаҳои соли 2013 такрибан 1,4% зиёд мебошад.

Дар ноҳия аз сабаби норасоии маблағҳои зарурӣ ва фармоишгарону бозори фурӯши маҳсулот, корхонаҳои саноатӣ бо иқтидори пурраи худ кор намекунанд.

*Хаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ дар ноҳия дар тӯли
солҳои 2012-2014 бо нарҳҳои ҷории солҳои даҳлдор (ҳаз. сомонӣ)*

Истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ дар корхонаҳои ноҳия дар солҳои 2012-2014

№	Номгӯи корхона ва истеҳсоли маҳсулот	Воҳиди ченак	Миқдори истеҳсоли маҳсулот			Арзиши маҳсулоти истеҳсолшуда (ҳазор сомонӣ)		
			Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014
1	КФД “Кони ангишти Шӯрообод”	тонна	807	1650	1000	264,0	129,1	160,0
2	ҶДММ “Зафар-2004”	тонна	84,0	10,0	11,0	205,4	28,7	33,5
3	ҶДММ “Кансин”					60,0	--	--
4	ҶДММ “Ёғук”	ҳаз. кут. шартӣ	12,0	15,0	15,0	76,5	81,5	81,5
5	ҶДММ “Анвар”	м ³	2000	35610	10700	39,9	1055,8	316,8
6	Корхона “Райхонбӣ”	чуфт	210	239	321	16,8	7,8	5,3
7	ҶДММ “Шамси Роғӣ”	м ³	9	11,1	15	4,0	21,9	23,2
8	ҶДММ “Назирӣ”	тонна	-	-	-	124,8	1775,6	1167,8
9	ҶДММ “Далер”	м ³	-	3,2	-	--	10,0	3,2
10	ҶДММ “Шукрия”	чуфт	-	142	176	--	24,7	25,0
11	ҶДММ “Мавчи Панҷ”	ҳаз. кут. шартӣ	-	2,63	2,640	--	21,8	22,0
12	ҶДММ “Баракати истиқлол”	тонна	-	-	-	--	6087,6	5054,3
13	ҶДММ “Мустақим-1”	чуфт	-	-	-	--	--	--
14	ҶДММ “Эмомҷон”	тонна	-	-	4,3	--	--	13,7
	Ҳамагӣ:					791,4	9279,2	6910,1

Яке аз самтҳои афзалиятноки Барномаи рушди ноҳияи Шӯрообод дар давоми солҳои 2016-2020 барои рушди соҳаи саноат, мусоидат намудан ҷиҳати бо иқтидори пурра ба кор даровардани корхонаҳои мавҷуда, зиёд намудани шумораи корхонаҳои саноатии хурду миёна ва дар ин замана самаранок истифода бурдани иқтидорҳои саноатӣ бо истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ ва ташкили ҷойҳои нави корӣ мебошад.

Ҳолати корхонаҳои саноатии ноҳия (дар соли 2014)

№	Номгӯи корхонаҳо	Шакли фаъолият ва ё маҳсулоти истехсолшаванд	Иқтидори лоиҳавӣ/солона	Истехсоли воеии ҳозира/солона	Ҳолати техникӣ	Истифода-барандагони маҳсулот
1.	КФД “Кони ангишти Шўрообод”	Истихрочи ангишт	5000 тонна	1000 тонна	Технологияи надорад	шахрвандони ноҳия ва вилоят
2.	ҶДММ “Зафар-2004”	Истехсоли маҳсулоти хурока			Технологияи коршоям	Аҳолии ноҳия
3.	ҶДММ “Ёғук”	Истехсоли консерваи меваю сабзавот	50000 куттии шартӣ	15000 куттии шартӣ	Технологияи коршоям	Аҳолии ноҳия
4	ҶДММ “Анвар”	Коркарди сангӯ шагал			Технологияи коршоям	Аҳолии ноҳия
5	Корхона“Райҳонбӣ”	Либосҳои занона ва кудакона, либосҳои маҳсус	420 чуфт	фаъолият намекунад	Технологияи нав	Аҳолии ноҳия
6	ҶДММ “Шамси Рогӣ”	Коркарди чубу таҳта			Технологияи кухна	Аҳолии ноҳия ва берун аз он
7	ҶДММ “Назирӣ”	Истехсоли тилло	250 кг		Технологияи нав	Аҳолии ноҳия ва чумхурӣ
8	ҶДММ “Далер”	Коркарди чубу таҳта	43 м ³	фаъолият намекунад	Технологияи кухна	Аҳолии ноҳия
9	Коргоҳи истехсоли обҳои ташнишикан	истехсоли обҳои ташнишикан	1200 литр	фаъолият намекунад	Технологияи нав	Аҳолии ноҳия ва чумхурӣ
10	ҶДММ “Шукрия”	Либосҳои занона ва кудакона, либосҳои маҳсус	330 чуфт	фаъолият намекунад	Технологияи нав	Аҳолии ноҳия
11	ҶДММ “Мавҷи Панҷ”	Коркарди меваю сабзавот	3000 кутии шартӣ		Технологияи нав	Аҳолии ноҳия
12	ҶДММ “Баракати истиқлол”	Истехсоли тилло	230 кг		Технологияи нав	Аҳолии ноҳия ва чумхурӣ
13	ҶДММ “Мустақим-1”	Коркарди сангӯ шагал	9000 м ³		Технологияи коршоям	Аҳолии ноҳия
14	ҶДММ “Эмомҷон”	Коркарди маҳсулоти ширӣ	27 тонна		Технологияи нав	Аҳолии ноҳия

Дар корхонаҳои саноатии ноҳия 129 нафар бо ҷои кор таъмин мебошанд, ки он 0,2%-и шумори умумии аҳолии бо ҷои кор таъминро (аз ҷумла занон 28 нафар) ташкил менамояд. Дар корхонаҳои саноатии ноҳия бо сабаби паст будани музди меҳнат, хусусан дар бахшҳои саноати сабук, норасогӣ ва аз кор рафтани мутахассисони касбӣ, мушоҳида мегардад.

Иқтидорҳои мавҷуда. Ноҳияи Шўрообод барои рушди саноат имкониятҳои зиёд дорад. Истифодаи оқилонаву самараноки захираҳои табии ва қанданиҳои фоиданоке, ки дар ноҳия вучуд доранд, метавонад ба рушди ояндаи иқтисодиву иҷтимоии ноҳия мусоидат намояд. Ноҳия аз қанданиҳои фоиданоки табиии намак (дар мавзеъи Шоҳон ҷамоати деҳоти Даҳтиҷум), ангиштсанг (дар ҷамоати деҳоти Лангардара), масолеҳи инертии бинокорӣ – гилҳок ва шағал (дар ҷамоатҳои деҳоти Шўрообод, ба номи Н. Маҳмудов ва Даҳтиҷум) бой мебошад. Бояд қайд намуд, ки коркарди онҳо то ба ҳол ба роҳ монда нашудааст ва роҳандозӣ намудани коркарди захираҳои қонҳои мавҷудаи ноҳияи Шўрообод метавонад ба рушди минбаъдаи иқтисодиёти он таъсири мусбӣ расонад.

Дарёҳои мавҷуда ва рельефи ноҳияи Шўрообод барои бунёди НОБ-ҳои хурд хеле қулай мебошанд. Дар панҷ соли оянда дар доираи Барномаи мазкур бо ҷалби сармояи дохилию ҳориҷӣ соҳтмони НОБ-и хурд дар ҷамоати деҳоти Даҳтиҷум бо иқтидори 120 кВт) пешбинӣ мегардад.

Нохия инчунин барои рушди корхонаҳои саноатии хурд дар асоси ашёи хоми маҳаллӣ, аз ҷумла коркарди пӯсту пашм дар маркази нохия, ташкили корхонаи хурди семблок ва корхонаи истеҳсоли хишт дар маркази нохия иқтидори хуберо доро мебошад. Нохияи Шӯрообод аз растаниҳо ва гиёҳҳои шифобаҳаш низ, бой аст ва дар сурати ташкили коркарди онҳо метавон ба рушди соҳаи дорусозӣ низ такони ҷиддӣ баҳшид.

Ба рушди потенсиали саноатии нохия мавҷудияти ашёи хоми маҳалӣ мусоидат менамоянд. Майдонҳои истеҳсолии озод ва иншоотҳои муҳандисию коммуникатсионӣ имконият медиҳанд, ки дар заминаи онҳо таҳия ва татбиқи лоиҳаҳои инвеститсионие, ки аз нуқтаи назари камхарҷии маблағҳои мутамаркази ба соҳтмони инфрасоҳтори истеҳсолӣ алоқамандбуда, иншоотҳои муҳандисию коммуникатсионӣ, инчунин воситаҳои истеҳсолоти бузургҳарҷ ба роҳ монда шаванд. Дар оянда таи солҳои 2016-2020 ташкил намудани корхонаи муштарак бо ширкатҳои хориҷӣ оиди барориши маҳсулоти рақобатпазир, маҳсусан маҳсулотҳои соҳаҳои соҳтмон ва саноати сабук бояд ба назар гирифта шавад.

Бо мақсади беҳтар намудани нишондиҳандаҳои истеҳсолӣ, ташкили ҷойҳои нави корӣ ва таъмини шароитҳои мусоид барои рушди соҳа, зарурият ба миён омадааст, ки дар заминаи корхонаҳои мавҷуда, коргоҳҳои хурд барои коркарди ашёи хоми дар нохия истеҳсолшаванд (мева ва сабзавот, пӯсту пашм ва шир) ташкил карда шавад.

Айни ҳол ба рушди устувори соҳаи саноат дар нохияи Шӯрообод ҷалби нокифояи сармояи хориҷиу дохилӣ, мавҷуд набудани инфрасоҳтори лозимӣ, нокифоягии маблағгузорӣ, ворид нагардидани технологияҳои мусосири саноати қӯҳкорӣ ва норасогии мутахассисони соҳибтаҷриба, монеагӣ менамоянд. Бинобар ин, мақомоти маҳаллии ҳокимијати давлатии нохияро зарур аст, ки дар якҷоягӣ бо соҳторҳои вилоятӣ, соҳибкорон, ташкилотҳои байналхалқии дар ҷумҳурий фаъолиятдошта ва вазорату идораҳои даҳлдор, лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва бизнес нақшаҳоро таҳия намуда оиди ҷалби сармояи дохирию хориҷӣ аз тамоми сарчашмаҳои имконпазир барои ташкили корхонаҳои нави истеҳсолии хурду миёна ва воридоти технологияҳои мусосир ҳамкориро ҷоннок намояд.

Дар нохия З минтақаи кони тилло (Хутхам, Пардор ва Зарбуз) мавҷуд аст, ки дар онҳо аллакай истихроҷи тилло ба роҳ монда шудааст. Ғайр аз ин, дар нохия яке аз конҳои қалонтарини намак вучуд дорад. Аз рӯи маълумоти мутахассисони соҳа, захираи он то имрӯз тақрибан 15-20 млрд. тонна арзёбӣ шудааст. Яке аз масъалаҳои асосӣ дар ин самт набудани корхона барои коркард ва бандубости намак ба шумор мерарад, ки афзоиши иқтидори содирот, истифодай оқилонаву самараноки захираҳои мавҷуда ва даромадҳои иловагиро ба буҷети маҳаллӣ суст мегардонад.

Аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (мутобики қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 декабри соли 2009 таҳти № 127р) барои истихроҷи тиллои пошидашавандай кони «Саригор» ба ҶДММ «Назирӣ» иҷозатнома дода шуд ва айни ҳол он фаъол мебошад.

Чанбаҳои экологӣ. Таъсири саноат ба экологияи нохия ҳанӯз ба таври зарурӣ омӯхта нашудааст. То имрӯз ҳеч корхонае шиносномаи экологӣ, дастгоҳҳои замонавии чангкашӣ ва системаи мунтазами бақайдгирий, назорат дар болои партовҳои моддаҳои зараррасон ба муҳитро надорад.

Мушкиниҳои асосӣ. Масъалаҳои асосие, ки дар соҳаи саноат мушоҳида мешаванд, инҳоанд: набудани техника ва технологияҳои ҳозиразамон, норасоии кадрҳои боихтисос, рушди заифи корҳои иқтишофи геологӣ, нокифоя будани сармоягузории дохиливу беруна, менечмент ва маркетинги заиф. Аз сабаби ҷавон будани соҳаи саноат дар нохия мушкилоти дарёфтӣ дарҳости мизочон вучуд дорад. Маҳсулоти истеҳсолшуда саривакӯт ба фурӯш намеравад. Зиёд будани воридоти маҳсулоти соҳтмонӣ аз беруни нохия, барои истеҳсолкунандагони дохили рақобатро ба вучуд меорад. Баъзе корхонаҳо фаъолиятро қатъ намуданд ва баъзеашон истеҳсолоти худро тафйир дода, ба барориши намудҳои нави маҳсулоти серталабот шурӯъ намуданд.

2.3. Сохибкории хурд ва миёна (СХМ)

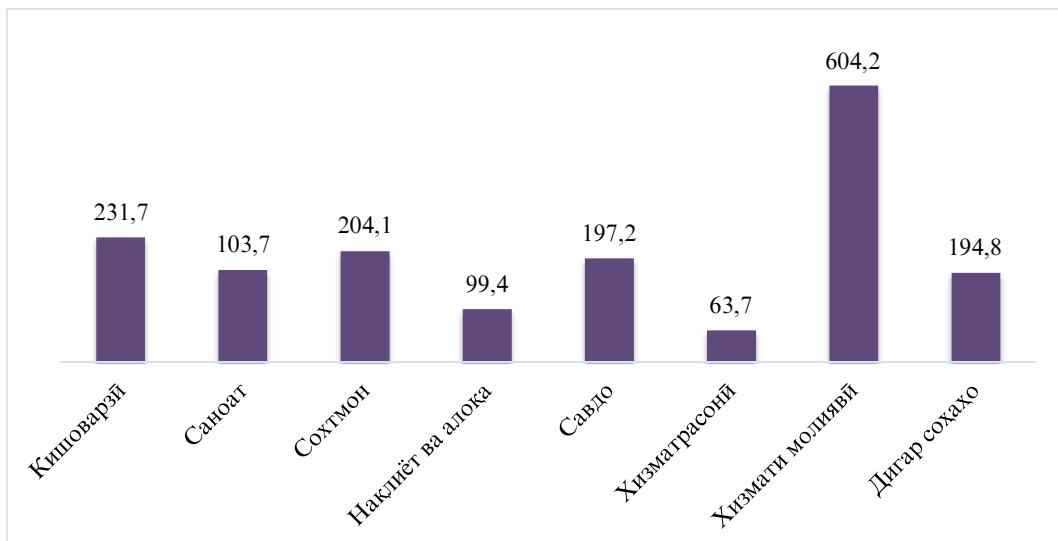
Нақши сохибкории хурду миёна дар иқтисодиёти маҳаллӣ. Барои рушди ноҳияи Шӯрообод сохибкории хурд захираи азим ба ҳисоб мераванд. Аммо бо назардошти кӯҳӣ ва дурдаст будани ноҳия баҳши СХМ асосан тавассути савдои хурди чакана, кишоварзӣ ва ғайраҳо тараққӣ карда истодаанд. Сохибкории хурду миёна дар иқтисодиёти ноҳия мавқеи муҳим дорад ва бояд минбаъд низ соҳаи асосии рушди иқтисодиёти ноҳия гардад.

Тибқи натиҷаҳои таҳлил дар ноҳияи Шӯрообод шумораи субъектҳои сохибкории шахсони ҳуқуқӣ ва сохибкорони инфириодӣ (шахсони воқеӣ) тамоюли зиёдшавӣ дошта, дар соли 2014 ҳамагӣ 2832 ададро ташкил додааст. Сохибкории хурду миёна (СХМ) дар таъмини аҳолӣ бо ҷойҳои корӣ нақши муҳимро иҷро менамояд, зеро айни ҳол дар субъектҳои мазкур 5719 нафар бо ҷойи корӣ таъмин гаштаанд. Дар соли 2014 дар ноҳия сохибкорони дорои патент 178 нафар буданд ва 79 нафари онро занҳо ташкил медиҳанд. Шумораи сохибкорони дорои шаҳодатнома бошад ба 40 нафар расидааст, ки 21 нафар занҳо ташкил додаанд. Сохибкорони тариқи патент фаъолиятдошта асосан ба фурӯши молҳои омехта, фурӯши маҳсулоти ҳӯрокворӣ, мусофирикашонӣ ва боркашонӣ машгул мебошанд. Айни замон, дар ноҳияи Шӯрообод 14 ҷамъияти масъулияташон маҳдуд ба қайд гирифта шудаанд.

*Нақши СХМ дар шугли аҳолӣ ва воридоти андозҳо аз рӯи соҳаҳо
дар соли 2014*

Соҳаҳои иқтисодиёт	Шумораи субъектҳои ба қайдгирифташудаи СХМ		Шуғли аҳолӣ		Воридоти андозҳо ба буҷет	
	Шахсони ҳуқуқӣ	Шахсони воқеӣ (бо сохибкорони инфириодӣ)	Шумораи ҷойҳои корӣ	%-аз шуғли умумӣ	Сомонӣ	%-аз ҳаҷми умумии андозҳои СХМ
Кишоварзӣ	12	2636	3472	63%	132456	7,6%
Саноат	3	8	19	0,27%	34563	1,9%
Соҳтмон	2	4	56	0,64%	314746	18,1%
Нақлиёт ва алоқа	1	16	109	1,24%	74903	4,3%
Савдо	4	58	94	1,07%	161894	12,0%
Хизматрасонӣ	3	31	63	0,71%	54712	3,1%
Хизмати молиявӣ	4	-	55	0,62%	121344	7,0%
Дигар соҳаҳо	11	39	1851	26,6%	842921	48,5%
Ҷамъ:	40	2792	5719	37,9%	1737539	38,2%

Ҳаҷми истеҳсолот ва хизматрасониҳои СХМ дар соҳаҳои ҳоҷагии ҳалқи ноҳияи Шӯрообод дар соли 2014 (ҳазор сомонӣ)

Қисми асосии субъектҳои СХМ-и ноҳия дар соҳаи кишоварзӣ (чамъ 2648 субъект), савдо (чамъ 62 субъект), нақлиёту алоқа (чамъ 17 субъект) ва хизматрасонӣ (чамъ 34 субъект) машғул мебошанд ва ҳиссай онҳо дар шумораи умумии субъектҳои дар бахши СХМ-и ноҳия машғул буда мутаносибан 63%, 9,2%, 12,7% ва 12,4%-ро ташкил медиҳад.

Дар самти воридоти мабаг ба буҷаи маҳаллӣ бошад, дар соли 2014 саҳми соҳаҳои кишоварзӣ, соҳтмон, саноат, хизматрасонии молиявӣ ва савдо зиёд буда, аз ҳисоби субъектҳои СХМ дар ин соҳа машғул буда, ба буҷети маҳаллӣ 1737,5 ҳазор сомонӣ ворид гардидааст, ки ин 38,2 %-и қисми даромади буҷети ноҳияро ташкил медиҳад.

Рушд наёфтани бисёр намудҳои соҳибкорӣ, ки ба хизматрасонӣ ва истеҳсоли маҳсулот машғуланд, ба нокифоя будани имкониятҳои молиявии соҳибкорон ва арзиши гарони содироти маҳсулот ба бозори беруна марбут мебошад. Баланд бардоштани сатҳи иқтисодиёти ноҳия ва некӯаҳволии аҳолии он инчунин, ба ҳалли мушкиниҳои таъмини нуқтаҳои аҳолинишин бо нерӯи барқ, ба рушди энергетикаи хурду ғайрианъянавӣ, бунёди инфрасоҳтор, низоми боэътиномди нақлиётӣ ва коммуникатсионӣ вобаста мебошад. Беҳтар намудани ҳолати роҳҳои мошингарди ноҳия ва роҳҳои ба ноҳияҳои ҳамсоя ва маркази вилоят пайвасткунанда, барои баровардани маҳсулоти кишоварзии дар ноҳия истеҳсолшуда ба бозорҳои беруна, аҳамияти муҳими иқтисодӣ дорад.

Дар ноҳия таъсис додани корхонаҳои хурди истеҳсолӣ оид ба тайёр намудани доруҳои муҳталиф аз гиёҳҳои шифобаҳш, растаниҳои худрӯй ва алафҳои гуногун, барои иқтисодиёти ноҳия хеле муфид буда, инкишофи соҳаи истеҳсоли доруворӣ имконият фароҳам меорад, ки аҳолӣ аз он даромади иловагӣ гирад.

Соли 2014 ҳиссай соҳибкории хурду миёна дар қисмати даромади буҷети маҳаллӣ 1737,5 ҳазор сомонӣ, ё 38,2 фоизро ташкил дод.

Воридот ба буҷети маҳаллӣ аз ҳисоби СХМ аз рӯи соҳаҳо (бо сомонӣ)

Соҳаҳо	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014	Чамъ дар солҳои 2012-2014
Кишоварзӣ	125213	129412	132456	387081
Саноат	-	18704	34563	53267
Соҳтмон	80526	183803	314746	579075
Савдо	104318	124338	161894	390550
Нақлиёт ва алоқа	54863	62804	74903	192570
Дигар андозсупорандагон ва хизматрасонӣ	641570	670933	1018977	2331480
Ҳамагӣ:	1006490	1189994	1737549	3934023

Саҳми соҳибкории хурду миёна дар рушди соҳаҳои кишоварзӣ, саноат, савдо ва бунёди иншоотҳои соҳтмонӣ ҳамасола афзоиш ёфта, аз ин ҳисоб буҷети маҳаллӣ ғанӣ гардида истодааст. Аз ҷумла дар давоми солҳои 2012-2014 аз ҳисоби соҳаи кишоварзӣ 387 ҳазор сомонӣ, аз ҳисоби соҳаи саноат 53,2 ҳазор сомонӣ, аз ҳисоби соҳаи савдо 390,5 ҳазор сомонӣ ва аз ҳисоби соҳаи соҳтмон 579 ҳазор сомонӣ ба буҷети маҳаллӣ ворид гардидааст.

Баланд бардоштани малакаю дониши соҳибкорон, дастрас гардонидани иттилооти зарурӣ оиди бозорҳои фурӯши молу маҳсулот ва тағйирёбии конюктураи он, инчунин дастрас гардонидани қарзҳои имтиёзном ба соҳибкорон, барои рушди соҳаи СХМ такони нав мебахшад.

Аз 732 субъекти соҳибкории хурди инфириодӣ 28,4 фоизаш бо патент кор мекунанд, ки ин аз маҳдуд будани миқёси фаъолияти соҳибкорӣ шаҳодат медиҳад. Дар се соли охир ҳамагӣ 4 субъекти соҳибкории хурди истеҳсолӣ оид ба коркардӣ маҳсулоти саноатӣ таъсис ёфтааст.

Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот ва хизматрасонии субъектҳои соҳибкории хурду миёна сол то сол зиёд шуда бошад, ҳам аммо ҳиссай онҳо дар ҳаҷми умумии истеҳсоли маҳсулот ва хизматрасонӣ тамоюли ноустувори рушдро дорад. Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ дар субъектҳои СХМ гарчанде дар соли 2012

бо сабаби ба кор даромадани ЧДММ «Шамси Рофӣ», ЧДММ «Анвар», ЧДММ «Райҳонбиибӣ», ЧДММ «Баракати Истиқлол» ва гайра афзуда бошад ҳам, лекин ҳиссаи ин субъектҳо дар соли охир тамоюли рушди ноустувор дорад, зеро фаъолияти ин ширкатҳо бо сабабҳои объективӣ сусттар гашта, дар соли 2014 ҳамагӣ 6,8 фоизро аз ҳачми умумии истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ ташкил кардани субъектҳо СХМ нокифоя будани нақши онҳоро дар таъмини бозори дохила бо маҳсулоти саноатӣ нишон медиҳад.

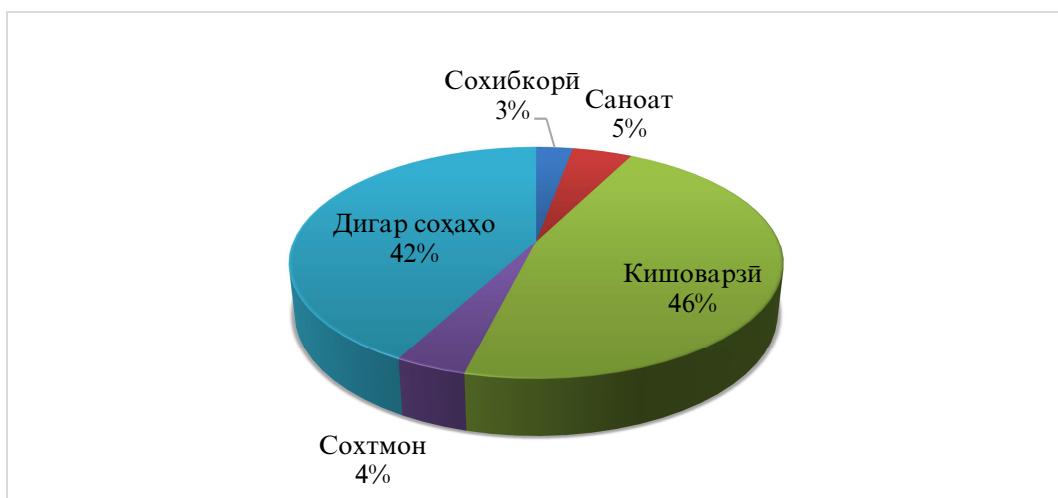
Корхонаҳои саноатӣ, ки ба субъектҳои СХМ дохил мешаванд, дорои таҷхизоти технологӣ мебошанд, аммо дар зери таъсири манфии якчанд омилҳо (фарсада ва кӯҳна будани таҷхизотҳо, бунбасти коммуникатсионӣ, душвории амалиётҳои содиротӣ, ҳачми ками истеҳсоли маҳсулот, харочотҳои зиёди нақлиётӣ, норасогии воситаҳои гардишиӣ ва набудани сармояи зарурӣ) фаъолияташон коста шудааст ва ё аз фаъолият боз мондаанд.

Гарчанде, ки мувофиқи қонунҳои амалкунандай Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳочагиҳои дехқонӣ ҳамчун субъекти соҳибкорӣ ҳисоб карда шудааст, аммо дар амал дар ин соҳа соҳибкории воқеъӣ кам ба назар мерасад.

Ҳиссаи соҳаи кишоварзӣ дар шугли аҳолӣ 63 фоиз, ҳиссаи ин соҳа дар ҳачми умумии истеҳсоли маҳсулот 37,1 фоиз ва 8,4 фоиз аз ҳачми умумии андозҳои воридшуда ба бучети ноҳия аз рушди соҳибкорӣ дар соҳаи кишоварзӣ шаҳодат медиҳад. Бо назардошти таҳлилу гуфтаҳои боло бояд қайд кард, ки раванди васеъгардонии шумораи корхонаҳои хурд, алалхусус корхонаҳои хурди истеҳсолӣ гайри қаноатбахш мебошад. Дар ноҳия шароитҳои мӯътадил ва захираҳое мавҷуданд, ки ба афзоиши шумораи корхонаҳои хурд имконият дода, барои бо молҳои ватанӣ ғанӣ гардонидани бозори дохилӣ, муҳайё намудани ҷойҳои нави корӣ ва ба ин восита паст кардани сатҳи камбизоатӣ мусоидат намояд. Ҳамзамон дар ноҳия дар соли 2014 ҳамагӣ 4 субъекти соҳибкори шахси ҳуқуқӣ таъсис ёфта, ягон соҳибкори инфириодӣ фаъолияташро қатъ накардааст.

Ҳизматрасониҳо дар рушди СХМ. Дар ноҳияи ҷиҳати рушди соҳибкории хурду миёна филиалҳои ҶСК «АгроИнвестБонк», филиали Бонки давлатии амонатгузории «АмонатБонк», филиали ҶСП «ТоҷиксодиротБонк» ва филиали Бонки молиявии хурди Фонди Оғоҳон фаъолият доранд.

Истифодали қарзҳои бонкӣ дар рушди соҳаҳои гуногуни ҳочагии ҳалқи ноҳияи Шӯрообод дар солҳои 2012-2014 (бо %)

Давоми солҳои 2012-2014 пешниҳоди қарзҳо, маҳсусан қарзҳои имтиёznок барои рушди соҳаҳои воқеии иқтисодиёт, аз ҷумла саноат қонеъкунанда буда наметавонад. Аз ин лиҳоз, зиёд намудани ҳачми пешниҳоди қарзҳои имтиёznок ва дарозмӯҳлат барои рушди соҳаҳои воқеии иқтисодиёт, алалхусус барои бунёди корхонаҳои коркарди маҳсулоти саноатӣ, яке аз самтҳои афзалиятноки рушди соҳа маҳсуб мейбад.

Тӯли се соли охир (солҳои 2012-2014) барои рушди соҳаҳои хочагии халқи ноҳия ва беҳбудии фазои соҳибкорӣ аз ҷониби муассисаҳои бонкӣ дар маҷмӯъ беш аз 22,333,875 сомонӣ қарз дода шудааст, ки аз ин 638,237 сомонӣ ё 3% ба соҳаи соҳибкорӣ, 1,048,159 сомонӣ ва ё 5% ба соҳаи саноат, 885,906 сомонӣ ва ё 4% ба соҳаи соҳтмон, 10,354,268 сомонӣ ва ё 46% ба соҳаи кишоварзӣ ва 9,407,305 сомонӣ ва ё 42% ба дигар соҳаҳо ва эҳтиёҷоти иҷтимоӣ рост меояд.

Соҳибкорони ноҳияи Шӯрообод ба маблағҳои қарзии имтиёзному дарозмӯҳлат ва грантҳо, ба қӯмаки техникию машваратӣ оид ба масъалаҳои ташкил ва рушди бизнес, курсҳои донишномӯзии менечмент ва маркетинг, дастрас намудани таҷхизоти лизингӣ ва техника, дастрасӣ ба иттилооти зарурӣ, ҳамзамон ба дастрасӣ ба соҳторҳои қӯмакрасон (бизнес инкубаторҳо) ниёз доранд.

Маълумот оид ба пешниҳоди қарзҳо дар тӯли солҳои 2012-2014(сомонӣ)

Номгӯи ташкилот	Сол	Маблағи умумии карзи додашуда	Шумораи карзгирандагон	Бахшҳо				
				Соҳибкорӣ	Саноат	Кишоварзӣ	Соҳтмон	Дигар соҳаҳо
Филиали ЧСШК «Агроинвестбанк»	2012	957498	211	---	-	353716	-	603782
	2013	1041729	239	25000	-	446629	-	570100
	2014	2324044	287	46879	-	1000240	-	1276925
	Ҷамъ	4323271	737	71879	-	1800585	-	2450807
Филиали Бонки давлатии амонатгузории «Амонатбанк»	2012	2040900	198	219700	-	1084500	-	736700
	2013	1998800	221	274000	-	654000	-	1070800
	2014	1791920	245	72658	234420	21350	-	1463492
	Ҷамъ	5831620	664	566358	234420	1759850	-	3270992
Филиали ЧСП «Тоҷиксодиротбанк»	2012	--	-	--	--	--	--	--
	2013	2442026	235	--	341411	1075309		1025306
	2014	4308399	205	--	472328	1787190	--	2048881
	Ҷамъ	6750425	440		813739	2862499		3074187
Бонки молиявии хурди Фонди Оғоҳон	2012	1714816	79	---	--	1243000	267016	204800
	2013	1650663	82	---	-	1017173	283440	350050
	2014	1250687	123	---	-	858768,5	335450	56468,5
	Ҷамъ	4616166	284	---	--	3118941,5	885906	611318,5
Фонди қарзиҳии хурд	2011	---	--	--	--	---	---	---
	2012	---	--	--	--	---	---	---
	2013	812392	26	-	-	812392	-	-
	Ҷамъ	812392	26	-	-	812392	-	-
Ҳамагӣ:		22333875	2151	638237	1048159	10354268	885906	9407305

Гарчанде ҳаҷми умумии портфели қарзҳои бонкии ба мизочон пешниҳодгардида солҳои охир афзуда, тартиби пешниҳоди онҳо содда шуда бошад ҳам, вале фоизи қарзҳо хеле баланд буда, ҳамчунин мӯҳлати баргардонидани онҳо кӯтоҳ буда, барои таъмини рушди соҳаҳои истехсолии ноҳия имконият намедиҳад.

Соҳибкорон дар ноҳия яке аз нерӯҳои бузург ва созанда маҳсуб меёбанд, ки аз дуруст ба роҳ мондани ҳамкорӣ ва дастгирии ҳамаҷонибаи онҳо рушди минбаъдаи иқтисодиёти ноҳия вобастагии калон дорад. Айни замон, дар ноҳия имкониятҳои зиёди ҳамкорӣ, иқтидорҳои калони истехсолӣ ва кувваи кории арzon мавҷуд мебошад, ки дар ин самт соҳибкорони ватанию ҳориҷӣ метавонанд фаъолияти худро самараноктар ба роҳ монанд. Илова бар ин, ҳоло аксари занон ва духтарон дар хона бе кор мебошанд, ки метавон онҳоро тавассути ташкили корхонаҳои нав, барқарор ва ё ба кор даровардани корхонаҳои аз кор бозмонда ва ё васеъ намудани доираи фаъолияти корхонаҳои мавҷуда ба кор ҷалб намуд.

Мушкилиҳои асосии соҳаи СХМ. Аз сабаби дурдаст ва кӯҳӣ будани ноҳияи Шӯрообод рушди СХМ бо баязе мушкилот дучор мегардад. Бад будани ҳолати роҳҳои маҳаллӣ, нархи гарони сӯзишворию равғанҳои молиданий, баланд будани фоизи қарзҳои бонкӣ, набудани малакаи фаъолияти соҳибкорӣ, инчунин набудани Ассотсиатсияи соҳибкорон барои имконияти хифзи манфиатҳои соҳибкорон, дар сатҳи паст қарор доштани огоҳии соҳибкорон оид ба масъалаҳои ҳуқуқӣ ва гайраҳо рушди соҳаи мазкурро бо монеаҳо дучор месозад. Мушкилиҳои дигаре, ки ба рушди соҳибкорони хурду миёна таъсири манфӣ мерасонад, ин дастрас набудани маблағҳои грантӣ барои рушди соҳибкорӣ, сатҳи баланди фоизи қарзҳо ва мӯҳлати қӯтоҳи истифодай он, монеаҳои маъмурӣ, набудани иттилооти зарурӣ барои ташкил ва идоракуни бизнес, баҳусус дар байни занҳо мебошад.

БОБИ З. ИЧТИМОИЁТ

3.1. Маориф

Рушд ёфтани соҳаи маориф дар пешравии чомеа чиҳати расидан ба як қатор ҳадафҳои муҳими сиёсӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ нақши ҳалкунанда мебозад. Бинобар ин дар ҳамин ҳусус баланд бардоштани сифати таълиму тарбия дар сатҳи маҳаллӣ яке аз руқиҳои асосии дастрасӣ ба рушди устувор маҳсуб ёфта, ҷорӣ намудани низоми идоракуни самарабахши ҳамаҷонибаи низоми маориф дар сатҳи поёнӣ барои таъмини аҳолӣ бо маълумоти сазовор мусоидат менамояд.

Амалий гаштани Барномаи рушди ноҳия дар робита ба соҳаи маориф барои ҳаллу фасли масъалаҳои зерин равона мегардад:

а) таҷдиди инфрасоҳтори мавҷудаи муассисаҳои таълимӣ, алалхусус таъмиру тармим намудани шабакаҳои гармидиҳӣ ва обу коррезӣ, бунёди гӯшаҳои санитарию беҳдоштии алоҳида барои духтарону писарон;

б) бо китобҳои дарсӣ пурра таъмин намудани тамоми хонандагон;

в) бунёди муассисаҳои таълимии нави замонавӣ, синфҳонаҳои иловагӣ ва дар заминаи мактабҳои мавҷуда соҳтани иншоотҳои иловагии ба фаъолияти мактабҳо алоқаманд;

г) ба роҳ мондани низоми иштироки чомеа, ташкилотҳои давлатию ҷамъиятий ва ҳусусӣ дар идоракуни мактабҳо тавассути таъсис додани ассотсиатсияҳои падару модарон ва чомеаи шаҳрвандӣ бо мақсади баланд бардоштани сифати таълим ва масъулияти онҳо дар тарбияи фарзанд, таъмини шаффофијати истифодаи маблағҳои ҷудогардида.

Дар ноҳия 1 адад муассисаи таҳсилоти томактабӣ, 44 адад муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, ки аз ин 1 адад интернати ҷумҳурияви барои қӯдакони ятим мебошад, 6 адад муассисаи таҳсилоти умумии асосӣ, 7 адад муассисаи таҳсилоти ибтидой 1 адад Маркази таҳсилоти иловагӣ, 1 адад Маркази технологияи иттилоотӣ ва коммуникатсия ва 1 адад Маркази дарёftи рушди истеъдодҳо мавҷуд аст.

Дар 57 адад муассисаҳои таҳсилоти умуми забони таълим тоҷикӣ ба роҳ монда шудааст.

Маълумоти томактабӣ. Дар ноҳияи Шӯрообод ба ҳолати 31.12.2014 1 адад муассисаи томактабӣ фаъолият менамоянд, ки дар онҳо 40 нафар қӯдакон дар 2 гурӯҳ ба таълиму тарбия фаро гирифта мешаванд. Зоро шумораи умумии қӯдакони то 6 сола дар ноҳия зиёда аз 4718 нафарро ташкил медиҳад ва дар ин замана фарогирии қӯдакон (синни 3-6 сола) дар муассисаҳои томактабӣ ҳамагӣ ба 3,5 фоиз мерасад, ки хеле кам мебошад. Иқтидори мавҷудаи муаассисаи томактабии №1 барои тарбияи 40 нафар қӯдакон имкон дорад. Ҳоло бошад дар муассисаи томактабии ноҳия ба таълиму тарбияи қӯдакон 2 нафар мураббӣ ва 1 омӯзгор бо маълумоти педагогӣ сафарбар карда шудаанд.

Шумораи қӯдакон дар муассисаҳои томактабӣ

Нишондодҳо	Иқтидор (нафар)	Солҳо					
		2012		2013		2014	
		Ҳамагӣ	Аз ҷумла духтарон	Ҳамагӣ	Аз ҷумла духтарон	Ҳамагӣ	Аз ҷумла духтарон
Муассисаи таҳсилоти томактабии №1	40	40	18	40	17	40	20

Яке аз мушкилоти асосӣ барои фаро гирифта нашудани қӯдакони синни томактабӣ ба таълиму тарбия ба вучуд надоштани муассисаҳои томактабӣ дар ҷамоатҳои деҳоти ноҳия марбут мебошад.

Барои беҳтар намудани дастирии молиявӣ дар самти гузаронидани таъмири ҷории муассисаи томактабӣ ҳамасола аз ҷониби буҷети маҳаллии ноҳия қӯмакҳои

молиявӣ ва моддӣ расонида мешавад. Дар ҳамин ҳусус, яке аз самтҳои афзалиятноки рушди минбаъдаи соҳаи мазкурро дар фароҳам овардани шароити мусоид барои иштироки бахши давлати ва ҳусусӣ дар соҳаи мазкур дидан мумкин аст. Мутаассифона, то кунун дар ноҳия ягон қӯдакистони ҳусусӣ фаъолият намекунад.

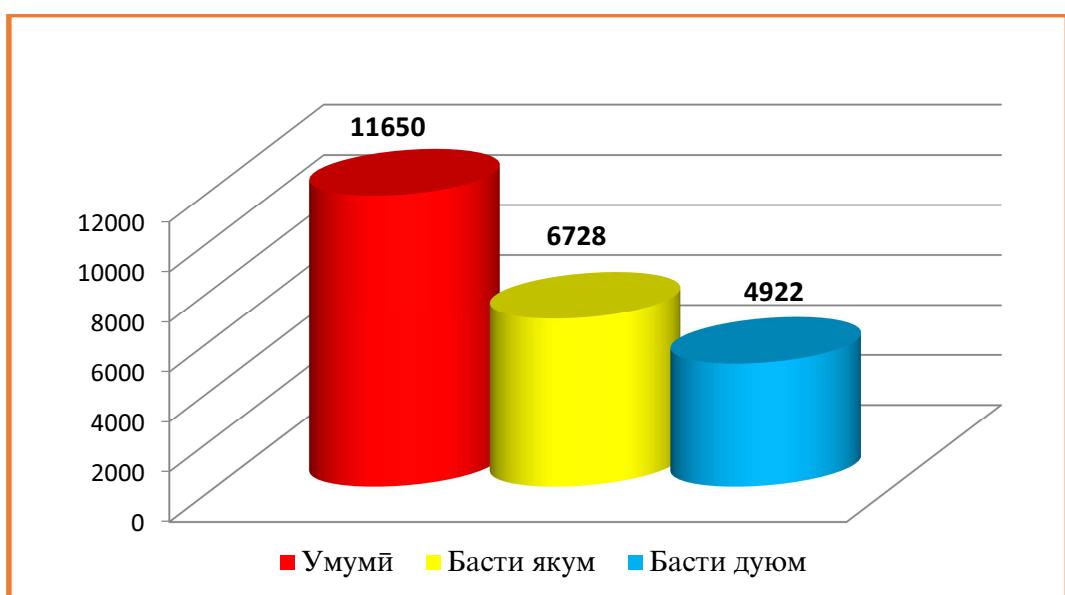
Маълумоти миёна. Шумораи умумии хонандагон дар солҳои хониши 2014 - 2015 ба 11650 нафар баробар буда, аз ин 5614 нафар ва ё 48,1 фоизашонро духтарон ташкил медиҳанд.

Шумораи хонандагон дар муассисаҳои таълимӣ (нафар)

Синфҳо	Солҳо											
	2012-2013				2013 -2014				2014 -2015			
	Ҳамагӣ	Писар	Духтар	% духтарон	Ҳамагӣ	Писар	Духтар	% духтарон	Ҳамагӣ	Писар	Духтар	% духтарон
1	995	524	471	47,3	999	515	484	48,4	1023	506	517	50,5
2	990	514	476	48,0	989	516	473	47,8	966	492	474	49,0
3	1038	567	471	47,2	972	514	458	47,1	969	494	509	52,5
4	1073	533	540	50,3	1019	528	484	47,4	948	498	450	47,4
Ҳамагӣ 1-4	4096	2115	1981	48,3	3979	2080	1899	47,7	3906	2005	1901	48,6
5	1061	557	504	47,5	1072	555	517	48,2	1016	543	473	46,5
6	1300	660	640	49,2	1033	539	494	47,8	1050	539	511	48,6
7	1271	641	630	49,5	1276	648	628	49,2	1011	531	480	47,4
8	1220	640	580	47,5	1237	622	615	49,7	1254	631	623	49,6
9	1161	652	509	43,8	1185	617	568	47,9	1224	615	609	49,7
Ҳамагӣ 5-9	6013	3150	2863	47,6	5803	2798	2822	48,6	5555	2859	2696	48,5
10	925	469	456	49,2	1119	626	493	44,0	1114	583	531	47,6
11	977	548	429	43,9	878	461	417	47,5	1075	589	486	45,2
Ҳамагӣ 10-11	1902	1017	885	46,5	1997	1087	910	45,5	2189	1172	1017	46,4
Ҳамагӣ:	12011	6282	5729	47,6	11779	6148	5631	47,7	11650	6148	5614	48,1

Мувофиқи маълумотҳои омории ноҳия шумораи умумии хонандагон сол то сол кам шуда истодааст, ки ин раванд пеш аз ҳама бинобар иваз намудани ҷойи зисти аҳолӣ, яъне ба дигар минтақаҳо кӯчида рафтани оилаҳо алоқаманд мебошад.

Шумораи хонандагон аз рӯи бастҳо ба 31.12.2014 (нафар)

Шумораи умумии хонандагон дар солҳои хониши 2014 - 2015 ба 11650 нафар расидааст, ки аз ин миқдор 6728 нафар, ки 57,7 фоизро ташкил медиҳад дар бости аввал, 4922 нафар, ки 42,2 фоизро ташкил медиҳад дар бости дуюм меҳонанд. Хушбахтона дар ноҳияи Шўрообод бинобар соҳтани синфҳонаҳои иловагӣ ва вучӯд доштани имконияти мусоид дар муассисаҳои таълимӣ хониш дар бости сеюм умуман нест.

Дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии асосӣ № 45 ва 52-и ҷамоати деҳоти Лангардара, №17 ҷамоати Шўрообод бинобар сабаби дар масофаи дур ҷойгир будани деҳа ва набудани муассисаи таълимии миёнаи умумии наздик ҷалби духтарон ба зинаи сеюми таҳсилот, яъне синфи 10 мушкил мебошад.

Мутобики «Низомнома дар бораи мактабҳои маълумоти умумӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» шумораи талабагони синфҳои 1-11 дар ҳар як синф бо төъдоди 25-30 хонанда муқаррар гардидааст. Айни замон, дар ҳамаи муассисаҳои таълимии ноҳия шумораи хонандагон дар ҳар як синф аз рӯи стандарти мавҷудаи системаи маориф ба роҳ монда шудааст. Аммо бинобар тағир додани намуди мактабҳо (яъне аз ибтидой ба асосӣ ва аз асосӣ ба миёнаи умумӣ табдил додани мактабҳо) зарурияти бунёди синфҳонаҳои иловагӣ ва муассисаҳои таълимии мусир ба миён меояд.

Муассисаҳои таълимии ноҳия аз норасоии таҷхизотҳои лабораторӣ (реактивҳо) дар озмоишгоҳҳои фаннӣ (алалхусус аз фанни химия, биология, физика) барои гузаронидани корҳои амалий аз назария ба амалия гузаштан танқисӣ мекашанд.

Дастигирии кӯдакон аз оилаҳои камбизоат. Бо мақсади бо таълиму тарбия фаро гирифтани хонандагони оилаҳои камбизоат тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 майи соли 2010. №244 «Дар бораи пардоҳти кӯмакпулӣ (чуброн) ба оилаҳои камбизоат, ки кӯдаконашон дар мактабҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳсил менамоянд” ҳар нимсола ба нафар, ки фоизи шумораи умумии хонандагонро ташкил медиҳад чубронпулӣ ба миқдори 20 сомонӣ пардоҳт карда мешавад.

Дар ноҳияи Шўрообод соли 2014 барои баланд бардоштани дараҷаи фарогирии кӯдакони оилаҳои камбизоат (аслан хонадагоне, ки яке волидонашон маҳруманд, кӯдакони ятиммонда, яке аз волидонашон маъюбанд, волидонашон бо кор таъмин нестанд, аз оилаҳои камбизоатанд ва аз оилаҳои серфарзанданд аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ ба 1446 нафар хонандагони мактабҳои таҳсилоти ҳамагонӣ ба маблағи умумии 28920 сомонӣ ё ба ҳар як хонанда 20 сомонӣ ҷубронпулӣ дода шудааст. Дар соли хониши 2012 ба 1507 хонанда ба маблағи 30140 сомонӣ, соли 2013 ба 1500 хонанда ба маблағ 30000 ва соли 2014 бошад ба 1446 хонанда ба маблағи 28920 сомонӣ кӯмакпулӣ пардоҳт шудааст.

Айни замон дар ноҳияи Шўрообод дар 58 муассисаи таълимӣ (аз ин 1 адад муассисаи томактабӣ) кумитаи падару модарон ва омӯзгорон (КПМО) фаъолият менамояд. Ҳадафи асосии ташкили чунин кумитаҳо ин ҷалби бештари падару модарон ба ҳалли мушкилиҳои мавҷудаи соҳаи маориф марбут аст.

Таъминот бо омӯзгорон. Дар муассисаҳои таълимии ноҳия ба 31.12.2014 беш аз 982 нафар омӯзгор кору фаъолият мекунад, ки аз ин 269 нафар ва ё 27,3 фоизро занҳо ташкил медиҳанд.

Набудани шароити мусоиди иҷтимоию иқтисодӣ боиси аз муассисаҳои таълимӣ рафтани омӯзгорони соҳибтаҷриба мегардад, ки таи се соли охир 25 омӯзгор корро тарқ намуда, ба дигар корҳои гайриомӯзгории музdnок ё ба муҳочирати меҳнатӣ рафтаанд. Дар муассисаҳои таълимии ноҳия дар соли 2014 3 нафар омӯзгорони соҳибҳисос (маҳсусан аз фанни забони англisiy) намерасад.

Дар доираи ташкил гардидани курсҳои такмили ихтисос ва бозомӯзии омӯзгорон, дар давоми солҳои хониши 2013-2014 ва 2014-2015 тибқи нақшай пешбинишуда ҳамагӣ 95% омӯзгорон ва ё зиёда аз 380 нафари онҳо таҷрибаю малакаҳои худро боз ҳам такмил доданд.

Шумораи умумии омӯзгорон (нафар)

Нишондиҳандаҳо	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014	Соли 2014 нисбат ба соли 2012 бо фоиз
Шумораи умумии омӯзгорон	925	950	982	106,1
аз чумла, занон	226	250	268	118,5
Дорон маълумоти олӣ	568	601	679	119,5
аз чумла, занон	82	98	110	134,1
Олии нопурра	268	270	235	87,6
аз чумла, занон	90	104	103	114,4
Миёнаи умумӣ	89	79	68	76,4
Аз чумла занон	54	48	55	101,1
Норасогии кадрҳо	9	8	3	33,3

Маълумоти фарогир. Дар ноҳияи Шӯрообод ба ҳолати 31.12.2014 - 40 нафар кӯдакони маъюб ба қайд гирифта шудаанд, ки аз ин 19 нафар дуҳтарон) дар муассисай таълимии ноҳия ба таълим фаро гирифта шудааст, аммо таълими хонагии инфириодӣ (инклузивӣ) дар ноҳия вучуд надорад.

Барқарорсозии инфрасохтори мактабӣ. Ҷиҳати дар амал татбиқ намудани қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 августи соли 2008 № 436 «Дар бораи Барномаи давлатии соҳтмон, таъмиру азnavsозии мактабҳо барои солҳои 2008 – 2015, ки дар хонаҳои шаҳсӣ, вагонхонаҳо, биноҳои маъмурию ҷойҳои ҷамъиятий ҷойгиранд» як қатор корҳо ба иҷро расонида шуд. Дар ноҳияи Шӯрообод дар хонаҳои шаҳсӣ ва вагонҳо таҳсил бурда намешавад.

Бо назардошти он, ки ҳоло дар аксар мактабҳои дехот хонандагон аз меъёри муқарраргардида зиёд қабул гардидаанд, талабот ба соҳтмони мактабҳои нав ва синфҳонаҳои иловагӣ сол то сол афзоиш меёбад. Дар ин замина зарурати соҳтмони мактабҳои нави замонавӣ ва биноҳои иловагӣ ба миён омадааст, ки аҳамияти ҷиддиро талаб менамояд.

Бо назардошти ташфиқу тарғиби пешбурди тарзи ҳаёти солим ва дар ин замина дар рӯҳияи баланд тарбия намудани кадрҳои ояндадор дар мактабҳо пайваста инфрасохтори лозимаи варзишӣ бунёд карда мешавад. Айни замон дар муассисаҳои таълимии ноҳия 48 агад майдончаҳои варзишӣ мавҷуд аст.

Дастрасӣ ба технодогияи компьютерӣ. Ба ҳолати 31.12.2014 дар муассисаҳои таҳсилоти умумии ноҳия 38 синфи компьютерӣ ташкил карда шуда дар онҳо 380 агад компьютер, 141 агад принтер мавҷуд аст, ки 1 компьютер ба 15 нафар хонанда рост меояд. Айни замон, “Барномаи давлатии компьютеркунонии муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2015” пурра таъмин гардидааст. Барои таъмини пайвастаи синфҳонаҳои компьютерӣ бо нерӯи барқ 17 агад генератор мавҷуд аст.

Новобаста аз ин, нарасидани нерӯи барқ дар фасли зимистон дар мактабҳои дехот барои гузаронидани дарсхои амалии фанни технологияи информатсионӣ монеа пеш меоварад. Бинобар ин зарурати таъмини мактабҳо бо хатти озоди барқ зарур мебошад.

Низоми таъминот бо оби нӯшокӣ ва гармӣ. Бо сабаби дароз мавриди истифода гардидани қубурҳои обгузар дар мактабҳои ҳудуди ноҳия таъминоти номунтазам бо оби нӯшокӣ мушоҳид мешавад.

Системаи таъминоти гармидиҳии мактабҳои ҳудуди ноҳия ва ҷамоатҳои дехот аслан тавассути таҷхизоти барқӣ ва печкаҳои алобӣ сурат мегирад. Бинобар кор накардан системаҳои гармидиҳии мавҷуда аксарияти мактабҳои марказ ва дехот аз таъминоти гармидиҳии буғӣ маҳрум мебошанд.

Шаклҳои нави идорақунӣ. Гузаштан ба низоми нави маблағгузории соҳа, яъне маблағгузории сарикасӣ бо мақсади таъминоти нисбатан самараҳаҳши истифодаӣ

маблағҳои буҷетӣ, ташкили шароит барои устувории фаъолияти муассисаҳои таълимоти умумӣ ва баланд бардоштани сифати таълим дар муассисаҳои таълимии ноҳия равона карда шудааст.

Дар назди муассисаҳои таълимии марказ ва деҳоти ноҳия ассоциацияҳои падару модарон, омӯзгорон ва комитети падару модарон (ташкилотҳои ҷамъиятӣ) фаъолият менамоянд, ки ин вазъи таълиму тарбияро беҳтар намуда, имкониятҳои ин муассисаҳоро тавсеа медиҳад. Маблағҳо аз ҳисоби ташкилотҳои байналмиллалӣ, шахсони алоҳида ва корхонаю ташкилотҳои хайрҳоҳ тавассути ин ташкилотҳо ба мактаб ворид карда мешаванд, онҳо инчунин дуруст сарф карда шудани ин маблағҳоро мунтазам назорат менамоянд.

Бо ин мақсад аз ҳисоби буҷети ноҳия дар соли 2012- 8,6 млн. сомонӣ, соли 2013- 12,148 ҳаз. сомонӣ, соли 2014 – 16,426 ҳаз. сомонӣ чудо гардидааст. Аз ҷумла, дар соли 2014 ба микдори 16,426 млн. сомонӣ чудо гардидааст, ки дар қиёс ба соли 2013 ба андозаи 4,2 млн. сомонӣ ё 135, фоиз зиёд мебошад.

Тибқи дурнамо дар соли 2016 барои маблағгузории соҳа аз ҳисоби буҷет чудо намудани 18,483 ҳаз. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Новобаста аз он, ки маблағгузории соҳа солҳои охир нисбати соли 2012 афзоиш ёфтааст, мутаассифона, барои пурра бартараф намудани мушкилиҳои асосии соҳа ин нокифоя аст.

Маълумоти олӣ ва миёнаи маҳсус. Бинобар ҷорӣ гардидани низоми имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ дар соли 2013-2014 343 нафар фақат тибқи Маркази миллии тестӣ ба мактабҳои олии қишвар дохил гардиданд. Дар се соли охир 1458 нафар ҳатмкунандагони мактабҳои таҳсилоти ҳамагонии ноҳия ба мактабҳои олӣ ва миёнаи маҳсуси шаҳрҳои Кӯлоб, Қурғонтеппа ва Душанбе, барои аз ҳуд кардани ихтисосҳои гуногуни ҳочагии ҳалқ дохил шуданд. Илова бар ин дар тӯли солҳои 2011-2014 аз ҳисоби ҳатмкардагони мактабҳои ноҳия 94 нафар дар муассисаҳои таълимии олии ҳориҷи қишвар (Федератсия Россия ва дигар қишварҳо) таҳсил менамоянд.

Тибқи нақшаи корӣ ҳар сол аз рӯи квотаи Президентӣ ҳонандагони болаёқат ба мактабҳои олии ҷумҳурӣ дохил мешаванд. Тӯли солҳои 2012 - 2014 тибқи квотаи Президентӣ ба мактабҳои олии ҷумҳурӣ 63 нафар дохил шуданд, ки 31 нафар писар ва 32 нафарашон духтарон мебошанд.

Тибқи нақша соли 2015 қабули 28 нафар ҳонандагон ба мактабҳои олии қишвар аз ҳисоби квотаи Президентӣ, ки аз ин 14- нафараш духтарон мебошанд, таҳсил доранд.

Мушкилиҳои асосии соҳаи маорифи ноҳия. Дар ҳолати ғариканоатбахш қарор доштани биноҳо ва иншоотҳои баязе муассисаҳои таълимӣ (мактабҳои №2 деҳаи Кӯҳдомани ҷамоати деҳоти Шӯрообод, №7 деҳаи Ҷараи оби ҷамоати деҳоти Ҷогистон, №12,14,35,38 ҷамоати деҳоти ба номи Н. Маҳмудов, набудани таҷхизот ва кабинетҳои фанниӣ, нарасидани китобҳои дарсӣ барои синфҳои болой, набудани асбобҳои аёни дарсӣ, алоқаи сусти волидон бо мактаб, нарасидани маводҳои методӣ барои омӯзгорон аз мушкилоти асосӣ ба шумор мераванд. Ба ғайр аз ин, дар ҳолати бад қарор доштани роҳҳои маҳаллӣ (асосан, вақте, ки дар мавсими зимистону баҳор барфу боронҳои шадид онҳоро қасногузар мекунанд), набудани пулҳои ҳурди роҳгузар бо давомоти ҳонандагони асосан синфҳои ибтидой таъсири манғӣ мерасонад.

Бинобар сабаби норасогии қадрҳо ва беҳтар намудани фарогирии духтарони маҳаллӣ ба таҳсилоти миёнаи қасбӣ ва олӣ таъсис додани филиалҳои муассисаҳои таълимии қишвар дар сатҳи ноҳия мувофиқи мақсад мебошад.

3.2. Соҳаи тандурустӣ

Баҳши тандурустӣ дар ноҳия яке аз соҳаҳои муҳим ва афзалиятнок маҳсуб мегардад. Ба аҳолии ноҳия Муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббии санитарӣ, сохтори госпиталӣ, МНДСЭ ва дигар марказҳо хизмати тиббӣ мерасонанд. Дар ҳайати муассисаҳои КАТС 1 адад Маркази саломатии ноҳиявӣ, 12 адад Маркази саломатии

дехотй ва 17 адад бунгохи тиббй дохил мешаванд. Дар Маркази саломатии нохиявй Маркази репродуктивий фаъолият мекунад, ки барои солим таваллуд намудани кӯдакон ва беҳ намудани сатҳи репродуктивии занони нохияи Шӯрообод вазифадор мебошад.

Солими модар ва кӯдак. Беҳдошти солими модарон татбиқи барномаҳои давлатӣ оид ба солими репродуктивий, танзими оила ва ҳамзамон фаъолияти хуби муассисаҳои КАТС, ҳадамоти патронажӣ ва тибби оилавӣ нақши асосиро ичро мекунанд. Масъалаҳои пешрафт ва ҳифзи саломатии модару кӯдак пеш аз ҳама ба ҳалли саривақтии мушкилоти соҳа дар сатҳи маҳал, паҳн намудани иттилоот дар байни ҷамоатҳо, ба роҳ мондани фаъолияти муқаммали гурӯҳҳои корӣ, фароҳам овардани шароити мусоид барои таҳқими заминай моддию техникии муассисаҳои тиббӣ, гузаронидани таҳлили аник, омӯзиш ва ташхиси саривақтии бемориҳо аз ҷониби муассисаҳои тандурустӣ алоқаманд мебошад.

Таваллуд ва фавти модарон дар нохия дар солҳои 2012-2014

Нишондод	Соли 2012	Соли 2013	Соли 2014
Ҳамагӣ, таваллуд	1252	1419	1443
Таваллуд дар муассисаҳои тиббӣ	1114	1226	1208
Ба ҳисоби фоиз (%)	70,8	78,5	83,7
Таваллуд дар хона	366	305	235
Ба ҳисоби фоиз (%)	29,2	21,4	16,2
Фавти модарон (барои 100 ҳазор зиндатаваллуд)	-	-	-

Тайи солҳои охир миқдори таваллуд дар хона пайваста коҳиш ёфта истодааст, ки ҷунин ҳолат аз фаъол гаштани муассисаҳои тиббӣ ва амалӣ гаштани тадбирҳои мушаххас ҷиҳати баланд бардоштани сифати хизматрасониҳои тиббӣ дар ҷониб медиҳад.

Мутобиқи маълумоти коршиносони маҳаллии соҳаи тиб мушкилии асосӣ дар самти хизматрасонӣ ба занони ҳомила дар он зохир мешавад, ки гарчанде бемориҳои экстрогениталӣ миёни занон саривақт дарёфт карда шавад ҳам, вале бо сабабҳои бистарӣ нашудан ва саривақт ба қабули духтурон наомадани занони ҳомила иртибот дорад.

Самти муҳими дигари фаъолияти муассисаҳои тандурустии нохия ин хизматрасонӣ ба кӯдакон мебошад.

Сатҳи фавти кӯдакон дар солҳои 2012-2014

Нишондод	2012	2013	2014
Фавти кӯдакони то 5 сола (аз рӯи 1000 з/т)	6	8	4
Фавти кӯдакони то 1 сола (аз рӯи шумора 1000 з/т)	27	34	45

Сабаби асосии баланд шудани фавти кӯдакони то 1 сола ин таваллуди бармаҳали навзодон мебошад, ки ба ҷунин ҳолат аз авҷ ёфтани қасалиҳои вирусии модарон (зуком, БШРН) вобаста мебошад.

Камхунӣ ва норасоии йод дар организми занҳои баъди таваллуд

Нишондод	2012	2013	2014
Шумораи занҳои ҳомила ва баъди таваллуд	1622	1757	1900
Камхунӣ	510	587	575
Гирифтори ҷоғар	13	3	12

Таҳлил нишон дод, ки дар давоми солҳои 2012, 2013 ва 2014 камхунӣ миёни занҳои ҳомила ва баъди таваллуд мунтазам зиёд шудааст. Мутаассифона дар бисёр ҳолатҳо ин ба гирифтории оризаи ҳомиладории занҳо ва ҳатто ба фавти кӯдак оварда мерасонад. Дар ҳамин ҳусус андешидани тадбирҳои муоссир дар ин самт хеле зарур мебошад. Шумораи қасалиҳои ҷоғар миёни занони ҳомила дар соли 2014 нисбат ба соли 2013

қарib 4 маротиба зиёд шудааст, ки ин пеш аз ҳама ба гардиши духтурон ба хонаҳо ва дарёфти беморӣ алоқаманд мебошад.

Солҳои охир дар ноҳия коҳишёбии индекси солимии модарон ба назар мерасад. Сабаби ин гирифтор будани занони ҳомила ба бемориҳои экстрагенеталӣ (аз ҷумла, бемориҳои гурда, камхунӣ, ҷогар ва ғайра), саривақт муроҷиат накардан ҳангоми аломатҳои ҳомиладорӣ, риоя накардани фосилаи байни таваллуд, таваллуд дар шароити хона, зоиш дар синни бармаҳал, набудани духтурони занона дар ҷойҳои дурдаст, сатҳи пасти иттилоотнокии занон дар масоили саломатии репродуктивӣ ва камбизоатии занон мебошад.

Дар соли 2014 занҳои қобили таваллуд 15428 нафарро ташкил дод. Шумораи таваллуд дар соли 2014 ба 1443 нафар расид, ки нисбат ба соли 2013 (1415 нафар) ба миқдори 28 нафар кам мебошад.

Барои мусоидат намудан ба солимии репродуктивии занон дар соли 2014 Маркази солимии репродуктивии ноҳия ба 1180- нафар 26,8 % занон маводҳои контросептивӣ таъмин карда шуд. Дар ҷамоатҳои Доғистон, Ҷагам, Ҷаштиҷум ва Саричашма дар байни занҳои синну соли репродуктивӣ дарсҳои омӯзишӣ дар мавзӯҳои «Ҳатари исқоти ҳамл ба саломатии занон», «Воситаҳои пешгирии ҳомиладории номатлуб», «Танзими оила», «Бемориҳои бо роҳи алоқаи ҷинсӣ гузаранд» барпо карда шуд. Бо мақсади беҳтар намудани иттилоотнокии аҳолӣ ба масъалаи гузошташуда, иштирокчиён бо адабиётҳои лозима («Ман медонам» ва «Интиҳоби ман») таъмин гардиданд.

Бемориҳои сироятӣ. Дар баробари дигар вазифаҳо дар шароити кунунӣ яке аз вазифаҳои асосии муассисаҳои тандурустии ноҳия аз пешгирий намудани бемориҳои сироятӣ иборат мебошад.

Тамоюли бемориҳои сироятӣ дар солҳои 2011-2014

Намуди бемориҳои сироятӣ	2011	2012	2013	2014
Бемории сил	55	55	47	45
(ба 100 ҳаз.аҳолӣ)				
Газидан, оболудшавӣ, ҳарошидан аз тарафи ҳайвонҳо	39	97	114	106
(ба 100 ҳаз.аҳолӣ)	-	-	-	-
Исхоли ҳүнин (Дизентерия)	-	-	-	2
(ба 100 ҳаз.аҳолӣ)				
Сироятҳои шадиди рӯдаву меъда	212	378	706	401
(ба 100 ҳаз.аҳолӣ)				
Гелминтоз	-	210	72	50
(ба 100 ҳаз.аҳолӣ)	-	-	-	-
Табларза (малярия)	-	-	-	-
Бемории ВНМО (СПИД)	-	-	20	21
Домана	-	-	2	1

Дар ноҳия ҳамасола дар доираи амалӣ намудани “Барномаи миллии барҳамдиҳии бемориҳои гелминтӣ дар ҶТ барои солҳои 2011-2015” ҷиҳати коҳиш додани гирифтторӣ ба бемориҳои гелминтоз мунтазам маъракаҳои бекирмгардонӣ тавассути истеъмоли ҳабҳои албендазол гузаронида мешавад.

Гирифтторӣ ба бемории ВНМО дар соли 2014 ба 21 нафар расидааст, ки хеле ташвишовар мебошад. Сабаби асосии баланд ғаштани нишондиҳандай мазкур ба муҳочирияти меҳнатӣ, нашъамандони тазриқӣ (истифодаи чандинкаратаи сӯзандору) марбут буда, инчунин аз ҳисоби танfurӯshии занон ба вуқӯъ пайвастааст.

Дар давоми соли 2014-2015 ба муассисаҳои тандурустии ноҳия 2-адад дастгоҳи рентген, монитор ба миқдори 2 адад, оксигенатор ба миқдори 1 адад, таҷҳизот барои дидани таҳлили биохимиявии ҳун 1 адад, гемоанализатор 1 адад, сентофуга 1 адад, теги барқӣ 2-адад, ҷевони ҳушкта мизқунӣ 2 адад, ворид карда шуд, ки андаке заминай моддии техникии муассисаҳои тиббирио беҳтар гардонид.

Бемориҳои гайрисироятӣ. Дар ноҳияи Шӯрообод bemoriҳои заҳми меъда, газаки меъда, саратуни чигар, газаки шадиди шушҳо, газаки гурда, тарбод, ғадуди дарунӣ, камхунӣ, ҷоғар ва bemoriии ишемияни дил солҳои оҳир афзоиш ёфтааст. Сабаби афзоиши ин bemoriҳо паст будани маърифатнокиии аҳолӣ доир ба пешгирии bemoriҳо, тарзи ҳаёти солим, саривакӯт муроҷиат накардан ба muassisahoi тиббӣ, камбизоатӣ, баланд будани нархи доруворӣ ва набудани шароити иҷтимоӣ мебошад.

Соҳтори соҳаи тандурустӣ ва раванди ислоҳот.

Системаи тандурустии ноҳия аз muassisahoi бистариқунонӣ ва КАТС иборат аст.

Muassisahoi тиббии ноҳияи Шӯрообод

Соҳтори шабакаҳои КАТС	Шумораи умумии muassisahoi КАТС	30
Маркази саломатии ноҳивӣ		1
Марказҳои саломатии деҳот		12
Бунгоҳи саломатӣ		17
	Чамъ:	6
Муassisahoi бистариқунонӣ	Беморхонаи марказӣ барои 93 кат	1
	Беморхонаи рақамиӣ барои 70 кат	4
	ММБСил 20 кат	1
	Беморхонаи қитъавии Чагам 10 кат	1
Маркази хамbastagии bemoriҳои kӯdakon		1
Маркази репродуктивӣ		1
Маркази назорати давлатии санитарию эпидемиологӣ		1
Маркази имунопрофилактика		1
Маркази тропикиӣ		1
Маркази тарзи ҳаёти солим		1
Маркази ВНМО		1

Сатҳи маълумотнокии кормандони соҳаи тандурустӣ

Муassisahoi тиббӣ	Шумораи кормандон	Маълумоти миёна	Маълумоти олий	Дигар кормандон	Кормандони хурди тиббӣ
Муassisahoi КАТС	326	221	23	40	42
Бо хисоби фоиз (%)	100	90,5	9,4	12,4	13
Соҳтори бистарӣ	254	114	22	50	68
Бо хисоби фоиз (%)	100	51,5	8,6	19,6	26,7

Мувофиқи равандҳои нави ислоҳоти тандурустӣ ва татбиқи самараноки «Стратегияи солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2020» дар назди Вазорати тандурустӣ «Донишкадаи такмили ихтисоси баъди дипломии кормандони тибби Тоҷикистон» ташкил дода шудааст. Дар muassisai мазкур барои тайёр намудани кормандони соҳаи тиб модули нави тарзи идоракунӣ ва маблағгузорӣ тартиб дода шудааст, ки тавассути он кормандони соҳа омӯзонида мешаванд.

Muiskiliҳои мавҷудаи системаи тандурустии ноҳияи Шӯрообод

Номгӯи мушкилот	Мавзеъ
I. Бад гардидани замини моддию техникии muassisahoi табобатию профилактикаи шаҳр	
1. Набудани бинои Marкази ташаккули тарзи ҳаёти солим, надоштани мошини хизматрасонӣ, набудани бинои маркази солимии репродуктивӣ, МСН-вӣ, Marкази ВНМО маркази имунопрофилактика.	Marкази ташаккули тарзи ҳаёти солим Marкази солимии репродуктивӣ Marкази солимии ноҳиявӣ (МСН) Marкази ВНМО Marкази имунопрофилактика.
II. Вуҷуд надоштани muassisahoi тиббӣ	
1. Набудани бино ва дар вагон ҷой доштани утоқҳои кории МНДСЭ, набудани мутахассисон, надоштани мошини хизмати, набудани таҷхизотҳои ҳозиразамон дар таҳлилгоҳ.	Muassisai назорати давлатии санитарию эпидемиологӣ (МНДСЭ)

Номгӯи мушкилот	Мавзэй
2. Фарсуда ва корношоямии бинои муассисаҳои табобатӣ	БМН, дар бинои кухна чойгир будани шуъбаи даруна
3. Набудани марказҳои саломатӣ	Бунгоҳи тиббии Қавоқ (дар мактаб чойгир аст), Бунгоҳи тиббии Ялабули (дар хонаҷойгир аст), Бунгоҳи тиббии Навбулоқ (дар хона чойгир аст), Бунгоҳи тиббии Девдор (дар хона чойгир аст), Бунгоҳи тиббии Ново (дар хона чойгир аст), Бунгоҳи тиббии Руи қаш (дар хона чойгир аст).
4. Деҳаҳое, ки аҳолиашон зиёд шуда ва ба бунгоҳҳои тиббӣ ниёз доранд.	Деҳаҳои Бодомту, Даشتӣ эшон, Назарбой Сумчакон, Ҳоҷидара, Кумроғ, Гулистон.

3.3. Ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ

Соҳаи таъминоти иҷтимоии ноҳия аз низоми сугуртаи давлатии иҷтимоӣ, таъминот бо нафақа, шуғл, муҳочирати меҳнатӣ, хифзи ҳуқуқи оила, кӯдакон, расонидани кӯмаки сӯроғавии иҷтимоӣ ба гурӯҳҳои осебпазир ва камбизоат иборат аст.

Мархилаи кунунии рушди ноҳияи Шӯрообод бо мавҷудияти бекорӣ, тафриқаи намоёни вазъи иҷтимоӣ, имконияти то андозае маҳдуди иқтисодии қисми асосии аҳолии дехот вазифаи ташкили ҷойҳои кории навро гузонтааст.

Мувофики маълумоти расмӣ шумораи аҳолии ноҳияи Шӯрообод ба ҳолати 31.12.2014 миқдори 49,8 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз он 26 ҳазор нафарашон захираҳои меҳнатӣ мебошанд.

Гурӯҳи осебазири аҳолӣ. Ба гурӯҳи осебазири аҳолӣ нафақҳӯрон, маъюбон, кӯдакони маъюб ва оилаҳои камбизоат доҳил мешаванд.

*Шумораи нафақаҳӯрон
аз рӯи категорияҳо дар тӯли солҳои 2011-2014*

Гурӯхҳои осебпазир	Солҳо				Соли 2014 нисбат ба соли 2011 бо %
	2011	2012	2013	2014	
Нафақаҳӯрон (аз рӯи синну сол)	2187	2232	2317	2363	1,08
Маъюон	529	538	523	387	0,73
Маъюонони модарзод	430	450	493	474	1,10
Бесаробонмондагон	482	503	494	467	0,96
Ҳамагӣ нафақаҳӯрон	3711	3733	3827	3537	0,99

Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки шумораи нафақаҳӯрон сол то сол рӯ ба камшави ба назар мерасад, ин нишондод дар соли 2014 нисбат ба соли 2011 ба 0,99 фоиз бинобар сабаби солимгардони аз тарафи Хадамоти давлатии ташхиси тиббию иҷтимиӣ кам карда шудааст, ки аҳамияти бештарро ба худ талаб менамояд.

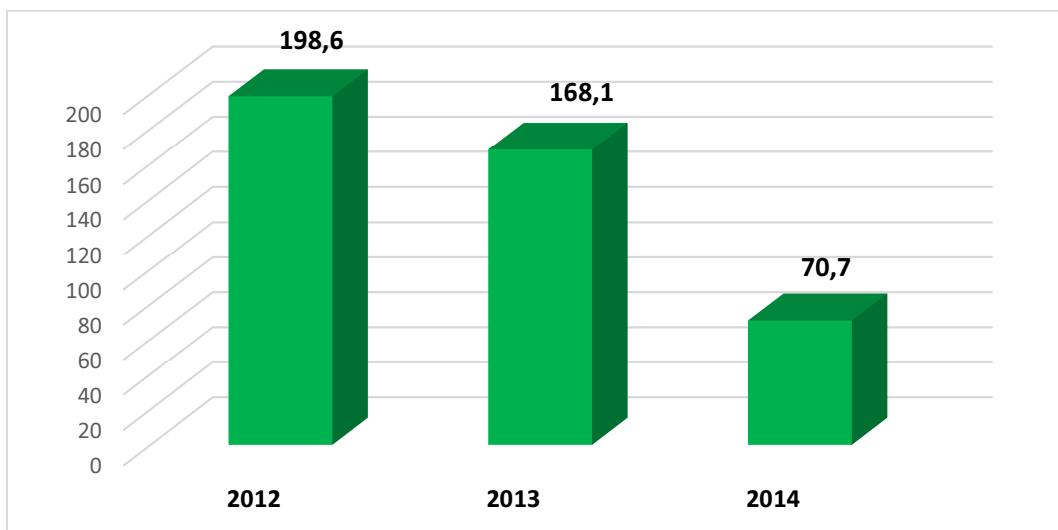
Ба 31.12.2014 дар нохия 3 нафар маъюбони Ҷанги Бузурги Ватанӣ, 4 нафар маъюбони Чернобил ва 861 нафар маъюбони гурӯҳҳои 1,2,3 умр ба сар мебаранд, ки аз ин 231 нафараашон зан ва 387 нафар мард мебошанд. Ҳадафи асосӣ дар ин самт таъмини маъюбон бо курсӣ-аробача ва асбобҳои ёридиҳанда (асо, узвҳои сунъӣ (протез), таҷхизотҳои шунавоӣ ва файра) мебошанд.

Ба ҳолати 31.12.2014 дар ноҳия ба ҳисоби миёна ҳачми нафақаи миёна 235 сомонӣ, аз ҷумла: аз рӯи пиронсолӣ 243,2 сомонӣ, аз рӯи гум кардани яке аз волидайн 110,3 сомонӣ, аз рӯи маъюбӣ 246,1 сомонӣ ва нафақаи иҷтимоӣ 127,5 сомониро ташкил медиҳад.

Дар соли 2014 шумораи умумии хонаводаҳое, ки бинобар баланд гардидаи тарифҳо барои истифодаи нерӯи барқ ҷубронпӯлӣ гирифтаанд 507 ададро ташкил медиҳад, ки нисбат ба соли 2012 ба 63,9 фоиз коҳиш ёфтааст, ки ин нишондиҳанда аз беҳтар гардидаи шароити иҷтимоӣ аҳолӣ шаҳодат медиҳад ва бинобар тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи идома ва ҷорӣ намудани механизми

тачрибавии кӯмаки унвонии иҷтимоӣ ба оилаҳо ва шаҳрвандони камбизоат» аз 3 июля соли 2014 таҳти №437 ноҳияи Шӯрообод ба сифати ноҳияи таҷрибавӣ дониста шудааст. Ин нишондиҳанда дар соли 2012 бошад барои 1407 оила 198,6 ҳазор сомонӣ, дар соли 2013 барои 1246 оила 168,1 ҳазор сомонӣ, дар соли 2014 барои 507 оила 70,7 ҳазор сомониро ташкил медод. Аммо бинобар шомил намудани ноҳияи Шӯрообод ба гурӯҳи ноҳияҳои таҷрибавӣ вобаста ба истифодаи кӯмаки унвонии иҷтимоӣ дар давоми соли 2014 (аз сентябри соли 2014 сар карда) бар ивази ҷубронпулӣ барои истифодаи нерӯи барқ ва кӯмаки молиявӣ барои талабагони оилаҳои камбизоат дар системаи маориф мавриди амал қарор дода шуд. Дар давоми соли 2015 барои гирифтани кӯмаки унвонии иҷтимоӣ 1845 муроҷиат намуданд, ки аз ин 1612 нафари онҳо оилаи камбизоат эътироф гардида ба маблағи 232 ҳазор сомонӣ кӯмакпулӣ расонида шудааст.

Ҳаҷми ҷубронпулӣ барои истифодаи нерӯи барқ

Омили асосие, ки ба афзоиши ҳаҷми пардоҳти нафақа мунтазам таъсири мусбӣ мерасонад, ин дар асоси рушд ёфтани сатҳи иқтисодиёти кишвар ва фароҳам омадани имкониятҳои молиявӣ ба тасвиб расидани Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 14 августи соли 2013, таҳти №1493 “Дар бораи тадбирҳои тақвият додани сатҳи ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ ва зиёд намудани маоши амалқунандай вазифавии хизматчиёни давлатӣ, кормандони муассисаю ташкилотҳои буҷетӣ, андозаи нафақаҳо ва стипендияҳо” ба шумор меравад.

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона. Дар ин самт Муассисаи давлатии «Маркази хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона»-и ноҳияи Шӯрообод фаъолият менамояд, ки ба шахсони дар қайд буда дар хонаҳояшон хизматрасониро ба анҷом мерасонад. Шумораи умумии кормандони муассиса 8 нафарро ташкил медиҳад.

Дар соли 2014 шумораи умумии нафақаҳӯрон, ки дар қайд мебошанд 69-нафарро ташкил медиҳад, ки ба ҳамаи онҳо пурра хизматрасониҳо ба анҷом расонида шудааст. Аз шумораи умуми 21 нафарашонро маъюbon ташкил медиҳанд. Дар соли 2014 аз ҳисоби корхонаву муассисаҳо ва соҳибкорон, Кумитаи имдоди Имом Ҳумайнӣ ба маблағи умумии 98,1 ҳазор сомонӣ кӯмаки моддию молиявӣ расонида шудааст.

Дар ҳудуди ноҳия шумораи ниёzmandon ба хизматрасонии сурогавӣ хеле зиёд буда, ҳалли дурусти ин масъала диққати маҳсусро талаб мекунад.

Мушкилоти асосие, ки дар ин самт ба назар мерасад ин нарасидани маводҳои ниёзи аввал (ҳӯрока) ба ниёzmandon мебошад. Зоро аксари эҳтиёҷмандонро камбизоатон ташкил дода, сарчашмаи иловагии даромад надоранд. Дар ин самт ҷалб намудани ташкилотҳои дохилию ҳориҷӣ барои дастгирии ниёzmandon ва ба роҳ мондани хизматрасонии хушсифат зарур аст.

Бозори меҳнат ва шуғли аҳолӣ. Шуъбаи Агентии меҳнат ва шуғли аҳолӣ дар ноҳияи Шӯрообод дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳолӣ бо назардошти вазъ дар шуғли аҳолӣ ва бозори меҳнати байналмилалӣ низоми доимоамалкунандай мониторинги бозори меҳнатро дар сатҳи шаҳр ташкил менамояд, таҳлили ҳолати он, ояндабинии талаботу пешниҳодҳоро ба қувваи корӣ амалӣ месозад.

Бо мақсади таъмини аҳолӣ бо ҷои кор дар давоми солҳои 2011-2014 аз ҷониби шуъбаи мазкур дар ҳамбастагӣ бо сохторҳои даҳлдор 7661 ҷойҳои нави корӣ ташкил карда шуд, аз ин танҳо дар соли 2014 бошад 207 нафар бо ҷои кори доимӣ таъмин гардидаанд. Аз сабаби паст будани музди меҳнат дар соҳаи кишоварзӣ, соҳаҳои бучавӣ ва набудани шароити мусоиди иҷтимоӣ, баҳусус дар маҳалҳо нисфи зиёди ба кор қабулшудагон ҷои кории худро тарк намуда, ба дигар минтақаҳои ҷумҳурӣ ё ба муҳочирати меҳнатии бурунмарзӣ рафтаанд.

Самти асосии сиёсати мақомоти иҷроияи ҳокимиyaти давлатии ноҳияи Шӯрообод дар бозори меҳнат дар давраи то соли 2020 ҷалб ва ҳавасманд намудани муассисаҳои даҳлдор ҷиҳати ташкили ҷойҳои нави корӣ ва дар ин замина баланд бардоштани самаранокӣ ва рушди бозори меҳнат ба ҳисоб меравад.

Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки нишондиҳандаҳо аз рӯи ҳамаи нақшай дурнамо бар зиёд иҷро карда мешавад. Новобаста аз ин солҳои охир бинобар сабаби суст будани дастгирии молиявӣ, тафриқаи калони музди меҳнат байни кормандони соҳаҳои бучетӣ ва ғайри бучетӣ ташкил намудани ҷойҳои нави корӣ мушкил гардида истодааст. Дар ин замина, ба кор даровардани иқтидорҳои нави истеҳсолӣ ва дар заминai он ба роҳ мондани коркарди ашёи ҳоми маҳаллӣ ба миён омадааст.

Дар доираи “Барномаи мусоидат ба шуғли аҳолӣ дар ноҳияи Шӯрообод барои солҳои 2012-2014” дар давоми солҳои 2012-2014 беш аз 291 нафар курсҳои кӯтоҳмуддати қасбомӯзиро дар марказҳои таълимӣ (аз рӯи қасбҳои дӯзандагӣ, кафшергари барқӣ, муҳосиб, компьютер, зардӯз, қаннод, омӯзиши забони русӣ ва ғайра) хатм намудаанд.

Сатҳи бекорӣ. Бо назардошти афзалият ва самтҳои асосии соҳа яке аз ҳадафи стратегии Барномаи рушди ноҳия дар панҷ соли оянда ба ҷои кори доимӣ таъмин намудани аҳолӣ ва дар ин замина коҳиш додани сатҳи бекорӣ аст. Барои расидан ба ин ҳадаф дар доираи Барномаи мазкур ба кор даровардани иқтидорҳои нави истеҳсолӣ дар назар аст. Таҷрибаи солҳои охир нишон медиҳад, ки яке аз омилҳои асосие, ки бекорони расман бақайдгирифташуда сари вақт ва пурра ба кор таъмин карда намешавад, ин ба дарҳост ва пешниҳоди муассисаю идораҳо ва ташкилотҳои даҳлдор вобаста аст.

Дар баробари ин ҳангоми гузаронидани ярмаркаҳои ҷойҳои кории холӣ аксари иштирокчиён аз паст будани музди меҳнат ва шароити номусоиди корӣ норозӣ буда, аз ишғоли вазифаҳои пешниҳодшуда даст мекашанд.

Маълумоти расмӣ нишон медиҳад, ки сатҳи бекорӣ (бекороне, ки расман дар шуъбаи Агентии меҳнат ва шуғли аҳолӣ ба қайд гирифта шудаанд) дар соли 2014 нисбат ба соли 2011 ба 47,3 % афзоиш ёфтааст, ки сабаби афзоиш ёфтани он ба қадри кофӣ таъсис нагардидани ҷойҳои нави кории доимӣ мебошад.

Аз маълумотҳои омори, айни ҳол дар ноҳияи Шӯрообод шумораи умумии захираҳои меҳнатӣ 22,3 ҳазор нафар ташкил дод, шумораи бекорон бошад 311 нафарро ташкил медиҳад. Бештарни шумораи бекоронро занон ташкил медиҳанд, ки аслан ҳонашинанд.

Дар соли 2014 аз шумораи умумии бекорони расман ба қайд гирифташуда танҳо 70,2 фоизи он ба кор таъмин карда шудаанду ҳалос.

Таи чор соли охир дар доираи “Барномаи мусоидат ба шуғли аҳолии ноҳияи Шӯрообод дар тӯли солҳои 2011 – 2014” беш аз 1262 нафар ба ҷои кори доимӣ таъмин карда шуд.

Сабаби кам будани шумораи истифодабарандагони қарзҳои бефоиз ин надоштани иттилооти кофӣ ва маҳдуд будани маблағҳои пешниҳодгардида мебошад. Ҳамасола ба ҳисоби миёна ба 30 нафар ба маблағи 94500 сомонӣ қарзҳои бефоиз дода мешавад, ки

ин хеле кам буда, барои ҳалли масъалаҳои иҷтимоию иқтисодӣ басандад нест. Дар ноҳия иқтидорҳои калони истеҳсолӣ ва захираҳои меҳнатии зиёди истифоданагардида мавҷуд аст, ки дар натиҷаи самаранок ва оқилона истифода намудани онҳо масъалаи поён овардани сатҳи бекорӣ аз байн бардошта мешавад.

Самти асосии сиёсати мақомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии ноҳияи Шӯрообод то соли 2020 ин, пеш аз ҳама, ҷалб ва ҳавасмандгардонии муассисаҳои даҳлдор ҷиҳати ташкили ҷойҳои нави корӣ дар бозори меҳнат, баланд бардоштани самаранокии фаъолияти соҳторҳои даҳлдори соҳа ва дар ин замина мусоидат намудан ба рушди бозори меҳнат маҳсуб мейёбад. Бо ин мақсад тибқи пешгӯй то соли 2020 ташкили 5470 ҷойҳои нави корӣ дар назар дошта шудааст.

Мушкиниҳои асосии соҳа:

- рақобатнопазир будани бозори расмии меҳнатӣ бо бозори гайри расмӣ;
- сатҳи пасти таҳассусӣ ва тайёрӣ дар байни ҷавонон;
- сари вақт ба кор таъмин нагардидани шаҳрвандоне, ки курсҳои кӯтоҳмуддати қасбомӯзиҳо ҳатм мекунанд.
- сари вақт пешниҳод накардан шумораи ҷойҳои нави корӣ ба шӯъбаи Агентӣ аз тарафи корхонаҳо ва коргоҳҳои хурду калони ҳусусӣ.

Музди меҳнат. Дар давоми солҳои 2011-2014 афзоиши воқеии тамоми даромадҳои пулии аҳолӣ, аз ҷумла музди меҳнат ва нафақа ба назар мерасад. Музди миёнаи меҳнат дар шаҳр дар соли 2014 нисбат ба соли 2011 ба андозаи 175 фоиз афзуда бошад ҳам, бо вуҷуди ин як қатор масъалаҳои иҷтимоӣ, баҳусус масъалаҳои меҳнатӣ, аз қабили дарачаи баланди табақабандии аҳолӣ аз рӯи андозаи даромадҳо, сатҳи пасти музди меҳнати кормандони соҳаҳои иҷтимоӣ, қишоварзӣ, саноат ва сатҳи баланди музди меҳнати кормандони соҳаҳои хизматрасонии бонкӣ ба назар мерасад. Дар натиҷаи ин хизматчиёни давлатӣ аз сабаби паст будани музди меҳнат сол аз сол ҷойҳои кории худро тарқ намуда, ба корҳои тиҷоратӣ ва муҳочирии меҳнатии бурунмарзӣ машғул мешаванд ё ин ки вазифа ва мансабҳои хизматиро тарқ карда, барои дарёфтни кори шоиста ба корхонаҳои соҳтмонӣ ва саноатӣ мераванд.

Музди миёнаи меҳнат аз рӯи соҳаҳо дар тӯли солҳои 2011-2014 (бо сомонӣ)

Соҳаҳо	Солҳо				Соли 2014 дар муқоиса бо соли 2011 бо%
	2011	2012	2013	2014	
Кишоварзӣ	227	291	322	380	167,4%
Саноат	105	132	156	173	164%
Соҳтмон	225	296	340	540	240%
Молия ва қарз, бонкҳо	396	462	778	850	245%
Фарҳанг	251	281	329	523	215%
Тандурустӣ	275	263	447	549	199,6%
Маориф	299	275	357	568	189,9%
ҲМҚ	209	267	342	497	237%
Дигар соҳторҳои соҳаи бучавӣ	358	498	669	725	202,5%
Ҳамагӣ дар ноҳия (ба ҳисоби миёна)	260,5	307,2	415,5	533,8	206,6%

Музди миёнаи аз ҳама пасти меҳнатӣ ба соҳаи қишоварзӣ ва саноат рост меояд, ки чун пас аз ба шаклҳои нави ҳочагидорӣ гузаштани аксарияти ҳочагиҳои деҳқонии мавҷуда аст, ки даромаднокиашон ниҳоят паст ва аксаран аз соҳторҳои даҳлдор қарздор шудаанд, тарзу усул ва тартиби ба кор қабул кардан ва муайян намудани музди меҳнат дар ин ҳочагиҳо дуруст ба роҳ монда нашудааст. Илова бар ин ҳар як роҳбари ҳочагӣ дар алоҳидагӣ музди меҳнати саҳмдорони худро бо ҳоҳиши худ муайян намуда, дар аксар ҳолатҳо талаботи пешбининамудаи Кодекси меҳнатро риоя намекунанд.

Муҳочирати меҳнатӣ. Дар шароити кунунӣ барои таҳқим бахшидан ба муносибатҳои нав дар робита ба ҷорӣ намудани унсурҳои асосии иқтисоди бозаргонӣ вобаста ба таъмини аҳолӣ бо ҷойи кор ва музди меҳнати сазовор хеле муҳим мебошад. Муҳочирати меҳнатӣ ба хориҷи кишвар дар ноҳия асоси ташаккул ёфтани сарчашмаи даромади воқеии аҳолӣ маҳсуб гашта барои мунтазам баланд гардидани сифати зиндагии мардум замина мегузорад. Интиқоли маблағҳои (трансферҳои) муҳочирони меҳнатӣ дар рушд ёфтани фаъолияти бонкӣ, муносибатҳои тиҷоратӣ, соҳтмон ва дастрасӣ ёфтани ба хизматрасониҳои сифатноки бахши иҷтимоӣ дар маҳал нақши муҳимро мебозад.

Ҳаҷми интиқоли маблағҳо дар соли 2014 ба воситаи бонкҳо аз хориҷи кишвар ва муҳочирони меҳнатӣ ба андозаи 1,6 млн. доллари ИМА ва 3,8 млн. рубли Руссия ворид гаштааст. Дар соли 2013 ҳаҷми интиқоли маблағҳои муҳочирони меҳнатӣ 1,2 млн. доллари ИМА ва соли 2012 бошад 970 ҳазор доллари ИМА ташкил дод.

Мутобиқи маълумотҳои расмии мавҷуда муҳочират дар соли 2012 ба 1948 нафар (76 зан), дар соли 2013 ба 2259 нафар (90 зан) ва дар соли 2014 ба 1954 нафар (73 зан) расид. Аммо раванди муҳочират танҳо соли 2013 афзоиш ёфта ва дар солҳои 2012 ва 2014 нисбат ба соли 2013 мутаносибан ба андозаи 13,8% ва 0,3% коҳиҷ ёфтааст. Сабаби асосии чунин тамоюли паstryavӣ ба буҳрони иқтисодии Федератсияи Россия иртибот дорад.

Бинобар ба вуқӯй пайвастани буҳрони иқтисодӣ дар Федератсияи Россия ҳаҷми интиқоли маблағҳо аз ин кишвар, баҳусус бо ифодаи доллари ИМА минбаъд коҳиҷ меёбад, ки ин равиҷи рушди иқтисодиёти ноҳия таъсири манғӣ мерасонад. Илова бар ин, тибқи ақидаи коршиносони маҳаллӣ дар давоми ду-се соли оянда шумораи муҳочирони меҳнатӣ ба Россия бо назардошти ба тасвиб расидани як қатор қонунҳои федералӣ ҷиҳати пурзӯр намудани масъулият барои риоя накардани қонунгузории амалқунандай муҳочиратии Федератсияи Россия, буҳрони иқтисодӣ дар натиҷаи таҳримҳо (санкцияҳо) нисбати кишвари Россия, паст рафтани қурби рубли русӣ, баланд гардидани арзиши патенту иҷозатнома барои кор, сертификат оид ба қасалиҳои ВИЧ инфексия, полиси сугуртаи тиббӣ, сертификат оид ба доностани забони русӣ, таъриҳи асосҳои қонунгузории Федератсияи Россия коҳиҷ меёбад.

3.4. Соҳаи фарҳанг ва фароғат

Соҳаи фарҳангни ноҳия тамаддуни ғанию таърихӣ дорад. Айни замон дар ноҳия 32 ёдгории таърихио фарҳангӣ мавҷуд аст. Бо мақсади муҳофизат ва нигоҳдории ёдгориҳои таърихӣ бо супориши роҳбарияти ноҳия ҷамоатҳое, ки дар ҳудуди онҳо ёдгориҳои таърихӣ ҷойгиранд, ӯҳдадоранд, ки нигоҳубини онҳоро ба зимма гиранд. Гузашта аз ин, дар шӯъбаи фарҳангни мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия оид ба нигаҳдории ёдгориҳои таърихӣ воҳиди кории алоҳида мавҷуд аст.

Дар ноҳия инҷунин 1 маҳфили адабии «Гулрез», 1 мактаби санъати бачагона, 7 клуби деҳот, боби фарҳанг, 1 китобхонаи марказӣ ва 17 филиалҳои китобхонаи фарҳангӣ менамояд.

Шумораи умумии кормандон дар муассисаҳои фарҳангии ноҳияи Шӯрообод 41 нафарро ташкил дод, аз ин 13 нафар дорои маълумоти олӣ, 10 нафар маълумоти миёнаи маҳсус, 7 нафар дорои маълумоти миёна ва боқимондаашон кормандони техникий ташкил менамоянд.

Мушкилиҳои асосии соҳаи фарҳангни ноҳия:

- кӯхнаю фарсада гардидани базаи моддию техникии соҳа,
- набудани бинои алоҳида,
- нарисидани асбобҳои мусикӣ, аз қабили 3 адад фортелиано, 4 адад рубоб, 4 адад ғижжак, 10 адад дафу таблак, 3 адад аккордеон, 3 адад рубоби ағонӣ, 3 адад тор, 5 адад думбра ва 5 адад най;
- норасоии таҷҳизоти 9 адад асбоби баландқунандай овоз ва 9 ҷуфт васоити мусикӣ, мизу курсиҳо барои 500 ҷои нишаст;

- ба талаботҳои стандартӣ ҷавобӣ гӯ будани шароити китобхонаи марказии нохия,
- таъмирталаб будани хонаву биноҳои маъмурӣ ва ба соҳтмони биноҳои нави мусир эҳтиёҷ доштани китобхонаҳои деҳаҳои Зулмобод, Чагам, Назарбай, Бодомту, Даҷтичум ва Лангардара;
- вуҷуд надоштани биноҳои фароғатӣ ва аттраксионҳо дар боғи фарҳангӣ.

3.5. Соҳаи сайёҳӣ ва варзиш

Соҳаи сайёҳӣ. Сайёҳӣ дар нохияи Шӯрообод яке аз соҳаҳои асосӣ ва афзалиятнок дар ояндаи наздик маҳсуб меёбад. Мавзеи ҷойгиршавии ҷуғрофӣ, ландшафти зебои кӯҳӣ, табииати дилпазир, иқлими даشتӣ ва суптропик доштанааш таҳрези инфрасоҳтори аввалиндарача, аз ҷумла: осорхонаи нохиявӣ, майдонҳои варзиши, боғи истироҳатӣ, тарабхонаҳо ва меҳмонхонаҳои замонавӣ метавонад дар рушди минбаъдаи нохияи Шӯрообод ҳамчун як минтақаи сайёҳӣ мусоидат намояд. Дар ҳамин ҳусус, рушди соҳаи туризм барои паст кардани сатҳи бекорӣ дар шаҳр замина гузошта имкониятҳои муфидро фароҳам меоварад ва барои ганӣ гардонидани буҷети маҳаллӣ тариқи пардоҳти андозҳо мусоидат ҳоҳад кард.

Дар доираи татбиқ гаштани «Барномаи рушди туризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2017» то соли 2017 дар нохияи Шӯрообод ба анҷом расонидани як қатор корҳои муҳим ҷиҳати: баргузор намудани Конфронси туристӣ таҳти унвони «Шӯрообод нохияи туризм», баҳри муарифии имкониятҳои туризми доҳили таҳияи лоиҳаҳои инвеститсионӣ оид ба бунёд ва беҳсозии инфрасоҳтори туризм, истеҳсол ва пахши маводҳои таблиғотӣ-иттилоотӣ оид ба мавзедои тамошобоби нохия, таҳия ва паҳннамоии DVD роликҳои туристӣ миёни сайёҳони ҳориҷию доҳилӣ ва таҳия, нашр ва тавсеаи роҳнамоҳо, нақшоҳои хатсайрҳо, маҷаллаҳо, ҳаритаҳо ва маълумотномаҳои туристӣ бо забонҳои русӣ ва англисӣ ва ғайраҳо ба нақшаша гирифта шудааст.

Дар баробари ин, барои рушди варзиши қӯҳӣ, лижарони имконоти хеле зиёд мавҷуд мебошад.

Варзиш. Бо мақсади рушди ҳамаҷонибаи соҳаи варзиш дар доираи «Барномаи маҷмӯи рушди тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2015» ва «Барномаи рушди футбол дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2016» дар нохияи Шӯрообод нақшай ҷорабининиҳои рушди соҳа мушаҳҳасан тартиб дода шудааст, ки дар доираи он гузаронидани як қатор ҷорабиниҳо, аз ҷумла ташкили дастаи яккачини футбол дар нохия ва иштироки онҳо дар лигахои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назар дошта шудааст.

Ҳоло дар нохия 71 иншоотҳои варзиши аз ҷумла; 3 адад майдонҷаи баскетбол, 34 адад майдонҷаҳои волейбол, 21 адад майдонҷаи футбол, 3 адад толорҳои варзиши мавҷуд буда ба ҳаводорони варзиш ва мардум барои истифода пешкаш гардидааст. Вале бо назардошти мунтазам афзоиш ёфтани шумораи табии аҳолӣ, инфрасоҳтори кунунии нохияи Шӯрообод нокифоя буда бунёди муассисаҳои варзиши аз иншоотҳои навро тақозо менамояд.

Иштироки варзии гарони нохия дар мусобиқаҳо дар солҳои 2010-2014

№.	Солҳо	Ҷумҳуриявӣ	Байналмилалӣ	Бозиҳои варзишии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҷаҳонӣ	Ҳамагӣ
1	2010	2		-	-	2
2	2011	5		-	-	5
3	2012	12	1	-	-	13
4	2013	12		2	-	14
5	2014	13	3	-	1	17

Дар нохия 1 адад мактаби варзишии кӯдакону наврасон ғаълият намуда, барои пешбуруди соҳа 22 нафар мураббиён аз рӯи 7 намуди варзиш, футбол, волейбол, гуштини

милли, дзю-до, зӯрзмоиҳои универсалий, варзиши сабук ва билиярд ба 534 нафар шогирдон машқу тамрин медиҳанд. Даствардони варзишгарони ноҳия бештар аз намудҳои гуштини миллӣ, зӯрзмоиҳои универсалий ва варзиши сабук дастболо гаштаанд. Аз мураббиёни боло зикршуда 4 нафар Мурабии дараҷаи 1 ва 3 нафар Устодони Варзиши 1 нафар номзад ба Устоди варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд.

Чоизаҳои варзишгарон дар мусобиқаҳо дар тӯли солҳои 2010-2014

№.	Солҳо	Медали тилло	Медали нуқра	Медали биринҷӣ	Ҳамагӣ
1	2010	-	-	2	2
2	2011	-	2	3	5
3	2012	4	3	6	13
4	2013	6	2	6	14
5	2014	3	4	10	17

Иншоотҳои варзишии ноҳия дар бисёр мавридҳо ба талаботи имрӯза ҷавобгӯ набуда ба таъмир эҳтиёҷ доранд. Дар ҷамоатҳои деҳоти ноҳия норасогии толорҳои варзишӣ, майдончаҳои варзишӣ, майдонҳои футболбозӣ, волейболбозӣ ва дигар ашёву լавозимотҳои варзишӣ, инчунин таҷхизотҳои машқи бадан ба мушоҳидат мераанд.

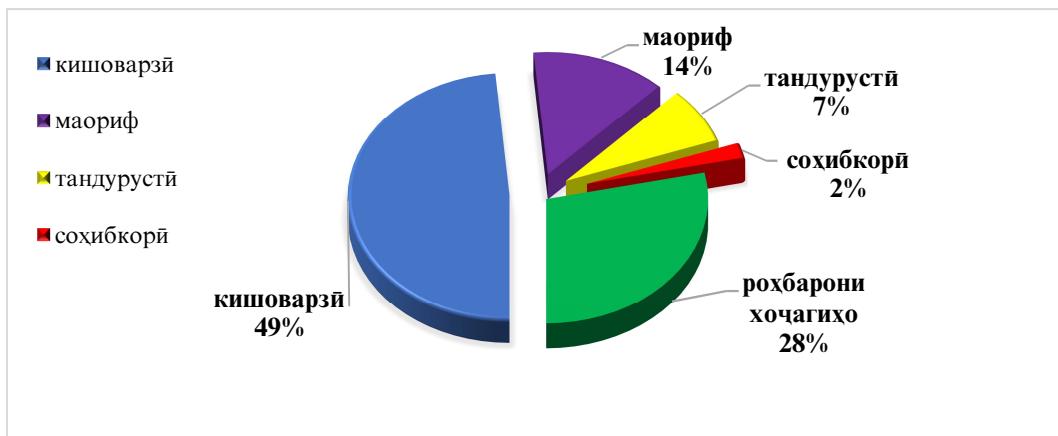
Масъалаҳои ҷавонон. Ба ҳолати 31.12.2014 дар ноҳияи Шӯрообод шумораи умумии ҷавонон 15638 нафарро ташкил медиҳад. Вале нарасидани марказҳои муосири ҷавонон, кружокҳои омӯзишии қасбу ҳунарҳои мухталиф имкон намедиҳад, ки ҷавонон дар ин самт пурра фаро гирифта шаванд.

Баробарии гендерӣ. Дар ноҳия мувофиқи маълумотҳои оморӣ ба ҳолати 31.12.2014 49800 нафар аҳолӣ вучуд дорад, ки аз он 24465 нафарашонро занон ташкил медиҳанд.

Дар шароити қунунӣ, занони ноҳия дар зинаҳои гуногуни соҳторҳои давлатӣ ва ҷамъиятии сиёсӣ ғаъолият намуда, барои пешрафти ҷомеа саҳми арзанда доранд.

Ба ҳолати 31.12.2014 шумораи занони қобили меҳнати ноҳия 13888 нафар буда, аз ин 15 нафар хизматчии давлатӣ дар мақомоти иҷроияи ҳокимиyaти давлатӣ, 679 нафар дар соҳаи маориф (дар 54 муассисаи таълимӣ ба 11650 нафар толибилмон дарс меомӯзанд), дар соҳаи тандурустӣ 358 нафар (дар 36 муассисаҳои тибии шаҳр), 71 нафар дар соҳаи фарҳанг, 12 нафар дар соҳаи коммуналӣ, 26 нафар дар соҳаи саноат кору ғаъолият менамоянд. Дар соҳаи қишоварзӣ бошад 1400 нафар занон кору ғаъолият намуда, 247 нафар зан раисони ҳочагиҳои деҳқонӣ мебошанд ва саҳми арзандай худро дар рушди иқтисодию иҷтимоии қишвар гузашта истодаанд.

Ҳиссаи занони қобили меҳнат дар соҳаҳои мухталифи ҳочагии ҳалқи и. Шӯрообод ба ҳолати 31.12.2014

Дар ин давра дар соҳаи варзиш аз ҳисоби чавондухтарон 1 нафар соҳиби медали тилло, 3 нафар соҳиби медали нуқра ва 3 нафар соҳиби медали биринчӣ гаштаанд. Айни замон шумораи кадрҳои роҳбарикунанда аз ҳисоби занон 12 нафарро ташкил медиҳад. Дар ноҳия 54 нафар занон бо соҳибкории хурду миёна машғул мебошанд ва аксаран заноне ҳастанд, ки дар маҳал зиндагӣ мекунанд.

Бо мақсади амалӣ гардидани Барномаи давлатии «Пешгирии зуроварӣ дар оила барои солҳои 2014-2023» кормандони баҳши кор бо занон ва оилаи мақомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии ноҳияи Шӯрообод дар ҳамbastagӣ бо ташкилоти ҷамъиятии «Наҷоти кӯдакон» ва “Накӯкор” дар доираи Лоиҳаи Пешгирии Зуроварии Ҳонаводагӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби САҲА (ОБСЕ) маблағгузорӣ мешавад, дар байни аҳолии ноҳия роҷеъ ба мавзӯи зӯроварӣ дар оила пайваста суҳбату воҳӯриҳо мегузаронад.

Баҳри дар амал татбиқ намудани «Стратегияи миллии фаъолгардонии нақши занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020» дар назди Баҳши мазкур маркази машваратӣ-иттилоотӣ таъсис дода шудааст, ки дар он намояндагони ҳифзи ҳукуқ, дин, тандурустӣ, маориф ва ҳукумати ноҳия шомил мебошанд.

Занону духтарони ноҳия ба марказҳои хизматрасонӣ ба мисли кошонаи ҳусн ва сехи дӯзандагӣ ниёз доранд. Ҳамчунин бо мақсади паст намудани сатҳи бекорӣ ва камбизоатӣ дар ҳудуди ҷамоатҳои деҳоти ноҳия кушодани сехи дӯзандагӣ ва корхонаҳои хурди коркарди консервакунонии меваю сабзавот манфиатовар аст.

БОБИ 4. ИНФРАСОХТОР

4.1. ТАЪМИНИ ОБИ НЎШОКӢ

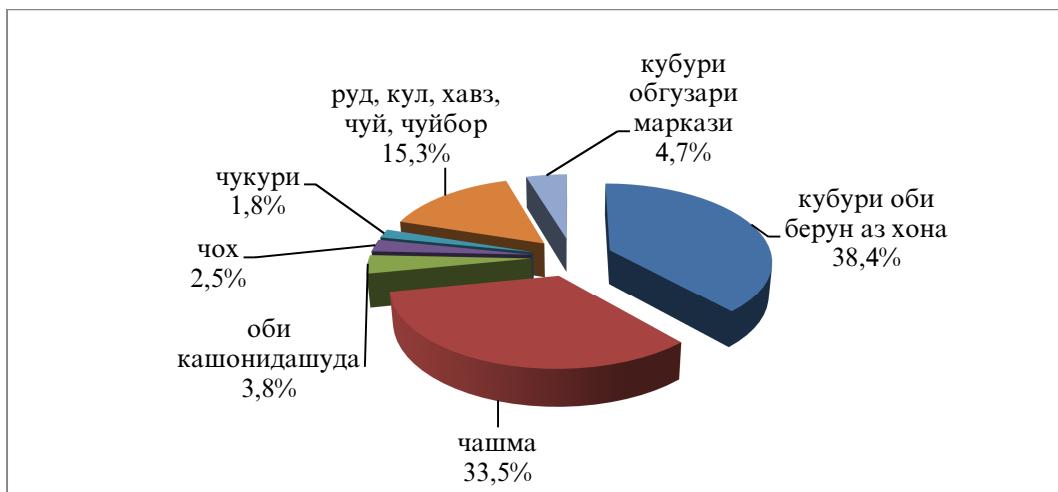
Дар соҳаи инфрасохтори ноҳияи Шўрообод яке аз мушкилиҳои аввалиндарача паст будани сатҳи дастрасии аҳолии ноҳия ба оби нўшокӣ хушсифат ба шумор меравад. Тақрибан 58,8% аҳолии ноҳияи Шўрообод бо оби тозаи нўшокӣ дастрас надоранд. Дар маркази ноҳия ҳамагӣ 78 км хати оби нўшокӣ гузаронида шудааст, аҳолии бοқимонда ба ҳайси сарчашмаҳои обтаъминкунӣ обҳои рӯизамииниву зеризамиинӣ ва ҷашмаву ҳавзҳоро истифода мебаранд.

Таъмини оби нўшокӣ дар ноҳия дар аввали соли 2015

Ҷамоатҳо	Аҳолӣ (нафар)	Ба оби нўшокӣ дастрас доранд	Бо фоиз	Ба оби нўшокӣ дастрас надоранд	Бо фоиз
Шўрообод	10304	7119	69	3185	31
Саричашма	11918	3476	29,1	8442	70,9
Нуриддин Махмудов	6431	2401	37,3	4030	62,7
Лангардара	4041	912	22,5	3129	77,5
Догистон	6628	3860	58,2	2768	41,8
Даштичум	4691	1920	40,9	2771	59,1
Чагам	5787	830	14,3	4957	85,7
Ҳамагӣ:	49800	20518	41,2	29282	58,8

Дар солҳои 2010-2015 дар маҳаллаҳои гуногуни ноҳия аз тарафи ташкилоти байнамиллалии Фонди Оғоҳон ҳатҳои оби нўшокӣ соҳта ва мавриди истифода қарор дода шуданд. Назорати он мувофиқи қарордоди сечониба ба Ассотсиятсияи истифодабарандагони об, марказҳои дастгирии ҷамоатҳо ва ҷамоатҳои деҳот voguzor шуд, вале ин механизм дар аксари маҳаллаҳо ҳалли ҳудро пайдо накардааст.

*Намудҳои асосии сарчашмаҳои обтаъминкунӣ
дар ноҳияи Шўрообод*

Ҳолати аз ҳама вазнине, ки ба таъмини аҳолӣ бо оби нўшокӣ вобаста аст, дар ҷамоатҳои Саричашма, Лангардара, Чагам ва Саричашма ба назар мерасад. Дар сатҳи ҷамоатҳо деҳаҳое мавҷуданд, ки аҳолии онҳо дар тамоми давраи сол аз нарасидани оби нўшокӣ танқисӣ мекашанд. Ин мушкилотро асосан дар деҳаҳои навбунёдгашта дидан мумкин аст: Кӯҳдоман, Навобод, Рогиён ва Файзобод. Ба гайр аз ин, дар ноҳия деҳаҳое ҳастанд, ки ба сарчашмаҳои оби нўшокӣ дастрасии маҳдуд доранд: Сино, Кӯҳдоман, Шўрообод, Ҳайркорон, Себдара (ҷ. Шўрообод) Назарбой, Чагам, Бодомту (ҷ. Чагам), Догистон, Кафтар, (ҷ. Догистон), Саричашма, Гулистон, Ҷилга, Бобоносир (ҷ.

Саричашма), Порвор, Хирманчо ва Нуридин Махмудов (ч. Нуридин Махмудов), Шоҳон ва Руйкаш (ч. Дашибуён). Мушкилии асосии таъмини аҳолӣ бо оби тозаи нӯшокӣ дар он аст, ки дар баъзе дехаҳо сарчашмаи обтаъминкунӣ вучуд надорад, яъне об тамоман нест. Дар ҳоли ҳозир дар ноҳия 5 насоси обкашӣ барои таъмини аҳолӣ бо оби нӯшокӣ мавҷуд аст, ки яктои он корношоям мебошад. Насосҳои обкашии мавҷуда қудрати пурра таъмин намудани аҳолиро бо оби тозаи нӯшокӣ надоранд.

Дар ҳудуди маркази ноҳия корхонаи воҳиди давлатии “Хочагии манзилию коммуналий” оид ба таъминоти об фаъолият меқунад, ки танҳо аҳолии маркази ноҳияро бо оби нӯшокӣ таъмин менамояд. Айни ҳол дар корхона 36 нафар коргар фаъолият меқунанд, ки 3 нафарашон дар соҳаи обтаъминкунӣ машгули кор ҳастанд. Дар корхона хати марказии обтаъминкунӣ ва 1 обанбор вучуд дорад, ки дар он ба микдори 200 м³ оби нӯшокӣ нигоҳ дошта мешавад.

Мушкилоти асосӣ дар ин самт қӯҳнаю фарсуда гардидан воситаҳои техникии корхона, набудани таҷхизот ва техникаи зарурӣ (дастгоҳҳои кафшергари, экскаватор, трактор) мебошад. Мутассифона, на ҳама сарчашмаҳои оби нӯшокӣ ба талаботи санитарию гигиенӣ ҷавобгӯ ҳастанд. Барои безарар гардонидани оби нӯшокӣ тавассути маркази назорати давлатии санитарию эпидемиологӣ (МНДСЭ) ташхиси обҳои нӯшокӣ гузаронида мешавад, вале ҷанд соли охири бо сабаби қасод будани буҷет ва ҷудо нагардидан маблаг барои корҳои ташхисӣ, болоравии нарҳи сӯзишворӣ, қисмҳои эҳтиёти ҷаҳонӣ ва реактивҳо ташхисҳои безараргардонии оби нӯшокӣ дар ноҳия кам гузаронида мешавад. Нагузаронидани чунин ташхисҳо ба бемориҳои домана (тиф) ва дизентерияи бактериявӣ оварда мерасонад.

4.2. Хочагии манзилию коммуналий

Дар ноҳияи Шӯрообод барои тоза намудани қӯҷаву хиёбонҳо аз партовҳо ва қашонидани партовҳо, нигоҳдории фонди манзил, тозагии санитарӣ, таъмири шабакаи равшандиҳии қӯҷаҳо, ободонию қабудизоркунӣ Корхонаи фаръии давлатии «Хочагии манзилию коммуналий» мутасаддӣ мебошад. Ҳамзамон тайёрӣ ва ҷаҳонгории маракаҳои сиёсию оммавӣ, ороиши қӯҷаҳои ноҳия бо шиору навиштаҷот, қонеъ намудани дарҳостҳои хизматрасониҳои коммуналии шаҳрвандон ба зиммаи ин корхона voguzor гардидааст. Шумораи кормандони корхонаи мазкур аз 68 нафар, аз ҷумла 14 нафар занон иборат мебошад. Дар соли 2014 музди миёнаи кормандон 370 сомониро ташкил дод.

Аз шумораи умумии кормандони корхона дорои маълумоти олӣ 4 нафар, 2 нафар дорои маълумоти қасби техникӣ ва коргарони боқимонда дорои маълумоти миёна доранд. Муассисаи мазкур асосан ба 350 ҳочагиҳои аҳолӣ, 10-адад ташкилотҳои буҷетӣ ва 7-адад корхонаҳои саноати хизмат мерасонад.

Сабаби асосии пурра фаро гирифта нашудани ҳочагиҳои ноҳия ба хизматрасонии коммуналий, нокифоягии иқтидори техникию имкониятҳои корхона ва набудани шартномаҳои тарафайн мебошад. Маҳдудияти имкониятҳои молиявии корхона маҳдуд буда, маблаггузории он дар соли 2014 ҳамагӣ 430 ҳазор сомониро ташкил додааст, ки он барои пардоҳти музди меҳнат ва андозҳо сарф гаштааст.

Пардоҳти ҳаққи истифодаи хизматрасонии коммуналий дар соли 2014 – 450,0 ҳазор сомониро ташкил дод, ки нисбат ба соли 2013 ба андозаи 15 ҳазор сомонӣ ва ё 3,1 фоиз зиёд мебошад. Маблаги солонаи хизматрасонӣ барои ҳар як муштарӣ дар соли 2014 - 38 сомониро ташкил додааст.

Маблагҳои хизматрасонии коммуналий барои пурра ҳал намудани ҳамаи корҳои ба зимма гузошташуда гайриимкон буда, барои таъмири роҳу роҳравҳо ва дигар иншоотҳо маблаг ҷудо карда намешавад. Ба ин нигоҳ накарда бо истифода аз имкониятҳои мавҷуда ҳамасола ба қадри имкон роҳу роҳравҳо таъмир карда мешаванд.

Ҳаҷми миёнаи партовҳои майшӣ ба ҳар як истиқоматқунандай маркази ноҳия дар тӯли солҳои 2012-2014 ба ҳисоби миёна 1,59 м³ - ро ташкил додааст.

Ҳаҷми умумии партовҳои аз ташкилоту муассисаҳо ва корхонаҳои буҷетию гайрибуҷетии ноҳия баровардашаванда 41%-и ҳаҷми умумии партовҳои саҳти майширо ташкил медиҳад.

Дар ноҳия шабакаи канализатсия ва иншооти тозакунанда умуман вучуд надорад ва ин ҳолат ба ҷамъшавии ҳаҷми зиёди партовҳо ва ифлос шудани муҳити зист оварда мерасонад.

Дар панҷ соли минбаъда фаъолияти корхонаи мазкур бояд ба ҳаллу фасли мушкилиҳои асосии соҳа, аз ҷумла баланд намудани сатҳу сифати хизматрасонӣ, ҳаридорӣ намудани техникаи коммуналии ҳозиразамон тавассути ҷалби сармояи ҳориҷио доҳилӣ, зиёд намудани шумораи қуттиҳои партовҷамъқунӣ, фарсада ва таъмирталаб гардидани шабакаҳои таъминоти об тавассути таҷдиду азnavsозӣ, паст будани музди меҳнати коргарон тавассути беҳтар намудани ҳавасмандгардонӣ мебошад. Инчунин нархи баланди сӯзишворӣ низ боиси баланд гаштани нархи хизматрасонӣ мегардад.

Партовгоҳи марказии ноҳияи Шӯрообод дар масофаи 5 км дур аз маркази ноҳия ҷойгир шуда, масоҳати умумии он ба 1 га баробар аст ва то қунун гирду атрофи он девори ихотавӣ надошта, дар мавсими тирамоҳу зимистон роҳи ҳокии он мушкилгузар мешавад. Илова бар ин нуқтаҳои партовпартоии мавҷуда талаботи имрӯзаро қонеъ гардонида наметавонад ва айни замон зарурати соҳтмони нуқтаҳои нав ба миён омада, каналу ҷӯйҳои обпарто низ ба таъмиру азnavsозӣ ниёз доранд. Партовгоҳ ба меъёрҳо ҷавобгӯ бошад, ҳам аз сабаби дур ҷойгир будан ва нарасидани техникаҳо самаранок истифодабурда намешавад, дар он барои ғуронидани часадҳои ҳайвонот чуқурии маҳсус пешбинӣ нашудааст. Дар шаҳраки ноҳия 14 қуттиҳои партобҷамъқунии ташкил карда шудааст. Айни замон барои беҳтар ва ташкил намудани хизматрасони коммуналӣ дар дехот ягон ҷораи лозимӣ дода нашудааст. Набудани партовгоҳҳо ва ҷойҳои маҳсуси несту нобуд кардани онҳо дар сатҳи дехот ба ҳолати эпидемиологии ноҳия таъсири манғии ҳудро расонида истодааст. Корхона базаи техникӣ надорад, ҳамаи корҳо ба тариқи шартномавӣ иҷро карда мешавад.

Дар натиҷаи таъмини идораи манзилию коммуналӣ бо технику мошинҳои лозима сатҳ ва сифати хизматрасонии соҳа беҳтар мегардад.

Дар тавозуни Корхонаи давлатии фаръии ҳочагии манзилию коммуналӣ инчунин 16 км роҳҳои автомобил, 1 га партовгоҳи марказӣ қарор дорад. Масоҳати умумии кабудизоркунӣ 1,4 га - ро ташкил медиҳад.

Мушкилии дигаре, ки дар ин самт ба назар мерасад, норасогии ҳамагуна воситаҳои техникӣ, нарасидани воситаҳои молиявӣ, низоми сусти мониторинг ва истифодаи усулҳои пешқадами парвариш ва нигоҳубини ниҳолҳо ва дигар гулҳои ороишӣ мебошад.

Дар солҳои охир тамоюли афзоиши ҳаҷми партовҳои саҳти майшӣ ба назар мерасад, ки сабаби он афзоиши табиии аҳолӣ, ва корхонаву муассисаҳо ва бахши савдо ва хизматрасонӣ мебошад. Ҷамъоварӣ ва нест кардани партовҳо имрӯз барои ноҳия яке аз мушкилиҳои аввалиндарача ба шумор меравад. Ҳаҷми истеҳсоли партовҳои саҳти майши дар ноҳияи Шӯрообод дар соли 2013 беш аз 6,1 ҳазор м³ ва дар соли 2014 9,2 м³-ро ташкил дод.

Мушкилиҳои асосии соҳа. Набудани нуқтаи ҷамъовари ва безарарагардонии лампаҳои каммасрафи симбодор, Шартнома надоштани аҳолии боқимондаи шаҳраки Шӯрообод бо корхонаи мазкур ва дастрасӣ надоштани аҳолии ҷамоатҳои дехот ба хизматрасониҳои коммуналӣ, норасоии техникаи маҳсуси партовҷамъқунӣ, автомашинаҳои «гидрорукав», заминкан, боркаш, обпошак, «мехлопата», қуттиҳои партобҷамъқунии, набудани шабакаи таъминоти гармӣ, таъмирталаб гаштани болопӯшҳонаҳои мавҷуда мебошад.

Дар ноҳия ҳаҷми зиёди партовҳоро партовҳои саҳти майшӣ ташкил менамоянд ва ин мушкилот аз ҳама бештар дар сатҳи ҷамоатҳои дехот ба назар мерасад. Муассисаи коммуналии ноҳия, ки бевосита ба ин корҳо мутасаддӣ мебошад, бо назардошти имкониятҳои маҳдуди молиявӣ ва техникӣ, иқтидори дар сатҳи ҷамоатҳо ҳал намудани ин мушкилиро надорад. Барои ҳалли мушкилиҳои ҷойдошта дар сатҳи ҷамоатҳои ноҳия таъсис додани муассисаҳои коммуналӣ мувоғиқи мақсад мебошад.

4.3. Таъмини барқ

Ба идоракунӣ ва хизматрасонии шабакаҳои барқи ноҳия корхонаи шабакаҳои барқи ноҳияи Шӯрообод, ки дар тобеияти ЧСНК «ШБ Кӯлоб» қарор доранд, машғул ҳастанд. Ҳоло дар шабакаи мазкур 72 нафар фаъолият дошта, аз ин 8 нафараашон кормандони муҳандисию техниқӣ, 20 нафар назоратчии шӯъбаи фурӯши барқ ва боқимонда навбатдорони зеристгоҳҳои барқӣ ва барқчиён мебошанд, ки ба аҳолии ноҳия хизмат мерасонанд.

Миқдори умумии зеристгоҳҳои барқӣ дар қаламрави ноҳия 170 ададро ташкил медиҳад, ки аз ин 100 адад дар тавозуни идораи мазкур ба қайд гирифта шудаанд ва боқимонда 70 адад дар тавозуни дигар муассисаҳои истифодабарандагон мебошад. Миқдори зеристгоҳҳои барқӣ 35/10 кВт – 3 адад бо иқтидори 11800 кВт ва зеристгоҳи барқии 35/04 кВт 1 адад бо иқтидори 400 кВт мебошад. Дарозии умумии ҳатҳои интиқоли барқ 10-6 кВт -224 км, 0,4 кВт -320 км-ро ташкил медиҳад. Ҳатҳои интиқоли барқи 10-6 кВт аз тарафи Шабақаи барқ гузаронида мешаванд, ки дарозиаш 30 км –ро ташкил медиҳад.

Бо назардошти маҳдудияти интиқоли қувваи барқ аҳолии ноҳия дар мавсими зимистон ҳангоми тайёр намудани ҳӯрок ва гарм кардан ҳонаҳо асосан аз ҳезум, тапак, ангишт, сӯзишвории дизелӣ (солярка) ва бо газ истифода мебаранд.

Яке аз мушкилиҳои асосие, ки дар ин самт ба назар мерасад, кӯҳнаю фарсада гардиданни ҳатҳои интиқоли барқ ва симҷӯбҳо ба ҳисоб меравад. Аммо дар ноҳия деҳаҳое мавҷуданд, ки бо барқ таъмин нестанд. Ин мушкилотро асосан дар деҳоту ҷамоатҳои зерин мушоҳида кардан мумкин аст: ҷ/д Шӯрообод – деҳаҳои Ургайлак, Зу, Коргарон, Навободи Давлатобод ва ҷ/д. Лангардара – деҳаҳои Ҳавза, Гринг, Кулако, Ҳамимаҳлаб, Деҳғидун, ҷ/д Дашибичум – деҳаҳои Шоинак, Сафедоб, Лов, Қумроғ, Диҳо, Кавлӯч, Ҷирк, Шели боло, Шаҳристон. Ин деҳаҳо асосан дар масофаи 60-85 км дур аз маркази ноҳия ҷойгир шудаанд.

Миқдори фурӯши қувваи барқ дар ноҳияи Шӯрообод дар давоми солҳои 2012– 2014

№	Нишондодҳо	Воҳиди ченак	солҳо		
			2012	2013	2014
1	Фурӯши қувваи барқ	ҳ.сомони	1540	1974	1895
2	Ҳачми умумии қувваи барқи фурӯхташуда	млн.кВт/с	19,5	22,6	19,9
3	Аз он ҷумла аҳолӣ	ҳ.сомони	971,6	1107,2	1043,7
4	-ташкилотҳои буҷетӣ	ҳ.сомони	496,8	783,5	773,6
5	-ташкилотҳои ғайрибуҷетӣ	ҳ.сомони	72,3	83,6	78,5
6	Арзиш 1 кВт/с (ба ҳисоби миёна):	дирам			
	- аҳолӣ	дирам	9	11	12,6
	-ташкилотҳои буҷетӣ	дирам	8,5	10,6	12,2
	-ташкилотҳои ғайрибуҷетӣ	дирам	31,42	31,42	36,10
7	Қарзи умумии муштариён, аз он ҷумла:	ҳ.сомони			
	- аҳолӣ	ҳ.сомони	1334	1873	2236
	- ба ташкилотҳои буҷетӣ	ҳ.сомони	94,1	162,1	227
	- ба ғайрибуҷетӣ	ҳ.сомони	26,7	19,5	29,1
8	-талафоти умумӣ	ҳ.кВт/с	2742	3052	2792
	-талафоти умумӣ	%	12,5	13,5	14

Баландшавии мунтазами нархи қувваи барқ ба қобилияти пардохтпазирии аҳолӣ таъсири манғӣ мерасонад. Дар соли 2014 қарзи аҳолӣ ба 2236 ҳазор сомонӣ ташкил дод. Аз сабаби паст будани сатҳи даромаднокии аҳолӣ пардохти қарз сол то сол мушкилтар мегардад.

Бо назардошти рушди демографӣ ва ба истифода супоридани иншоотҳои саноатию иҷтимоӣ дар панҷ соли минбаъда, яке аз афзалиятҳои асосии соҳаи таъминоти барқ дар ноҳияи Шӯрообод иваз намудани 6 км пояҳои фарсадашудаи ХИБ 10 кВ, иваз намудани 6 адад трансформатори тавонониаш 100 ба 250 кВА ва шинонидани трансформаторҳои иловагӣ дар маҳалаҳои аҳолинишини деҳаҳои Назарбой, Аэропорт,

Мирзоалий ва Нуридин Маҳмудов мебошад. Кашидани хати барқ 10/0,4 кВ ва шинонидани трансформатор дар деҳаҳои Кӯҳдоман, Файзобод, Роғиён, Ҷавонон ва Хайкорон дар назар гирифта шудааст.

4.4. Нақлиёт ва роҳ

Робитаи ноҳия бо маркази чумхурӣ, вилоят ва ноҳияҳои ҳамсоя тавассути роҳи автомобилгарди Душанбе – Кӯлоб – Хоруғ сурат мегирад. Ба воситаи ин роҳ маҳсулоти кишоварзӣ аз нуқтаҳои истеҳсолӣ ва коркард ба дигар минтаҳои чумхурӣ ва берун аз он бароварда мешавад.

Шабакаи роҳҳои маҳаллӣ дар хизматрасонии нақлиётии ноҳия нақши муҳимро мебозад, ки талаботро дар қашонидани маҳсулот байни хочагиҳо таъмин менамояд.

Соҳаи нақлиёти истифодаи умум ва боркашонии ноҳия тавассути соҳибкорон аз худ карда мешавад. Дар ин соҳа 1280 мошин, аз чумла 349 адад мошини боркаш, автобусҳои хурд 10 адад ва беш аз 921 нақлиёти сабукрав ба мусофирон хизмат мерасонанд. Инчунин, дар соҳаи мазкур зиёда аз 100 нафар соҳибкорони инфириодӣ фаъолият доранд, ки аз ин 30 нафар ба боркашонӣ, 3 нафар тариқи автобусҳо ва 65 нафар бо нақлиёти сабукрав ба мусофирон хизмат расонида, талаботи аҳолии ноҳияро пурра қонеъ мегардонанд.

Нишондодҳои асосии соҳа дар давоми солҳои 2013 – 2014

№	Нишондодҳо	Воҳиди ченак	2013	2014
1	Гардиши савдои чакана	ҳазор сомонӣ	19396,1	20703,5
2	Ҳаҷми хизматрасонии пулӣ ба аҳолӣ	ҳазор сомонӣ	25145,3	23631,3
3	Ҳаҷми боркашонии нақлиётӣ	ҳазор тоиннокм	300,4	301
4	Ҳаҷми мусофирикашонии нақлиётӣ	ҳаз. мусофирикм	675,2	722,5

Дар ноҳия «Муассисаи давлатии нигоҳдории роҳҳои автомобилгард» (МДНРА) ба нигоҳубин ва истифодабарии роҳҳои ноҳия машғул аст, ки тобеи Вазорати нақлиёт ва коммуникатсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Ҳоло дар ин муассиса 53 нафар аз чумла 5 нафар зан кор ва фаъолият мекунанд. Муассисаи мазкур 10 адад техникаи роҳсозӣ дар ихтиёр дорад, ки аз инҳо 6 ададаш коршоям буда, боқимонда фарсада гардидаву таъмирталабанд ва барои таъмири онҳо маблағи зиёд зарур аст.

Дар тавозуни муассисаи мазкур 289,7 км роҳи автомобилгард барои истифодаи умум қарор дорад, ки аз ин 67 км роҳи аҳамияти байналмиллалидошта, 41,5 км роҳи аҳамияти чумхуриявидошта ва 181,2 км роҳи дорои аҳамияти маҳаллидошта мебошад. Роҳҳои маҳаллӣ дар ҳолати бад қарор дошта, солҳои тӯлонӣ дар онҳо таъмири асосӣ гузаронида нашудааст. Дар солҳои 2012-2014 барои нигоҳубини роҳҳои маҳаллӣ тавассути буҷети маҳаллӣ 113 ҳазор сомонӣ ва буҷети чумхуриявӣ 970 ҳазор сомонӣ ҷудо карда шуда бошад ҳам, кифоя нест. Зеро тибқи меъёри мавҷуда барои нигоҳубини роҳҳои маҳаллӣ 1 млн. сомонӣ барои 1 км муайян шудааст.

Роҳҳои мосингарди маҳаллии ноҳия (беш аз 68 км), ки маркази ноҳияро бо ҷамоатҳои деҳот ва дигар деҳаҳо пайваст мекунад, ба таъмир ва азнавсозӣ эҳтиёҷ доранд.

Лоиҳаи азnavsозии қитъаи роҳи 40-километраи Шӯрообод-Шоҳони шоҳроҳи Душанбе-Кӯлоб-Дарвоз-Хоруғ-Кулма-сарҳади Ҳитой идома дорад, ки дар айни ҳол 50% маблағҳои пешбинишуда азҳуд кардашуд. Ин қитъа аз ҳисоби маблағҳои муассисаҳои байналмиллалии (Бонки Рушди Осиё, Бонки Кувейти рушд) ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба миқдори 102 млн. доллари ИМА соҳта шуда истодааст. Дар минтаҳаи мазкур 9 кӯпрук, ки дарозии умумиашон 1064 метрро соҳта ба истифода дода шуд. Дар байни онҳо аз ҳама дарозтарин кӯпруки Сангоби Шӯробак мебошад, ки дарозиаш 306 метрро ташкил медиҳад. Дар 72 ҷои ин роҳ барои муҳофизат аз обхезиву селборишҳо қубурҳои калони обгузар гузошта шудааст. Дар давоми соли 2016 соҳтмони роҳ бояд бо сифати аъло ва ба стандартҳои байналмиллалӣ ҷавобғӯ ба итном расад ва ба истифода супорида шавад.

Мушкилиҳои баҳии нақлиёт ва роҳдории ноҳия, хусусан муассисаи давлатии нигоҳдории роҳҳои автомобилгард чунинанд:

- Норасоии техника, аз ҷумла техникаҳои заминкан ва боркаш (самосвал),
- Ба таъмир ниёз доштани 50 км роҳи маҳаллии Ёғук-Ҳазрати Эмон,
- Норасоии битум (250 тонна) барои гузаронидани таъмири роҳҳо.
- Норасоии қисмҳои эҳтиётии техниқаи роҳсозӣ.

4.5. Алоқа ва фазои иттилоотӣ

Дар соҳаи алоқа ва фазои иттилотии ноҳия, шӯбайи ҷамъияти саҳҳомии күшодаи «Тоҷиктелеком» ҳамчун корхонаи асосии соҳаи алоқа ба шумор меравад. Корхона бо таҷҳизотҳои замонавӣ таъмин буда, тавассути он ба ноҳия ҳатти алоқаи нурию нахӣ кашида шудааст, ки имкон медиҳад муштариён ба алоқаи интернетӣ ва почтаи электронӣ пайваст шаванд.

Аҳолии ноҳия аз хизматрасониҳои ширкатҳои алоқаи мобилий, аз ҷумла «TCEL», «Вавилон», «Мегафон» ва «Билайн» гузашта истодааст.

Ҷамъияти саҳҳомии шакли күшодаи «Тоҷиктелеком»-и ноҳия яке аз корхонаҳои асосии алоқаи ноҳия ба шумор меравад. Дар он 15 корманд ва мутахассис фаъолият мекунанд. Дар заминаи корхона истгоҳи раками ZTE-10, ки дорои 1068 ракам мебошад, пайваст шудааст. Ноҳияи Шӯрообод иқтидорҳои зеринро дорост:

- дарозии каналҳои телефонии байни деҳотӣ - 160 км;
- шумораи истгоҳҳои телефонӣ- 1 адад;
- ғунҷоиши истгоҳҳои телефонӣ 1100 адад - 1100 адад;
- шумораи дастгоҳҳои асосии телефонӣ - 290 адад.

Ҳоло аз сабаби норасоии симҳои телефонӣ танҳо 300 рақам истифода мешаваду ҳалос. Ба таъмин будани ҶСШК «Тоҷиктелеком» бо таҷҳизоти ҳозиразамон нигоҳ накарда, корхона бинои маъмурӣ надорад. Ҳоло ҶСШК «Тоҷиктелеком» дар бинои кӯҳнае, ки аз 5 ҳуҷра иборат асту ба талаботи муосир ҷавобгӯ нест, ҷойгир шудааст. Корхонаи мазкур ба соҳтмони бинои замонавӣ эҳтиёҷ дорад.

Дар ноҳия 8 истгоҳи пахши мавҷҳои телевизионӣ амал карда, ба аҳолӣ имконият медиҳад, то барномаҳои «Сафина», «Баҳористон», «Ҷаҳоннамо» ва ТВТ-ро тамошо кунанд. Фароригии барномаҳои телевизионӣ дар ноҳия чунин аст: «Сафина» - 70%, «Баҳористон» - 50%, «Ҷаҳоннамо» - 50 % ва ТВТ- 70%.

Дар ноҳия може ду маротиба рӯзномаи «Насими Терай» бо забони тоҷикӣ ба төъдоди 1400 нусха нашр мешавад, ки аҳолиро аз муҳимтарин аҳбори иҷтимоӣ, иқтисодӣ, фарҳангӣ ва сиёсии ноҳия огоҳ месозад. Мутаассифона, аз сабаби кӯҳнаю фарсада гардидани бинои матбаа ва таҷҳизоти чопӣ «Насими Терай» дар шаҳри Душанбе интишор мегардад, ки ин арзиши аслии рӯзномаро ба аҳолии деҳот гаронтар мекунад. Мушкилоти дигар барои матбааи ноҳия надоштани технологияи муосир, фотоаппарат ва асбобҳои сабти овозу симо мебошад.

Аз сабаби дурдаст будани ноҳия аҳолӣ ба алоқаи интернет дастрасии маҳдуд дорад. Дар ноҳия дастрасӣ ба интернет асосан тавассути хизматрасонии Телеком сурат мегирад. Азбаски дар ин ҷо техника ва таҷҳизоти ҳозиразамон вучуд надорад, сифати хизматрасонӣ ба талаботи муосир ҷавобгӯ нест.

БОБИ 5. ҲИФЗИ МУҲИТИ ЗИСТ ВА ҲОЛАТХОИ ФАВҚУЛОДДА

5.1. Ҳифзи мухити зист

Дар ноҳия оиди масъалаҳои ҳифзи мухити зист “Бахши ҳифзи мухити зисти ноҳияи Шўрообод” фаъолият менамояд, ки аз 5 нафар корманд (сардор, 2 нозири давлатӣ ва нозири тибқи шартнома фаъолиятдошта) иборат аст. Вазифаи асосии шўйбай мазкур назорат ва ҳифзу истифодаи дурусти захираҳои табии (об, замин, ҳаво, партовҳо, ширкор, моҳидорӣ ва дигар захираҳо) мебошад.

Ноҳияи Шўрообод яке аз ноҳияи аграрии вилояти Ҳатлон буда, проблемаҳои экологии он ба фаъолияти соҳаи кишоварзӣ алоқаманд аст.

Масъалаҳои ҳалталаби соҳа, аз чумла:

- *ифлосшавии ҳавои атмосферии ноҳия*
- *шуришавӣ ва бад шудани ҳолати мелиоративии заминҳо дар ҳудуди ҷамоатҳо,*
- *дастрасӣ надоштани қисми аҳолӣ ба манбаъҳои оби нӯшокии тоза ва набудани системаи обу ташноб;*
- *ифлосшавии мухити зист бо партовҳои ҳатарнок ва саҳти машиӣ,*
- *бад шудани ҳолати ҷарогоҳҳои ноҳия,*
- *зиёд шудани теъдоди ҳодисаҳои буридани дараҳтон ва қўруқшиликанӣ, камиавии гектар майдони дараҳтзорҳо ва ҷангалзорҳо,*
- *баланд бартоштани сатҳи маърифати экологии аҳоли.*

Ҳаҷми асосии ифлосшавии ҳавои атмосферии ноҳия аз рӯи ҳаҷми партовҳои моддаҳои заррарнок аз нақлиёти автомобилий мебошад (1280 адад). Ҳиссаи сўзонидани сўзишворӣ аз ҷониби аҳолӣ аз рӯи ҳаҷми умумии партовҳо ҷои дуюмро ташкил медиҳад. Солҳои охир истифодалии умумии ангишт ва ҳезум барои гармкунии ҳучраҳо ва омода намудани ҳўрок афзоиш ёфт. Аз ин рӯ, ҳиссаи он дар ҳаҷми умумии партовҳо ба атмосфера тамоюл ба афзоиш дорад. Сеюм манбаи ифлосшавии ҳавои атмосферӣ партовҳои ишоотҳои саноатӣ мебошанд.

Яке аз мушкилотҳое, ки дар ин самт ба назар мерасад ин надоштани ҳуччатҳои меъёрии ҳадди имконпазирии партовҳо, хulosai экспертизаи давлатии экологӣ ва иҷозатномаи меъёрий мебошад. Дар ноҳияи Шўрообод ба истиснои корхонаҳои саноатӣ ҳуччатҳои номбаршударо надорад, ки ин барои пешбурди дурусти соҳа дар сатҳи маҳал таъсири манғӣ мерасонад. Дар баробари ин, то кунун таъсири моддаҳои зараровари корхонаҳои саноатии ба мухити атроф пурра омӯхта нашудааст. Барои кам кардани ҳаҷми партовҳои газ ва ҷангмонанд, дар навбати аввал корхонаҳои ноҳияро бо таҷхизоту филтрҳои ҷангчамъқунандае, ки қобилияти 70-90 фоиз кам намудани партови ҷангро доранд, таҷхизонидан лозим аст.

Дар ноҳия майдони заминҳои гайри мелиоративӣ 170 га -ро ташкил медиҳанд, ки ин 18% заминҳои обӣ мебошанд.

Сабабҳои асосии баланд шудани сатҳи обҳои зеризамиń заминҳои кишоварзи ноҳияи Шўрообод ин тоза нагардидан ва таъмирталаб гаштани 64 км каналҳо-шабакаҳои обгузари доҳили ҳочагӣ заҳбуру заҳкашҳои доҳилиҳочагӣ ва 49 км каналҳо-шабакаҳои байниҳочагӣ заҳбуру заҳкашҳои байниҳочагӣ ва дар ҳолати ногувор қарор доштани ишоотҳои мелиоративӣ мебошад. Мутаассифона зиёда аз 8 гектар заминҳои обӣ бинобар бад гаштани ҳолати мелиоративиашон, тайи солҳои охир мавриди киши зироатҳо қарор намегиранд. Дар натиҷа сатҳи обҳои зеризамиń баланд шуда, ва бад шудани ҳолати мелиоративии заминҳои кишоварзӣ оварда мерасонад.

Норасоии техника ва таҷхизоти ҳозиразамон корхонаро дар баровардани партовҳо бо мушкилот мувоҷеъ мегардонад, зеро масоҳати партовгоҳ 1 га дар масофаи 5 км аз маркази ноҳия дурттар дар мавзеи ҷамоатҳои Шўрообод ҷойгир мебошад. Дар баъзе нуктаҳои аҳолинишин партов дар даруни сой, наздикии ҳавлиҳо ва ҷойҳои гайримуқарарӣ партофта мешавад. Суст будани низоми идоракунӣ ва набудани

назорати доимӣ мушкилотро дар ин самт боз ҳам мушкилтар мегардонад. Ин мушкилиҳо дар сатҳи деҳот бештар ташвишовар арзёбӣ мегардад.

Мавҷуд набудани хадамоти коммуналӣ дар ҷамоатҳо боиси пайдо шудани партовгоҳҳои сершумори гайрирасмӣ, ифлос шудани замин, соҳилҳои иншооти об ва афзудани хатари сар задани касалиҳои сироятӣ мегардад.

Манбаъи дигар ташаккули партовҳо муассисаҳои тиббии ноҳия ва хадамоти байтории ноҳия мебошанд. Муассисаҳои тиббӣ бояд бо печҳо барои сӯзонидани партовҳои хатарнок, барои ҷорвои аз касалиҳо фавтида ташкили ҷоҳҳои Бейкер зарур аст. Дар айни замон дар ноҳия чунин таҷхизоти ба ҳифзи табииат мусоидаткунанда мавҷуд нест. Ҳамаи ин ба зиёд шудани касалиҳо миёни аҳолӣ, афзудани ҳароҷоти онҳо барои табобат, коҳиши сатҳи дарозумрӣ ва баланд шудани сатҳи камбизоатӣ меоварад.

5.2. Омодагӣ ба ҳолатҳои фавқулодда, пешгирий ва паст кардани хатари пайдоиши онҳо

Ҷамоатҳои ноҳияи Шӯрообод асосан мувоҷеҳи селҳо ва ярҷӯ ҳастанд. Ба ғайр аз ин, ноҳия ниҳоят сербарфу борон буда, хунукиҳои саҳт дар тамоми ҳудуди он ҳукмронанд.

Ҳамагӣ аз 7 ҷамоати ноҳия дар 6 ҷамоат минтақаҳои хатарнок ҷойгиранд. Аз 115 деҳа 25 деҳа мувоҷеҳи оғатҳои табиӣ мебошанд, ки 21,7% нуқтаи аҳолинишино ташкил медиҳад. Аз шумораи умумии ҳоҷагиҳои хонагии ноҳия, 670 ҳоҷагӣ, ки 10,9% мебошад, дар минтақаи хатарнок ҷойгиранд. Ҳамагӣ дар минтақаҳои хатарнок 2923 нафар – 6,1% аҳолӣ зиндагӣ мекунанд.

Таносуби умумии шумораи деҳоти дар минтақаҳои хатарнок ҷойгирифтани ноҳия

№	Номгӯи ҷамоатҳо	Шумораи деҳаҳо дар ҷамоат	Шумораи деҳаҳо дар минтақаҳои хатарнок	Шумораи деҳаҳо дар минтақаҳои хатарнок (%)
1	Даштиҷум	18	3	17
2	Шӯрообод	21	5	23,8
3	Саричашма	26	7	26,9
4	Лангардара	22	3	13,6
5	Доғистон	8	3	37,5
6	Нуриддин Махмудов	10	4	40
7	Чаган	10	0	0
	Ҳамагӣ:	115	25	21,7
№	Номгӯи ҷамоатҳо	Шумораи ҳоҷагиҳо дар ҷамоат, ҳамагӣ	Шумораи ҳоҷагиҳо дар минтақаҳои хатарнок	Шумораи деҳаҳо дар минтақаҳои хатарнок (%)
1	Даштиҷум	585	53	9,1
2	Шӯрообод	1258	161	12,8
3	Саричашма	1426	202	14,2
4	Лангардара	636	85	13,4
5	Доғистон	778	96	12,3
6	Нуриддин Махмудов	751	73	9,7
7	Чаган	718	0	0
	Ҳамагӣ:	6152	670	10,9
№	Номгӯи ҷамоатҳо	Шумораи аҳолӣ ҳамагӣ	Шумораи аҳолӣ дар минтақаҳои хатарнок	Шумораи аҳолӣ дар минтақаҳои хатарнок (%)
1	Даштиҷум	10214	247	2,4
2	Шӯрообод	6242	570	9,1
3	Саричашма	5563	890	16
4	Лангардара	10957	94	0,9
5	Доғистон	6150	627	10,2
6	Нуриддин Махмудов	4569	495	10,8
7	Чаган	4198	0	0
	Ҳамагӣ:	47893	2923	6,1

Номгӯи оғатҳои табиие, ки дехотро таҳдиид мекунанд

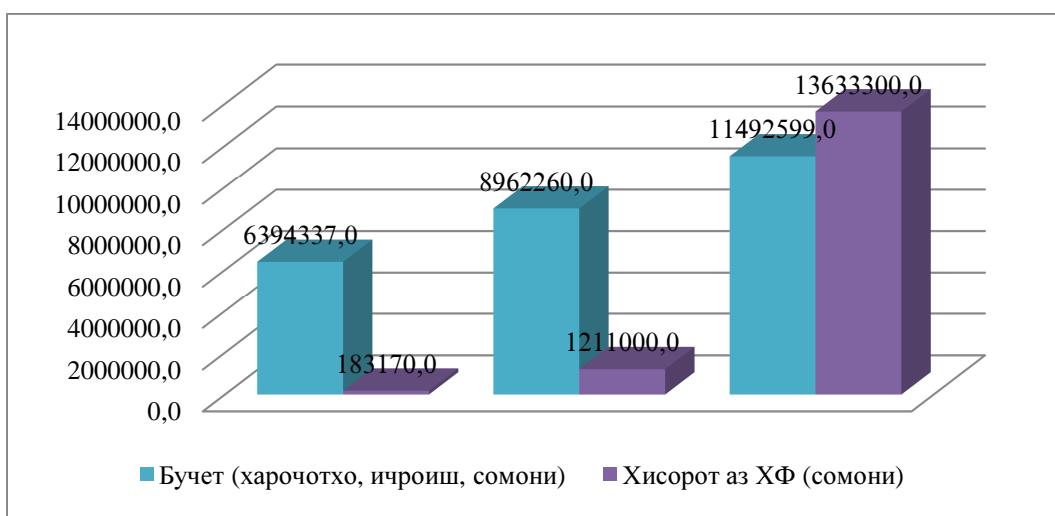
Чамоат	Деха	Намуди ҷараёни таҳдиидкунанда	Чамоат	Деха	Намуди ҷараёни таҳдиидкунанда
Догистон	Догистон	Селҳо	Шӯрообод	Хочагалтон	Эрозия
	Дараиоб	Селҳо		Зулмобод	Селҳо
	Кафтар	Селҳо		Девдор	Селҳо
Даштичум	Даштичум	Селҳо		Туданий	Селҳо
	Хисораки боло	Ярҷ		Себдара	Селҳо
	Сафедоб	Селҳо	Саричашма	Саричашма	Селҳо, ярҷ, фурӯравӣ
Лангардара	Сурхай гарданга	Селҳо		Мирзоалий	Селҳо
	Нишорак-Лангар	Селҳо		Арабо	Селҳо
	Кулако-ҳамбед	Селҳо		Одинабой	Селҳо, ярҷ
Нуриддин Махмудов	Нуриддин Махмудов	Селҳо, ярҷ		Пистамазор	Ярҷ
	Саринамак	Селҳо		Мишкорон	Селҳо, ярҷ
	Порвор	Селҳо, обхезихо		Оби тира	Ярҷ
	Анцироб	Селҳо		Чилга	селҳо, ярҷ

Ҳамзамон, барои ноҳия аз ҳама ҳафнок қанда шудани қӯли Сарез аст. Дар ҳолати қанда шудани ин қӯл минтақаи ҳафноктарине, ки зери об мемонад ин:

- ҷамоати Нуриддин Махмудов бо ду дехот: дехаи Хирманҷо бо аҳолии 843-нафара ва дехаи Кишт бо 1223 нафар аҳолӣ дар 107 ҳоҷагии хонагӣ;
- ҷамоати Саричашма: қишлоқи Саритангӣ бо 346 нафар аҳолӣ ва қишлоқи Саричашма бо 2853 нафар истиқоматкунанда.

Ҳисоб кардани шумораи оғатҳои табиӣ дар давраи солҳои 2012-2014 ба вуҷудомада имконнопазир аст, зоро дар санадҳо ҳисороти умумие, ки дар натиҷаи оғатҳои табиӣ тайи ин солҳо ба вуқӯъ омадааст, нишон дода нашудааст ва шумораю намудҳои оғатҳои табиӣ ба қайд гирифта нашудаанд.

Таносуби буҷети ноҳия ва зарарҳои расонидаи ҲФ

Дар натиҷаи оғатҳои табиӣ тӯли се соли охир ҳамагӣ 15 миллиону 27 ҳазору 470 сомонӣ зарар расонида шудааст, ки ин 56 фоизи буҷети ноҳияро ташкил медиҳад. Зарари аз ҳама зиёд дар соли 2014 рост омад. Сабабгори асосӣ боронҳои шадид буданд, ки боиси омадани сел ва обхезиҳо гаштанд.

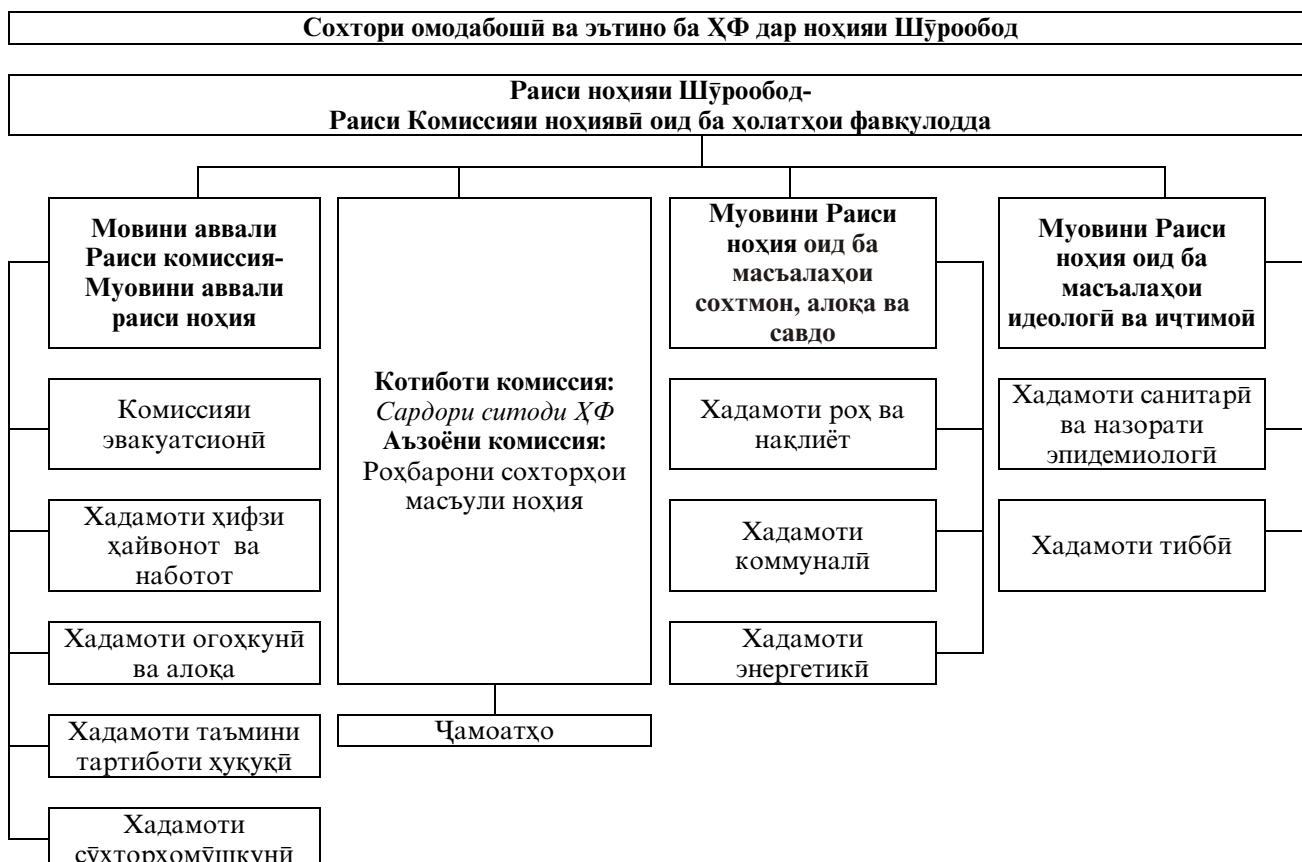
Ҳисороти бештар аз ҲФ ба инфрасоҳтор, кишоварзӣ ва ҳоҷагии манзилию коммуналӣ ворид шудааст.

Зарархое, ки ҲФ ба инфрасохтори ноҳия расонид

Иншоотҳои заардида	Маблағи заар, сомонӣ			
	с.2012	с.2013	с.2014	Ҳамагӣ дар солҳои 2012-2014
Хонаҳои истиқоматӣ		295000	3293500	3 588 500
Мактабҳо, муассисаҳои томактабӣ			38400	38 400
Муолиҷаҳона ва беморхонаҳо			3000	3 000
Иншоотҳои мадданию майшӣ		4500	1500	6 000
Роҳҳо		183200	1197000	1 380 200
Пулҳо		100000	5800000	5 900 000
НИБ (ЛЭП)			90700	90 700
Хатҳои алоқа			15000	15 000
Наҳр ва нуқтаҳои обгирӣ		17900		17 900
Истгоҳҳои обкашӣ ва иншоотҳои обтъминкуни			107000	107 000
Хатҳои обгузар ва канализатсионӣ			107100	107 100
Кишоварзӣ	183170	576400	1 246900	2 006 470
Иншоотҳои дигар			1 608000	1 608 000

Дар давраи нишондодашуда хисороти зиёдтар аз қиёси фоизӣ ба соҳаи кишоварзӣ расидааст. Ин хисороти ба кишоварзӣ расида дар ҳамин давра беш аз 8 маротиба аз қисми хароҷоти бучети ноҳия, ки ба ин соҳа равона шудааст, афзунтар аст (1 млн. 738 ҳаз. 270 сомонӣ ё 857,7% аз қисми хароҷоти бучети ноҳия).

Дар сурати ба вуқӯъ пайвастани ҳолатҳои фавқулодда соҳтори омодабошӣ ва эътинои ноҳияи Шӯрообод чунин пешбинӣ шудааст:

Айни замон, дар ноҳияи Шӯрообод 9 хадамот вучуд дорад, ки бевосита ба эътинои оғатҳои табиӣ ҷалб гардидаанд. Дар зер рӯйхати хадамоти мазкур бо нишон додани нерӯю воситаҳои мавҷуда, захираҳо ва эҳтиёҷоти онҳо оварда шудааст:

Хадамоти хабаррасонӣ ва алоқа (ЧСШК «Тоҷиктелеком»)		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Маркази огоҳкунанда ва алоқа – 1 адад Асбобҳои бонги баланд – 1 адад Муҳаррик (генератор) - 1 адад.	Ноқил п 27 А, 1,3 км Сӯзишвории дизелӣ – 100 л. Равғани дизелӣ – 40л.	Маркази алоқа ва огоҳкунӣ-10 адад. Ноқил -10,5 км. Муҳаррикҳо – 1 адад. Мошинаи боркашӣ -1 адад. Маводи сӯхтор ва молиданӣ - 4,5 тонна. Симчӯбҳо-500 адад.
Хадамоти таъмини тартибот (ШКД)		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Нақлиёти автомобилий-3 адад	Вучуд надорад	Нақлиёти автомобилий – 3 адад Мотосикл - 10 адад
Хадамоти сӯхторхомӯшкуни		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Нав таъсис дода шудааст	Вучуд надорад	Автомашинаи сӯхторхомӯшкуни – 1 адад. Дастпӯшаки сӯхторхомӯшкуни диаметраш 77 мм – 600 м Дастпӯшаки сӯхторхомӯшкуни диаметраш 51 мм – 600 м Дастпӯшаки сӯхторхомӯшкуни диаметраш 66 мм – 600 м Дастпӯшаки обии диаметраш 125 мм – 4 дона Дастпӯшаки обии диаметраш 77 мм – 4 дона Ниқоби муқобили газ – 15 дона. Халтаи боргирӣ – 5 дона. Дастгоҳи ҳавои тоза – 15 адад
Хадамоти нақлиёт ва роҳсозӣ		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Ҳайати шахсӣ-61 нафар Булдозер Т-170- 2 адад Булдозер ДТ -75 - 2 адад Трактор Т-28-1адад Автогрейдер-2 адад Автомошинаи УАЗ-469 – 1 адад	Вучуд надорад	Ҳамаи лавозимоти зарурӣ
Хадамоти коммуналӣ		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Техникии автомобилий: ГАЗ – 53 – АСМ – 1 адад Трактори Т-28 - 1адад Бригадаи зудамал -10 нафар Гурӯҳи начотдиҳандагон ба дараҷаи баланди омодабошӣ - 15 нафар Гурӯҳи ба дараҷаи баланди омодабошии корҳои техникий- 11 нафар Кормандон - 36 нафар	Вучуд надорад	МСМ (ГСМ) – 5 тонна Автомашинаи АСМ – 1 адад Автомашинаи партовбарорӣ – 1 адад Трактори Т 28 - 1 адад Трактори намуди МТЗ 80 – 1 адад
Хадамоти санитарӣ ва назорати эпидемиологӣ		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Ҳайати шахсӣ – 14 нафар Автомошинаи сабукрав - 1адад Озмоишгоҳи паразитология ва бактерология – 1 адад Яҳдон - 1 дона Микроскопи дастӣ – 1 дона	Сӯзанакҳои 0,5 млгр – 100 дона Пахта – 2 кг Докако – 20 дона. Хлор – 50 кг	Гиперхлорид – 1000 кг. Дез. камераи сайёр – 1 адад . Муҳаррик – 1 адад Дистиллятор – 1 адад Либосҳои маҳсус – 18 ҷуфт Пироҷани муқобили чума – 10 адад Автомашинаи санитарӣ– 1 адад
Хадамоти муҳофизати ҳайвонот ва наборот		
Нерӯ ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёҷот
Маълумот пешниҳод нашудааст		

Хадамоти энергетикий		
Нерү ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёчот
Ҳайати шахсӣ – 106 нафар Автомашинаи ГАЗ-66 1 адад Автомашинаи УАЗ -1адад Трактор Т-40 – 1 адад Зеристгоҳи 35/10кв - 3 адад Зеристгоҳи 35/0,4 кв-90 адад Ҳати интиқоли барк: 35 кВ – 39,12 км 10 кВ – 481 км 0,4 кВ – 299,1- 15 км Камарбанди эҳтиётӣ, панҷаҳо – 16 ҷуфт Сӯзишворӣ – 2 тонна Равғани техникӣ – 500 литр	Сими алюминии намуди: А-50-250 кг А – 35 – 70 кг А – 70 – 40 кг Изолятори ШФ -10кв -50 адад Изолятори ТФ-20 50 адад Изолятори ИПТ-160-0,4. 4 адад Муҳофизаткунандай ПН - 400А-30 дона Изолятори ИП - 10кв 20 дона	Симҷӯбҳо – 300 дона Сӯзишворӣ – 6 тонна Равғани техникӣ – 1000 л Дастгоҳи тақсимкунандай РЛНД-10 – 20 воҳид Миёнбанди эҳтиётӣ, панҷаҳо (когти) – 30 ҷуфт Ноқили барқии А – 50 – 2 т Трансформаторҳо -160кв -2 адад Трансформаторҳо-250кв – 2 адад . Ноқили АПВ-35-50-70 1000 м . Фулузоти варақагӣ (Катанка) 50 кг Гӯшаи оҳанӣ (Уголок) -63-63 700 кг Электрод - 80 кг
Хадамоти тиббӣ		
Нерү ва воситаҳои мавҷуда	Захираҳои мавҷуда	Эҳтиёчот
Мошинҳои ёрии таъцилий - 2 адад	20% аз эҳтиёҷоти маводҳои дорувории тиббӣ	МСМ (ГСМ) – 3 тонна Маводҳои зарурияти аввалиядоштаи тиббӣ ҳангоми рӯҳ додани ҲФ Муҳаррик (генератор) - 1 адад Дефлиблирятор- 1 адад Дизкамера-1адад Дастгоҳи ИВЛ 6- 1адад Хайма – 1 дона

Мушкиниҳои асосӣ оид ба паст кардани сатҳи оғатҳои табиӣ дар ноҳия

- норасоии маблагҳои пулӣ дар буҷет барои:
- низоми огоҳсозӣ /эътинои оғатҳои табиӣ;
- таъсиси системаи огоҳкунии пешакӣ;
- гузаронидани чорабиниҳо оид ба ҳифзи аҳолӣ дар мавзеи осебпазиртари ноҳия;
- самаранок набудани фаъолияти хадамотҳои ноҳиявӣ оид ба мудофиаи шаҳрвандӣ;
- мавҷуд набудани ҳаритай мавзеъҳои хатарнок.

БОБИ 6. ТАЪМИНОТИ ЗАХИРАВӢ

Низоми идорақунӣ ва захираҳои инсонӣ. Идорақунии давлатии ноҳия аз ҷониби мақомоти намояндагии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ дар маҳал амалӣ мегардад.

Мақомоти намояндагии маҳаллӣ – Маҷлиси намояндагони халқ аз 30 нафар (аз ин 6 нафар зан) иборат мебошад. Ҷаласаҳои Маҷлис ҳар 3 моҳ гузаронида мешаванд. Дар ин ҷаласаҳо намояндагон буҷетҳои маҳаллиро тасдиқ карда, дар бораи иҷроиши онҳо ҳисоботро мешунаванд, барномаҳои рушдро тасдиқ менамоянд ва ҳисботи мақомоти иҷроияи ҳокимиятро гӯш мекунанд.

Аз ҷониби Маҷлис 5 комиссияи дар зеромада ташкил шудаву фаъолият мебаранд:

- оид ба масоили қонуният ва тартиботи ҳукукӣ;
- оид ба масоили буҷет, соҳтмон, саноат, нақлиёт ва хизматрасониҳои коммуналӣ;
- оид ба масоили сиёсати аграрӣ, озуқаворӣ, муҳофизати муҳити зист ва истифодаи захираҳои табииӣ;
- оид ба масоили ҳифзи иҷтимоӣ, соҳаи маориф, тандурустӣ, фарҳанг, варзиш, масъалаҳои ҷавонон ва ҳифзи оила;
- оид ба масоили одоби намояндагон.

Айни замон дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ 47 нафар, ки 7 нафарашон занҳо мебошанд, фаъолият мекунанд. Сабаби асосии норасоии қадрҳо маоши паст, нокифоя будани дастгирии моддиву маънавии мутахассисон, ба талаботи ҳозиразамон ҷавобгӯ набудани шароитҳои меҳнат ва ғайраҳо мебошад.

Дар дастгоҳи иҷроияи намояндагӣ 15 нафар, ки 1 нафарашон зан аст, фаъолият мекунанд. Дар дастгоҳ 1 ҷои кори ҳолӣ дар бахши ташкили кор бо қадрҳо мавҷуд аст.

Дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия ҳама шӯъбаҳо бо компьютерҳо ҷиҳозонида шудаанд, иқтидори техникии мақомоти иҷроия: 19 компьютер, 18 принтер ва 1 факс мебошад.

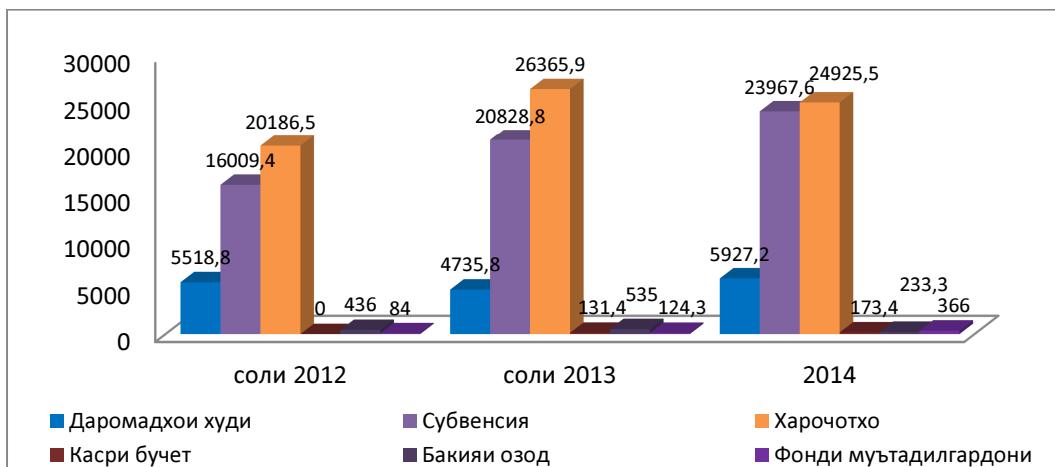
Таъминоти буҷетиву молиявӣ

Маблағгузории «Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Шӯрообод барои солҳои 2016-2020» дар доираи маблағҳои пешбинигардидаи буҷети ҷумҳуриявӣ, буҷети вилоят, буҷети маҳаллӣ ва манбаъҳои ғайрибуҷетӣ таъмин карда мешавад. Ба манбаъҳои ғайрибуҷетӣ, ки барои маблағгузории Барномаи мазкур ҷалб карда мешавад, инҳо доҳил мешаванд:

- Сармояи ҳориҷӣ аз ҳисоби шарикони рушд, ки дар иҷрои Барнома ҳавасманданд ва ё ҷорабиниҳои алоҳидаи онҳо;
- Пардоҳти мақсаднок аз фоидай корхонаҳои ҳавасманд дар иҷрои Барнома;
- Қарзҳои бонкӣ;
- Сармояи ихтиёрии муҳочирони меҳнатии берунмарзе, ки дар таъмини Барнома ҳавасманданд.
- Маблағи фондҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ;
- Ҳаққи аъзогии иштирокчиён дар иҷрои барнома;

Сарчашмаҳои асосии ташаккули буҷет - ин андози даромад аз шахсони воқеӣ, андоз аз арзиши иловашуда, андози ягона, андоз аз соҳибони воситаҳои нақлиёт, андоз аз амволи ғайриманқул маҳсуб мейбад. Аз ин бар меояд, ки дар ноҳия ҷойҳои нави корӣ таъсис гардида, ҳаҷми пешниҳоди хизматрасониҳо зиёд ва инҷунин ҳаҷми истехсоли маҳсулоти кишоварзӣ афзоиш мейбад. Таи солҳои 2012 – 2014 даромадҳои худии ноҳия ба ҳисоби миёна тақрибан 18%-и қисми ҳароҷоти буҷетро пӯшонанд, ки дар ин робита барои пӯшонидани касри буҷет субвенсия ҷудо мегардад, ки дар се соли охир ба ҳисоби миёна 82%-и маблағи умумии ҳароҷотро ташкил дод.

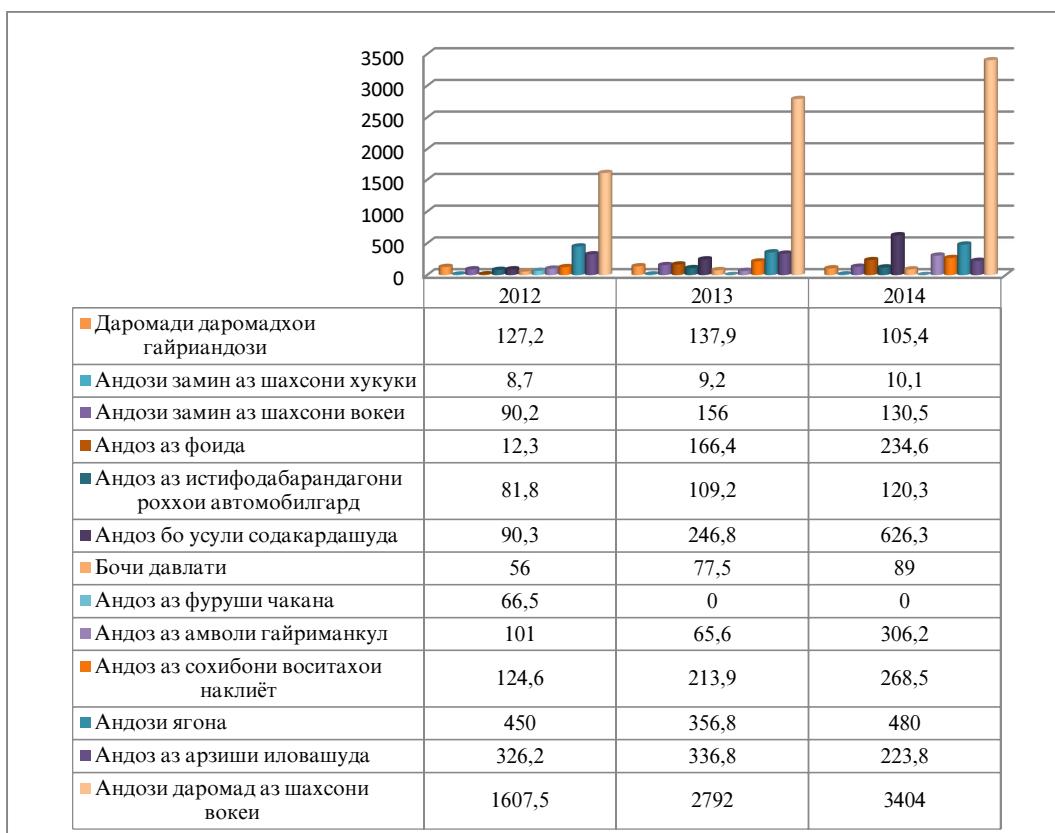
*Сохтори даромад ва харочоти буџети ноҳияи Шӯрообод
дар давоми солҳои 2012-2014 (ҳазор сомонӣ)*

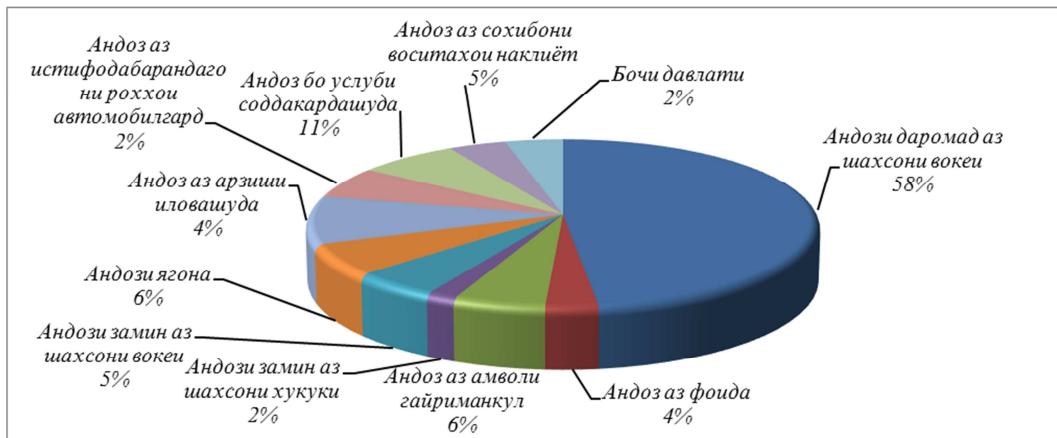
Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки ҳамагӣ даромадҳои худи дар давоми солҳои 2012-2014 беш аз 16181,8 ҳазор сомониро ташкил дод. Ҳамзамон, дар ин давра ҳаҷми бақияи озод беш аз 1204,3 ҳазор сомониро ташкил дод. Соли 2014 дар қиёс ба соли 2012 ҷамъи даромадҳо 37,2%, маблағҳои мақсаднок 49,7% ва ҳамагӣ даромадҳо 7,4% афзоиш ёфтааст. Нишондиҳандай бақияи озод бошад 2 маротиба кам гардида, ҳамагӣ ба 0,53 фоизи нишондоди соли 2012 баробар гаштааст.

Дар сохтори қисмати даромадии буҷети ноҳия андози даромад аз шахсони воқеӣ, андоз аз арзиши иловашуда, андоз аз амволи гайриманқул ва андози ягона нақши маҳсус доранд.

*Таҳлили қисми даромади буҷети н. Шӯрообод
дар солҳои 2012-2014 (ҳазор сомонӣ).*

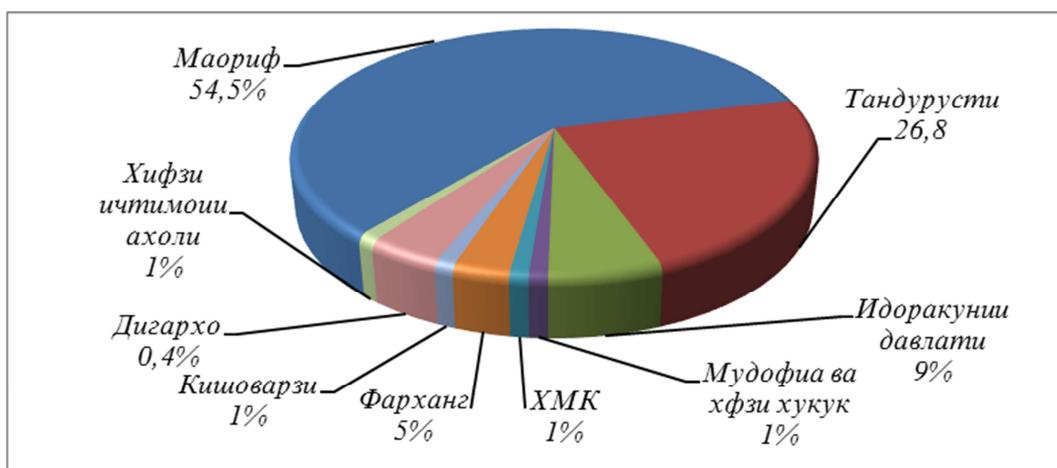

Сохтори қисми даромади буҷети ноҳияи Шӯрообод дар соли 2014

Буҷети ноҳия хусусияти иҷтимоӣ дошта, дар қисми ҳарочот ҳиссаи зиёдро ҳарочоти соҳаҳои маориф ва тандурустӣ ташкил медиҳад. Дар соли 2014 ҳиссаи соҳаҳои иҷтимоӣ (маориф, тандурустӣ, фарҳанг ва ҳифзи иҷтимоӣ) дар буҷети маҳаллӣ 87,3 фоизро ташкил медиҳад, ки аз ин ҳарочот барои соҳаҳои маориф ва тандурустӣ мутаносибан 54,5% ва 26,8%-ро ташкил медиҳад. Сабаби асосии афзудани ҳарочоти соҳаи маориф дар солҳои охир ин ба меъёрҳои сарикасӣ гузаштани мактабҳои таҳсилоти ҳамагонӣ аст.

Ҳарочоти буҷети маҳаллӣ аз рӯи гурӯҳбандии функсионалиӣ дар соли 2014 (ба ҳисоби фоиз)

Ҳиссаи ҳарочоти буҷети маҳаллӣ аз рӯи гурӯҳбандии иқтисодӣ дар соли 2014 (ба ҳисоби фоиз)

Сохтори харочотҳои бучети ноҳияи Шўрообод аз рӯи гурӯҳбандии иқтисодӣ асосан аз категорияҳои музди маош ва сугуртаи давлатӣ, харочот барои коргузории молу хизматҳо, субсидияҳо иборат мебошад.

Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки дар соли 2014 беш аз 81 фоизи харочотҳои бучети маҳаллӣ барои пардоҳти музди меҳнат ва ҳиссаҷудокунии кордиҳандагон равона гардидааст. Маблағҳои аз ҳисоби бучети маҳаллӣ барои нигоҳдорӣ ва таъмир равонкардашуда 5,8 фоизро ташкил медиҳад ва барои соҳтмони асосӣ маблағ пешбинӣ нашудааст, ки яке аз мушкилии асосӣ мебошад ва дар чунин ҳолат додан таъмини Барномаи рушди ноҳия дар панҷ соли оянда аз имкон берун аст. Барои таъмини Барнома фазои сармоягузориро дар ноҳия беҳтар намуда, ҷалби сармоягузорони хориҷию дохилиро ба роҳ мондан лозим аст.

Дар самти мазкур дар панҷ соли оянда яке аз афзалиятҳои асосии «Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Шўрообод барои солҳои 2016-2020», ин зиёд намудани қисми даромади буҷаи маҳаллӣ ва табдил додан аз ноҳияи субвенсионӣ ба ноҳияи донор мебошад. Ҷалб намудани тамоми воситаҳои имконпазири иловагии даромад ба бучети маҳал, тавассути ба кор андохтани иқтидорҳои нави истеҳсолӣ, бо истифода аз маблағҳои интиқолии муҳочирон метавонад вобастагии бучети ноҳияро аз маблағҳои субвенсионӣ кам намояд.

Дар ҳолати беҳтар намудани шароит барои соҳибкорӣ ва самаранок истифода бурдани маблағҳои воридшуда маблағҳои интиқолшудаи муҳочирони меҳнатӣ метавонад сарчашмаи асосӣ дар таъмини Барномаи мазкур бошад.

Қўмаки беруна. Дар ноҳия якчанд ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва байналхалқӣ, аз ҷумла БРСММ, Бунёди Оғоҳон, ЛСА, ҶДММ «Рушди Шўрообод», «Кўҳистони Дашибичум», «Рушди Саричашма» ва МДЧ «Нуриддин Маҳмудов» фаъолиятҳои худро пеш мебаранд, ки барои рушди ноҳия саҳми арзандай худро мегузоранд.

Мақомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии ноҳияи Шўрообод лозим аст, ки истифодаи самараноки маблағҳои бучетӣ ва дигар сарчашмаҳои маблағгузории барои татбиқи Барномаи рушди ноҳия пешбинишударо, ҳаматарафа мавриди баррасӣ қарор диҳад. Мутахассисони мақомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии ноҳия оид ба роҳҳои асосии ҷалби маблағҳои иловагӣ барои татбиқи ҷорабинҳои пешбинигардида, таҷрибаи кофӣ доранд. Аз ин лиҳоз, онҳоро лозим аст, ки ҳамкориро бо ташкилотҳои молиявии байналхалқии муқими чумхурӣ тақвият дода, тартиби дурусти таҳияи лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва ҷалби воситаҳои молиявии иловагиро ба таври васеъ истифода ва татбиқ намоянд.

БОБИ 7. НИЗОМИ МОНИТОРИНГ ВА АРЗЁБЙ

Яке аз унсурхой муҳими низоми идоракунии татбиқи “Барномаи рушди иҷтимоию иқтиносии ноҳияи Шӯрообод барои солҳои 2016-2020”, низоми мониторинг ва арзёбӣ мебошад. Он барои муҳоҳидаи ҷараёни корҳо ва таҳлили натиҷаҳои бадастомадаи Барнома, ошкор намудани таҷрибаи мусбии андӯхта ва проблемаҳои мавҷуда дар татбиқи он истифода бурда мешавад.

Низоми мониторинг ва арзёбӣ имкон медиҳад, ки робитаи мутақобила ва муттасил дар сиёсати қабулнамуда ва натиҷаҳои татбиқи амалии он таъмин гардад.

Гурӯҳи мониторинг ва арзёбӣ бо қарори Раиси ноҳия таъсис дода шуда, аз 5 аъзо иборат мебошад (мутахассисони соҳавӣ ва кормандони масъули мақомоти маҳаллии ноҳия). Гурӯҳи мониторинг ва арзёбиро Раиси ноҳия ё яке аз муовинони он сарварӣ мекунад.

Бо қарори мазкур, барои гузаронидани мониторинг ва арзёбии Барномаи рушди ноҳия - сардори баҳши рушди иқтиносидаро савдо, шаҳси масъул таъин карда мешавад.

Раиси ноҳия фармоиши маҳсус мебарорад, ки нусхай ҳисоботи семоҳаи ҳамаи лоиҳаҳои дар БРН дохилшуда барои ҳисбот ба баҳши рушди иқтиносидаро савдо пешниҳод шавад.

Соҳтори низоми мониторинг ва арзёбӣ. Барои мониторинги Барномаи рушди ноҳия муҳоҳидаи омилҳои зерин зарур мебошад:

- то қадом андоза ҳадафҳои Барнома амалӣ шуда истодаанд;
- дар доираи Барнома, лоиҳаҳо чӣ гуна амалӣ шуда истодаанд.

Ба ифодаи дигар, бояд мониторинги индикаторҳои Барнома ва мониторинги раванди татбиқи лоиҳаҳо гузаронида шавад.

Мутаносибан низоми мониторинг бояд ду унсурро дар бар гирад.

Мониторинги натиҷаҳои БРН бо роҳи ҷенқунии индикаторҳо анҷом дода мешавад. Мутаносибан, муваффақшавии ҳадафҳои БРН-ро аз рӯи он мулоҳиза намудан мумкин аст, ки то қадом андоза ҳадафҳои мақсадноки БРН ба даст омадаанд. Ҳамаи нишондодҳои пешниҳодгардида дар ҳазинаи электронии маълумотҳои баҳши омори ноҳия мавҷуданд. Мониторинги натиҷаҳо ҳар семоҳа гузаронида мешавад.

Мониторинги иҷрои лоиҳаҳо дар доираи Барнома, тавассути пур намудани ҷадвалҳои электронии бо формати Excel таҳия гардидаи мониторинги татбиқи лоиҳаҳои БРН, мониторинги индикаторҳои БРН ва ҷадвали ҷамъбастии шакли M1 ҳар семоҳа ба таври синхронӣ гузаронида мешавад ва ҷамъбости он ба Вазорати рушди иқтиносидаро савдо ирсол карда мешавад.

Ҳамасола ҳангоми зарурият арзёбии ҷораҳои андешидашуда ва лоиҳаҳо дар яке аз соҳаҳои барнома бо назардошти захираҳои мавҷуда ва талаботи иттилоотӣ гузаронида мешавад. Арзёбии таъсиррасонӣ аз ҷониби мутахассисони соҳавӣ ва мустақил (коршиносон/экспертҳо), ки ҳолати баҳши мазкуро хуб медонанд, гузаронида мешавад.

Занччири мангаки барномаи рушди иҷтимоио иктисолии н. Шӯрообод барои солҳои 2016-2020

№	Максад	Вазифаҳо	Чорабинакхолиончахо	Арзиний умуши лоиҳа (ҳазор сом.)	Соли 2016	Соли 2017	Соли 2018	Соли 2019	Соли 2020	Сарчашмаҳон маблассузорӣ	Масбутии
Клиноварзи											
1	Шурообод	Беътар намудани ҳолати мелиоративии 35 гектар заминҳо дар ҳудуди ҷамоати Шурообод	340	340						Буҷети ҷумҳуриятеӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод
2	Шурообод	Бо мақсади неибӯрди соҳаи ҷорвадорӣ ва беътар намудани зоти ҷорво таъминӣ налаудани ҳолагиҳои ҷорвонаварварии ноҳия бо ваксинаҳо ва нутғаҳои ҳуисифатам (карори ХЦТ №564 аз 5 дебабри соли 2013)	70	70					Буҷети ҷумҳуриятеӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
3	Шурообод	Беътар намудани ҳолати мелиоративии 25 гектар заминҳои ҳудуди ҷамоати Догистон	220		220				Буҷети өилиоятий	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
4	Шурообод	Беътар намудани ҳолати мелиоративии 28 гектар заминҳо дар ҳудуди ҷамоати Ҷаған	140				140		Соҳибкорон ва ҳудуд	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
5	Шурообод	Ба гардиши клиноварзи ворид намудани 42 гектар заминҳои бопир дар ҳудуди ҷамоати Сарчишама	260					260	Сармояи ҳориҷӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
6	Шурообод	Барқаророзии 2 асрегатни пойгоҳи обканини соҳили дарёи Панҷ ва наисбӣ намудани 2 асад асрегатҳои нағи обкани дар ҷамоати Нуридин Махмудов	620						Номӯсияни	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
7	Шурообод	Кофтани ҷоҳи амудӣ (2 асад) дар ҳудуди ҷамоати дехоти Шурообод барои обёрии 22 гектар заминӣ	230	100	130				Сармояи ҳориҷӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
8	Шурообод	Кофтани 3 ҷоҳи амудӣ бо масади беътар намудани ҳолати таъминоти оби полезии 52 гектар заминҳо дар ҳудуди ҷамоати ҷамоатҳои ноҳияи Шурообод	440				200	240	Сармояи ҳориҷӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
9	Шурообод	Пашкил намудани низомии обёрии қатраги барои обтамъинкуни 16,3 гектар заминӣ дар ҷамоати Лангардара	260			60	200		Сармояи ҳориҷӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	
10	Шурообод	Обёрии заминҳо тавассuti соҳтани ҷоҳҳо дар ҷамоатҳои Шурообод ва қартошкаторварӣ	480					480	Сармояи ҳориҷӣ	МИҲД-и ноҳияи Шурообод	

<i>№</i>	<i>Максат</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳо/лонгахо</i>	<i>Арзини умумии лонҳа (ҳизор сарм.)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчаммаҳои маблагузорӣ</i>	<i>Масъулӣ</i>
11			Беҳтар гардотидани ҳолати 478 гектар заминҳо дар ҷ. Шӯрообод, Догистон, Ҷагам, Нуридин Махмудов, Саричашма ва Даиштиҷум	1650			50	600	1000	Сармояи ҳориҷӣ	МИХД-и поҳими Шӯрообод
12			Соҳимони бинҳои мальмурӣ ва лабораторияи байторӣ	600	600					Бӯҷети ҷумҳуријатӣ	МИХД-и поҳими Шӯрообод
13			Соҳимони нул ва роҳҳо барои дастрасӣ ба заминҳои қишиоварӣ дар ҷ. Шӯрообод, Ҷагам, Лангардара, Нуридин Махмудов ва Саричашма	1200						Номуайян	МИХД-и поҳими Шӯрообод
14			Таъминоти 14 адад техникаи қишиоварӣ (тракторҳои МТЗ) ва таҷхизотҳои зарурӣ аз ҳисоби лонҳаи рӯшиди ҷароғоҳҳо	2170					2170	Сармояи ҳориҷӣ	МИХД-и поҳими Шӯрообод
15			Таикини ҷорабаниҳои омӯзгашӣ барои баланд бардоштани малакаи аъзоёни ҳӯд оид ба масъалагои маркетинг ва агробизнес, андозбандӣ, дастрасии қарзҳои имтиёзҳои барои ҷулиди ҷорводорӣ, нигоҳдорӣ ва коркарди маҳсулоти қишиоварӣ (мева ва сабзавот).	20					20	Сармояи ҳориҷӣ	МИХД-и поҳими Шӯрообод
16			Таикини нуқтаи хизматрасонии техникии қишиоварӣ, таъминоти СРМ, түхмилҳо, пурӯҳои минерали ва қисмҳои эҳтиётии техникаи қишиоварӣ дар нюхияи Шӯрообод	420					420	Соҳибкорон	МИХД-и поҳими Шӯрообод
17			Таикини намудани фермаси ҷорвои қалони шохҳодор барои 50 сар ҷорво ва коркарди маҳсулоти ширӯӣ дар Ҳудуди ноҳия	680					680	Соҳибкорон	МИХД-и поҳими Шӯрообод
18			Соҳимони бинҳои мальмурӣ шуъбаи қишиоварӣ дар маркази нюхияи Шӯрообод	230					230	Бӯҷети ҷумҳуријатӣ	МИХД-и поҳими Шӯрообод
19			Соҳимони ҷукурии Бекер 4 адад дар ҷӯд Шӯрообод, Догистон, Махмудов, Ҷагам	60					60	Сармояи ҳориҷӣ	МИХД-и поҳими Шӯрообод
20			Таъсис додани стансияҳои бойдороқунии сунъии ҷорво ва клиникаи бойторӣ дар ҷамоатҳои деҳоти Шӯрообод, Догистон, Махмудов, Ҷагам, Саричашма	120					120	Соҳибкорон ва ҳӯд	МИХД-и поҳими Шӯрообод
			Ҳаласи дар соҳаи қишиоварзи	10210	1110	580	110	2300	4290		
			Бӯҷети ҷумҳуријатӣ	1240	1010	230					

№	Марсаад	Вазифаадо	Чорбадаштадлоунахадо	Арзиний үмүмшиси лоуна (хазор сөм.)	Соли 2016	Соли 2017	Соли 2018	Соли 2019	Соли 2020	Саршиамаачи майлалгүзүорй	Масуултун
		Бүгдэти вилогийн Сармоги хорицүй	Бүгдэти вилогийн Сармоги хорицүй	220	220	100	130	110	1060	4170	
		Маблагхон худии сохибкорон, ахолий, х/б, тааныгилотуу миассисахадо	Маблагхон худии сохибкорон, ахолий, х/б, тааныгилотуу миассисахадо	1360					1240	120	
		Номуайян	Номуайян	1820							
Саноат ва сохибкории хурдууд миёена											
21		Бүлгээдийн кордохади шар дар чамтооти Сарычайчима ва Шурбообод	Бүлгээдийн кордохади шар дар чамтооти Сарычайчима ва Шурбообод	400	400						Сохибкорон ва х/б Шурбообод
22		Сохтмонни корхонаа истеҳсоли хүйт дар марказы нийтии Шурбообод	Сохтмонни корхонаа истеҳсоли хүйт дар марказы нийтии Шурбообод	1200	1200						Сохибкорон ва х/б Шурбообод
23		Сохтмонни болжа-яслий дар чамтооти Шурбообод ва Сарычайчима	Сохтмонни болжа-яслий дар чамтооти Шурбообод ва Сарычайчима	2600			2000		600		Сохибкорон ва х/б Шурбообод
24		Сохтмонни кордохади масолехи бинокори (семментблок, пеноблок, газобетон) дар нийтии Шурбообод	Сохтмонни кордохади масолехи бинокори (семментблок, пеноблок, газобетон) дар нийтии Шурбообод	1900			1900				Сохибкорон ва х/б Шурбообод
25		Бүлгээдийн фермаан чорводорийн дар чамтооти дэхжоти Сарычайчима	Бүлгээдийн фермаан чорводорийн дар чамтооти дэхжоти Сарычайчима	600				600			Сохибкорон ва х/б Шурбообод
26		Бүлгээдийн намууданы кордохади хурди консерваци мэвээн сабжадын дар чамтооти дэхжоти Шурбообод, Догистон	Бүлгээдийн намууданы кордохади хурди консерваци мэвээн сабжадын дар чамтооти дэхжоти Шурбообод, Догистон	720	520	200					Сохибкорон ва х/б Шурбообод
27		Бүлгээдийн НБО-и хурд дар чамтооти дэхжоти Дашитичум (бо иктиидори 120 Квт)	Бүлгээдийн НБО-и хурд дар чамтооти дэхжоти Дашитичум (бо иктиидори 120 Квт)	400	400						Сармоги хорицүй Шурбообод
28		Сохтмонни нүүргтийн фургууний сузинекори ва газийн мөөв дар чамтооти дэхжоти Нуридин Махмудов	Сохтмонни нүүргтийн фургууний сузинекори ва газийн мөөв дар чамтооти дэхжоти Нуридин Махмудов	545		545					Сохибкорон ва х/б Шурбообод
29		Сохтмонни марказы тичигралтий, түүктлий фургууний сузинекори ва газийн мөөв, нүүктлий тальмир ва шүүстүүчүү мөчиннэх дар чамтооти Шурбообод	Сохтмонни марказы тичигралтий, түүктлий фургууний сузинекори ва газийн мөөв, нүүктлий тальмир ва шүүстүүчүү мөчиннэх дар чамтооти Шурбообод	690				390	300		Сохибкорон ва х/б Шурбообод
30		Сохтмонни түүктлий хүчинчлийн даар чамтооти зебий, марказы түүзмөнгөсөн дар	Сохтмонни түүктлий хүчинчлийн даар чамтооти зебий, марказы түүзмөнгөсөн дар	377		377					Сохибкорон ва х/б Шурбообод
31		Сохтмонни ошхонаа ва марказы тичигралтий түүзмөнгөсөн дар чамтооти	Сохтмонни ошхонаа ва марказы тичигралтий түүзмөнгөсөн дар чамтооти	1215				400	415	400	Сохибкорон ва х/б Шурбообод
32		Бүлгээдийн наалдани сэхн истеҳсоли хүйтти пүхтэд дар нийтии Шурбообод	Бүлгээдийн наалдани сэхн истеҳсоли хүйтти пүхтэд дар нийтии Шурбообод	1265				500	500	265	Сохибкорон ва х/б Шурбообод
		Хамаги дар баалын саноат ва сохибкории хүндиу миёена	Хамаги дар баалын саноат ва сохибкории хүндиу миёена	11912	2520	1122					

<i>№</i>	<i>Максад</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳо/мушахдоҳ</i>	<i>Арзинии умумии поиҳа (ҳизор сарми)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблагузорӣ</i>	<i>Масъулӣ</i>
			<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>								
			<i>Буҷети вилояти</i>								
			<i>Сармояни хоригӯӣ</i>	400	400						
			<i>Маблагҳои худими соҳибкорон, ахолӣ, ҳӯ, ташкилоту муассисаҳо</i>	11512	2120	1122	5190	1515	1565		
			<i>Соҳимон</i>								
33			<i>Соҳимони хонаҳои истикоматии 2 оишёнаи 24 ҳуҷрадор дар маркази поиҳа</i>	2500				2500		<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
34			<i>Соҳимони варзишигоҳи марказии ноҳия, дорои 5000 ҷоии нишаст дар маркази ноҳия</i>	8000	7200	400	400			<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
35			<i>Соҳимони бинуи матбода ва таҷхизонидани он бо таҷхизоти муосир</i>	800				800		<i>Соҳибкорон</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
36			<i>Соҳимони бинуи нағи китобхонаи марказии ноҳияи Шурообод</i>	1000				500	500	<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
37			<i>Соҳимони қасри фарҳанг барои 400 ҷоӣни нишаст дар ноҳияи Шурообод</i>	8500	8500					<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
38			<i>Соҳимони бинуи ишӯбанди маорифи ноҳияи Шурообод</i>	1400		700	700			<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
39			<i>Соҳимони бинуи спансияи назорати санитариио беҳӯдотти (СЭС) дар ноҳияи Шурообод</i>	550				550		<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
40			<i>Соҳимони бинуи нағи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Шурообод</i>	10000		5000	5000			<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
41			<i>Соҳимони бинуи агаентии нафака ва сүгуруни иҷтимоӣ дар ноҳияи Шурообод</i>	750				750		<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
42			<i>Соҳимони мавзулҳои истикоматӣ дар маҳаллаҳои наҷубнёди ноҳияи Шурообод</i>	16000	3000	3000	3000	4000	4000	<i>Аҳолӣ</i>	<i>МИҲД-и ноҳияи Шурообод</i>
			<i>Халасӣ дар бахши соҳимон</i>	49500	18700	9100	9100	8100	4500		
			<i>Буҷети ҷумҳурияӣ</i>	32700	15700	6100	6100	4300	500		
			<i>Маблагҳои худими соҳибкорон, ахолӣ, ҳӯ, ташкилоту муассисаҳо</i>	16800	3000	3000	3000	3800	4000		

Соҳимони таҳдидоти ба мақомони ҳамонӣ мебароҳӣ ёд номиданда, ба ҳамонӣ мебароҳӣ ёд номиданда.

<i>№</i>	<i>Максат</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳолмушаҳо</i>	<i>Арзини умумии поиҳа (ҳизор сон.)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблазгузорӣ</i>	<i>Масбутии</i>
55			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №14 дехаи Ҳирманҷои ҷамоати дехоти ба номи Н. Маҳмудов барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	100	100	Сармояи ҳориҷӣ	
56			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №35 дехаи Порғари ҷамоати дехоти ба номи Н. Маҳмудов барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	100	100	Сармояи ҳориҷӣ	
57			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №38 дехаи Сарнамарзори ҷамоати дехоти ба номи Н. Маҳмудов барои 120 ҷойи нишаст	350	50	50	100	100	150	Сармояи ҳориҷӣ	
58			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТУА №13 дехаи Министуки ҷамоати дехоти Даимитҷум барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	100	100	Сармояи ҳориҷӣ	
59			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №18 дехаи Даимитҷуми ҷамоати дехоти Даимитҷум барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	100	100	Сармояи ҳориҷӣ	
60			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №40 дехаи Рӯи қавии ҷамоати дехоти Даимитҷум барои 120 ҷойи нишаст	350	100	100	100	100	50	Сармояи ҳориҷӣ	
61			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТИ №51 дехаи Сангуниети ҷамоати дехоти Даимитҷум барои 120 ҷойи нишаст	350	100	100	100	100	50	Сармояи ҳориҷӣ	
62			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №36 дехаи Лангардара ҷамоати дехоти Лангардара барои 120 ҷойи нишаст	350	100	100	100	100	50	Ахолӣ ва Соҳибкорон	
63			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №50 дехаи Нови ҷамоати дехоти Лангардара барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	50	50	Ахолӣ ва Соҳибкорон	
64			Бунёди 4 синфонаи иловагӣ дар назди МТМУ №53 дехаи Бакодараи ҷамоати дехоти Лангардара барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	50	50	Ахолӣ ва Соҳибкорон	

<i>№</i>	<i>Максат</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳолмушаҳо</i>	<i>Арзини умумии поиҳа (ҳизор сарми)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблагузорӣ</i>	<i>Масъулии</i>
65			Бунёди 4 синфҳонаи иловагӣ дар назди МТМУ №32 дехсан Дехи Козии ҷамоати дехони Сарҷиҷайма барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	50	50	Ахолӣ ва Соҳибкорон	
66			Бунёди 4 синфҳонаи иловагӣ дар назди МТМУ №49 дехсан Мирзоати ҷамоати дехони Сарҷиҷайма барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	100	50	50	Ахолӣ ва Соҳибкорон	
67			Бунёди 4 синфҳонаи иловагӣ дар назди МТУА №46 дехсан Дараи Эмоми ҷамоати дехони Дӯғистон барои 120 ҷойи нишаст	350	50	100	150	50	50	Ахолӣ ва Соҳибкорон	
68			Бунёди муассисаи томактаబӣ дар дехан Сарҷиҷайма ҷамоати дехони Сарҷиҷайма барои фароригарии 60 нафар кӯдак	1000	200	350	450			Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати маориф ва илм
69			Бунёди муассисаи томактаబӣ дар дехан Шурӯроободи ҷамоати дехони Шӯрообод барои фароригарии 60 нафар кӯдак	1000	200	350	450			Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати маориф ва илм
70			Бунёди маркази таҳсилоти иловагӣ барои 120 ҷойи нишаст	1000		250	400	350		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати маориф ва илм
71			Бунёди идораи матъмутии Шӯබаи маорифи ноҳия	1500	400	1100				Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати маориф ва илм
			Ҳамагӣ	22100	2850	6750	6950	3750	1800		
			Буҷети ҷумҳурияйӣ	16850	2500	5450	5400	2500	1000		
			Маблағҳои худоии корҳонаҳо, ҳоҷағизҳои дебқонӣ ва соҳибкорон	2100	250	600	650	350	250		
			Сармояни хоригӣ	3150	100	700	900	900	550		
			Тандурустӣ								
72			Бунёди Шӯබаи ёрии таъчилии ва қабулгоҳ дар назди БМН	1300		300	500	500		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
73			Соҳимони иморатҳои ҷурирасон дар назди БМН (шуствуҷӯҳона, оиҳона, инборҳои нишодории маводӯҳои ҳурокорӣ)	1000	150	250	200	200		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
74			Соҳимони бинои ҳуҷнӯзаронӣ дар БМН	130				130		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
75			Бунёди Шӯබаи белорӯҳони амроzi даруна барои 20 кам	2000		300	1000	700		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
76			Таъмири асосни Маркази мубориза бар зидди бемориҳои сили ноҳия	1000		300	300	100		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ

<i>№</i>	<i>Максад</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳо/Лоиҳаҳо</i>	<i>Арзини умумии лоиҳа (ҳизор сонми)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблағузорӣ</i>	<i>Масулии</i>
77			Тавъмири асосни Шӯбани кӯдакона, амроzi даруна ва сироятии беморхонаи ракамии I ҷамоати дехоти Саричашма Саричашма	500	250	250				Буҷети вилоятӣ	
78			Тавъмири асосни оби нӯшокии беморхонаи ракамии I ва МСД и ҷамоати дехоти Саричашма	500		200	300			Номуайиҳ	
79			Тавъмири асосни беморхонаи ракамии 2 ҷамоати дехоти Догистон	500	100	200	200			Номуайиҳ	
80			Бунёди беморхонаи китъавӣ дар ҷамоати дехоти Лангардора баюзи 20 кам	1200		200	500	300	200	Номуайиҳ	
81			Ҳаридорӣ намудани автомашинаҳои маҳсус ва ёрии таъчили қатҳои бистарӣ ва мебели тибобӣ	400		50	150	100	100	Номуайиҳ	
82			Бунёди идораи маъмурӣ мӯҳосибот, қадрҳо ва тоҷори маҷтис (барои 150 нафар)	1200	600	600				Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
83	83		Бунёди маркази ташаккути марзи ҳайти солим дар соҳнори КАТС	300	100	200				Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
84			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Қавоғи ҷамоати дехоти Саричашма	350	200	150				Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
85			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Ялабулии ҷамоати дехоти Саричашма	350	150	200				Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати мандурустӣ
86			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Раҳмонободи ҷамоати дехоти Ҷагам	350		150	200			Номуайиҳ	
87			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Ҷевдори ҷамоати дехоти Шурӯрообӣ	350		150	200			Номуайиҳ	
88			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Новии ҷамоати дехоти Лангардора	350		150	200			Номуайиҳ	
89			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Бодомтоғи ҷамоати дехоти Ҷагам	350		150	200			Номуайиҳ	
90			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Назарбони Ҳисори ҷамоати дехоти Ҷагам	350		150	200			Номуайиҳ	
91			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Даими Эшони ҷамоати дехоти Саричашма	350		150	200			Номуайиҳ	
92			Бунёди бунгоҳи саломатӣ дар дехаи Сўмакони ҷамоати дехоти Саричашма	350		150	200			Номуайиҳ	

№	Максат	Вазифаҳо	Чорабинишҳолпошҳо	Арзини умумии лоҷҳа (хазор сом.)	Соли 2016	Соли 2017	Соли 2018	Соли 2019	Соли 2020	Саршиамаҳон маблажузорӣ	Маснуни
93			Бунёди булгоҳи саломатӣ дар дехзи Хочидарни ҷамоати дехоти Даимиҷум	350	150	200				Номуайян	
94			Бунёди булгоҳи саломатӣ дар дехзи Гулистони ҷамоати дехоти Сарҷиҷима	350	150	200				Номуайян	
95			Бунёди маркази саломатии поҳияӣ дар ҷамоати дехоти Шурӯрообод	2500	400	800	1000	300	Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати тандурустӣ	
96			Бунёди маркази бемориҳони СПИД	350	50	100	200		Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати тандурустӣ	
97			Бунёди булгоҳи саломатӣ дар дехзи Рӯиқашни ҷамоати дехоти Даимиҷум	350	150	200			Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати тандурустӣ	
98			Ҳаридорӣ налиудани таҷизотҳои тиббӣ, лавозимоти тиббӣ, инвентари тиббӣ ва аётолашинаи хизматӣ барои муассисаҳони КАТС-и поҳия	1500	300	300	300	300	Буҷети ҷумҳурияйӣ	Вазорати тандурустӣ	
		Ҳалигӣ		18580	1900	5500	6580	3400	1200		
		Буҷети ҷумҳурияйӣ		12330	1550	3250	3630	3000	900		
		Буҷети вилояти		500	250	250					
		Лоҷҳаҳои сарҷиҷимаҳони номуайян		5750	100	2000	2950	400	300		

Фархане		Сохтмони қасри фарҳанг дар маркази нохия	2200	500	500	600	600	Бүчети ҷумҳурияи ҶТ	Вазорати фарғонг
99		Сохтмони боғи фарҳанг ва китобхона дар маркази нохия	1200	300	300	300	300	Бүчети ҷумҳурияи ҶТ	Вазорати фарғонг
100		Сохтмони осорхона дар маркази нохия	430	200	200	230	230	Бүчети маҳаллий	Шӯбайи фарҳанги МИХДИ ноҳия
101		Сохтмони қубодҳои өдҳот ва китобхонаҳо дар деҳаҳои Навободӣ, Девдор, Ҳоҷагаттон, Назарбодӣ, Бодомтуъ, Навбулӯк, Лянгар, Дашитиҷум ва Чагам	540					Номайяни	
102		Ҳамагӣ дар балҳии фарҳане	4370	500	1000	1130	900	300	
		Бүчети ҷумҳурияи ҶТ	3400	500	800	900	900	300	
		Бүчети маҳаллий	430		200	230			
		Лоқҳоҳои сарҷаиматашонномайян	540						

<i>№</i>	<i>Максат</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳо/Лоиҳаҳо</i>	<i>Арзини умумии поиҳа (ҳаҷзор сом.)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблазгузорӣ</i>	<i>Масбулини</i>
Занҷираи манитиқии блоки инфрасоҳтор											
Таъминот бо оби нӯшикӣ											
<i>Гузаронидани хатҳои оби нӯшикӣ дар дехаҳои Файзобод, Сино, Шӯрообод, Нағобод, Рогиён Кӯҳдоман ва Хайркорони ҷамоати Шӯрообод</i>											
<i>Гузаронидани хатҳои оби нӯшикӣ дар дехаҳои Носироб Бобо, Шокир Зокир, Сарчиашма ва Гулистони ҷамоати Сарчиашма</i>											
103			Таҷдиид ва барқарорзозӣ 8 км кӯбӯрҳои хатҳои обгузарди кутири 100 мили-219 мили дар маркази ноҳия	1500						Номуайян	
104			Тоза намудани ҷоҳҳои амудии обқаси дар 2 обанбори марказии ноҳия	160						Номуайян	
105			Иваз намудани 5 адад насосҳои обқасии фарсуда ва ба ҷони наасб намудани 5 адад таҷхизоти наф барои 5 адад обанбори ноҳияи Шӯрообод	340			140	200	Сармояи ҳориҷӣ	МИҲД "Об ва КФД "Об ва канализатсия"	
106			Гузаронидани хатҳои оби нӯшикӣ дар дехаҳои Порвон ва Хирманҷо, ҷамоати Ён дехаҳои Ҷӯшон ва Рӯйқаши ҷамоати Даштичӯм	600						Номуайян	
107			Гузаронидани хатҳои оби нӯшикӣ дар дехаҳои Шоҳон ва Ҳамоҷони ҷамоати Ҳамоҷӣ дар балуни таъминот бо оби нӯшикӣ	750						Номуайян	
108			Гузаронидани хатҳои оби нӯшикӣ дар дехаҳои Ҳоҷон ва Рӯйқаши ҷамоати Сармояи ҳориҷӣ	220						Номуайян	
109			Гузаронидани хатҳои оби нӯшикӣ дар дехаҳои Ҳоҷон ва Рӯйқаши ҷамоати Сармояи ҳориҷӣ	220						Номуайян	
110			Бунёди 5 км ҳатти таинӣ (канализатсия) дар маркази ноҳияи Шӯрообод	15000						Номуайян	
111			Бунёди нуктҳои ҷамъоварӣ ва безҷаргардонии ламлаҳои кам масрафи символдор дар ноҳияи Шӯрообод	120		120			Буҷети ҷумҳурияӣ	МИҲД "Шурообод, КФД "Хоҷагии Манзилино коммуналӣ"	
112			Таъмин намудан бо воситмаҳои техникии зарурӣ ва наклиёти партолваконӣ, автоматизаци, эскаватор ва наклиёти обонӣ, таҷхизоти кафишеркуню компрессор	820						Номуайян	

<i>№</i>	<i>Максат</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳо/Лоиҳаҳо</i>	<i>Арзини умумии поиҳа (ҳизор сонӣ)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблағузорӣ</i>	<i>Масулии</i>
119			Кашидани хати барқ 10 кВ дар масофаи 0,5 км, қашидани хати барқи 0,4 кВ масофаи 5 км ва шинонидани трансформатор 400/10/0,4 кВ дар дехаи Кӯҳдоман ҷ/д Шурӯрообод	450						Номуайян	
120			Кашидани хати барқ 10 кВ дар масофаи 0,2 км, қашидани хати барқи 0,4 кВ масофаи 3 км ва шинонидани трансформатор 250/10/0,4 кВ дар дехаи Файзобод ҷ/д Шурӯрообод	250						Номуайян	
121			Кашидани хати барқ 10 кВ дар масофаи 0,5 км, қашидани хати барқи 0,4 кВ масофаи 4 км ва шинонидани трансформатор 250/10/0,4 кВ дар дехаи Рогиён ҷ/д Шурӯрообод	350						Номуайян	
122			Кашидани хати барқ 10 кВ дар масофаи 0,7 км, қашидани хати барқи 0,4 кВ масофаи 5 км ва шинонидани трансформатор 250/10/0,4 кВ дар дехаи Ҳайкорон ҷ/д Шурӯрообод	450	250	200				ИИСХК “Барқи Тоҷик”, Шабакаҳои барқии ноҳияи МИИҲЦ – и ғиломати Ҳамлон	
			Ҳалаги дар балхии барқтабъминкуни	2500	450	600	150				
			Бучети ҷӯмӯрияӣ	450	200	250					
			Соҳибкорон, ахолӣ, ҳӯ, ташкилоту муассисаҳо	750	250	350	150				
			Лоиҳаҳои сарчашмасион номуайян	1300							
			Накшиёт ва ҳоҷаҳии роҳҳо								
123			Тавъмири намудани 27 км роҳҳои маҳалии дар ҷ/д Шурӯрообод	8000		4000	4000			Бүҷети ҷӯмӯрияӣ	Вазорати иқтиёти ҶТ
124			Тавъмири роҳ ва барқарорсозии пул тавассути роҳи Ҷугаррак-Сарчиашма-Ҷаган-Шурӯрообод (ҷор пул)	6000	1500	1500	1500			Бүҷети ҷӯмӯрияӣ	Муассисаси ҷаънатии таҳоҳубин ва таъмири роҳҳои автомобилигарӣ
125			Тавъмири роҳи Чаган – Қӯлоб (15 км)	440	220	220				Бүҷети ғиломати таҳоҳубин ва таъмири роҳҳои автомобилигарӣ	

<i>№</i>	<i>Максад</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабиниҳо/Лоиҳаҳо</i>	<i>Арзини умумии поиҳа (ҳизор сом.)</i>	<i>Соли 2016</i>	<i>Соли 2017</i>	<i>Соли 2018</i>	<i>Соли 2019</i>	<i>Соли 2020</i>	<i>Сарчашмаҳои маблагузорӣ</i>	<i>Масбулини</i>
126			Азнав созии 2 адад пул дар дехаҳои Нақобод ва Девдор ҷӯд Шурӯрообод Соҳимони пули монингузар дар дехаи Шаҳри бар бар ҷӯд Догистон	900		300	300			Бӯҷети ҷумҳурияй	Вазорати нақшиёти ҶТ
127			Таъмир намудани 8 км роҳҳои бесоҳиб дар ҷӯд Догистон ва марҳила ба марҳила бо тавозуни МДНРА-и н.Шурӯрообод гирифтани онҳо	450						Номуайян	
128			Таъмир намудани 32 км роҳҳои бесоҳиб дар ҷӯд Сарчашма ва марҳила ба марҳила ба тавозуни МДНРА-и н.Шурӯрообод гирифтани онҳо	700		300	400			Бӯҷети ҷумҳурияй	Вазорати нақшиёти ҶТ
129			Азнав созии пули дар соли Симҷон дар ҷӯд Сарчашма	1000		300	300			Бӯҷети ҷумҳурияй	МИХД-и вилояти Ҳатлон
130			Баркарорсозии 2 адад пул дар сойи Кандоб ва дарёи Ниёб дар ҷӯд Даиштум	600		200	250	150		Бӯҷети ҷумҳурияй	Вазорати нақшиёти ҶТ
131			Беҳтар намудани холати техники 46 км роҳҳои бесоҳиб дар ҷӯд Даиштум ва марҳила ба марҳила ба тавозуни МДНРА-и н.Шурӯрообод гирифтани онҳо	700		300	400			Бӯҷети ҷумҳурияй	Вазорати нақшиёти ҶТ
132			Беҳтар намудани холати техники 60 км роҳҳои бесоҳиб дар ҷӯд Лангардора ва марҳила ба марҳила ба тавозуни МДНРА-и н.Шурӯрообод гирифтани онҳо	900						Номуайян	
133			Соҳимони терминал барои ҳамагу нақли мусоғирон	1300						Номуайян	
134			Маблағи үмумӣ	280						Номуайян	
			Бӯҷети ҷумҳурияй	16900		1800	6700	6450	1950		
			Бӯҷети вилоятӣ	1440		520	520	400			
			Лоиҳаҳо сарчашмасон номуайян	2930						Бӯҷети маҳалиӣ	
<i>Алоқа ва фазои имтишоотӣ</i>											
135			Соҳимони бинои ишғубаи алоқа	400			200			Бӯҷети ҷумҳурияй	Ҳадамоти алоқа
136			Таъмини нацириёти бо фотоматаратҳо ва васонли сабти садобу симо	15		10	5			Бӯҷети маҳалиӣ	
137			Таъмини нацириёти ноҳиявӣ бо таҷхизоти чонкуни (рамаер, монтаζистик, дастгоҳи тӯссаబардорӣ)	35		15	20			Бӯҷети маҳалиӣ	

<i>№</i>	<i>Макад</i>	<i>Вазифаҳо</i>	<i>Чорабонишҳо/лоиҳаҳо</i>	<i>Арзинӣ</i> у мӯнишҳо/лоиҳа (ҳазор сол.)	<i>Соли</i> 2016	<i>Соли</i> 2017	<i>Соли</i> 2018	<i>Соли</i> 2019	<i>Соли</i> 2020	<i>Сарчашмаҳои маблағузорӣ</i>	<i>Маснӯии</i>
		<i>Маблағи умумӣ</i>		<i>450</i>	<i>25</i>	<i>225</i>	<i>200</i>				
		<i>Бӯҷети ҷумҳурияти</i>		<i>400</i>			<i>200</i>	<i>200</i>			
		<i>Бӯҷети маҳаллиӣ</i>		<i>50</i>	<i>25</i>	<i>25</i>					

Задание 4. Запчири матиқкии баҳии ҲФ

Задание 5. Занчирин мантикни таъминоти заҳираӣ

Задание 3. Задачи по управлению производством							
139		Согласованием материальных ресурсов и производственных мощностей штучного производства	7840		2000	3000	2840
140		Планами техники количества барои и дороже ва шубъаҳон МИХД	75	20	20	15	Бүчети маҳаллӣ
141		Таъмини дастрасии кормандонии дастгоҳи МИХД ба шабакаи ИНТЕРНЕТ	50	10	10	10	Бүчети маҳаллӣ
		Маблаги умумӣ	7965	30	2030	3030	2865
		Бүчети ҷумлаи санҷавӣ	7840		2000	3000	2840
		Бүчети маҳаллӣ	125	30	30	25	10

Накшан индикаторхон/нишондихандахи мониторинги Барномаи руши ниҳияни Шӯрообод барои солҳои 2016-2020

Намуна	Индикаторҳо/ нишондиханда	Воҳиди ченак	Холати аввалия (хисобот)	Нишион	Натиҷаи пешбинииуда аз рӯи солҳо (дурнамо)					Манбаи маълумот	Масъулими чамъоварии маълумот	Дарзишибасомади чамъоварии маълумот (частота сбора данных)		
					2014	2020	Оҳирин	2016	2017	2018	2019	2020		
Шӯмораи аҳолӣ дар оҳирини солҳои ҳамагӣ	Ҳазор нафар	49800	50920	50060	50330	50580	50760	50920	50920	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
Марҳҳо	-«-	25348	25910	25470	25600	25720	25840	25910	25910	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
Занҳо	-«-	24452	25010	24590	24730	24860	24920	25010	25010	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
Кӯёдакон (0-15)	-«-	17251	17910	17380	17490	17560	17800	17910	17910	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
Аҳолии қобили мезҳнат (15-63 (58 барои занон) сола)	-«-	22300	22890	22430	22570	22640	22780	22890	22890	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
аз ҷумла, марҳҳо	-«-	13200	13560	13270	13380	13400	13490	13560	13560	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
Занҳо	-«-	9100	9330	9160	9190	9240	9290	9330	9330	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона	
Шӯмораи умӯзгари корҳонаҳои саноатӣ, аз ҷумла		аҳад	14	24	16	18	20	22	24	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъҷиҳӣ (3 моя ва 6 моя))	
Истехсоли маъсулоти саноатӣ бо нарҳҳои ҷории солҳои давҳидӣ (суръати афзоонӣ бо нарҳҳои муқоисавӣ)		ҳаз. солонӣ	16269	17420	16490	16729	16960	17190	17420	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъҷиҳӣ (3 моя ва 6 моя))	
Таъсиси ҷойҳои кори дар соҳаи саноат		ҷойҳои корӣ	129	230	140	160	180	200	230	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъҷиҳӣ (3 моя ва 6 моя))	
Мағълӯи маҳсулоти киниоварӣ бо нарҳҳои ҷории солҳои давҳидӣ (суръати афзоонӣ бо нарҳҳои муқоисавӣ)		Ҳазор. солонӣ	242455	245267	243055	243577	244137	244717	245267	Хисоботҳои соҳавӣ	Хисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъҷиҳӣ (3 моя ва 6 моя))	
Аз ҷумла, расманитарварӣ		Ҳазор. солонӣ	169336,7	170937	169687	169987	170307	170637	170937	Ҳисоботҳои соҳавӣ	Ҳисоботҳои соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъҷиҳӣ (3 моя ва 6 моя))	

Tavminishanish
Ba kop daqoqdaqani
kunindoxon haen
ummekeconu

Tavminishanish
Ba kop daqoqdaqani
kunindoxon haen
ummekeconu

Напича	<i>Индикаторхол нишондиханда</i>	Холати авасия (хисобот)	Вохиду ченак	Напичаи төгбийншиуда аз рүү солго (дурнаамо)					Манбаы мавлиот	Масбутини чамьчарни маклумот	Дархиимбасомади чамьчарши мальумот (частота сбора данных)	
				2014	2020	Онгири 2016	2017	2018	2019	2020		
Чорводорӣ	Ҳазор. солонӣ	73118,3	74330	73368	73590	73830	74080	74330	Хисоботхону соҳавӣ	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Залинҳоу гаирканоатбахи	га								Хисоботхону соҳавӣ	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Беҳтар намудани ҳолати меноратини заминҳо	га	170							Хисоботхону соҳавӣ	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Шумораи соҳибкорони инфиродӣ	нафар	2792	3200	2860	2920	3000	3100	3200	Хисоботхону соҳавӣ	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
аз он ҷумла, аз рүү наимӯни ғаబолитӣ:										МИХД н. Шӯрообод		
Шаҳодатнома	нафар	40	150	60	80	100	120	150	Хисоботхону соҳавӣ	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Паштет	нафар	178	320	190	220	250	280	320	Хисоботхону соҳавӣ	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Шумораи умумии кудакони синни томактаби (3-б.сола)	нафар	4718	7000	5000	5500	6000	6500	7000	РИК -85	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Фарогури ба муассисаҳои томактаби	%	3,5	7,0	4,5	5	5,5	6,0	7,0	РИК -87	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Миқдори ҷойҳо дар муассисаҳои томактабӣ	ҷоӣ	40	150	80	120	130	140	150	ТМН-1	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Шумораи кӯдакони синни томактаби (7-17)	нафар	11650	13000	11850	12000	12400	12700	13000	ТМН-1	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	
Аз ҷумла, кӯдакони мавъюб	нафар	40,0	40	40	40	40	40	40	ТМН-1	МИХД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))	

Рӯйсунду охирини салони ҷаҳон

Барандада салони ҷаҳон

Нийтийн намжилт	Индикаторын ниншионд хандаа	Холатын аввалия (хисобот)	Вохиодын ченак	Нийтийн Охирүү 2020	Намжын пеийбиншиуда аз рүү солхо (дүрцаало)					Мандын мэвдүүлөт	Масъүлини чамтвогарийн мэвдүүлөт	Дэргижийн басомадын чамтвогарийн мэвдүүлөт (частоты сбора датын)		
					2014	2016	2017	2018	2019	2020				
Шүүмдээний муассисаагийн таажилтуулти үзүүлэлийн рүзона	нафар	982,0	1090	1000	1030	1050	1070	1090	Хисоботхойн каардүү	Хисоботхойн каардүү	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Тэйминий буудан дар ногуя: бо муассисаагийн таажилтуулти тогтолцоогийн сини толготайбай	чой										МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Бо муассисаагийн таажилтуулти үзүүлэлийн бароо 1000 күддөкони синни толготайбай	чой										МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Тэйминийт бо мизэй күрсий	чүфтийн										БМТ - 1	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Тэйминийт бо компютер	%	100									Барномаи сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Тэйминийт бо кабинетгүйн фаний	адад										Барномаи сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Микрорийн муассисаагийн олмавийн фаржангийн	адад										Хисоботхойн сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Күнүүжүү	-«-	7	15	8	9	11	13	15	Хисоботхойн сохчай	Хисоботхойн сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Китобхонахийн олмавийн хамгийн	-«-	17	23	18	19	20	21	23	Хисоботхойн сохчай	Хисоботхойн сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	
Осорхонахийн	-«-										Хисоботхойн сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))
Мактабхийн музикүү вэ раскомий-хамгийн	-«-										Хисоботхойн сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))
Шүүмдээний муассисаагийн фархангийн хамгийн	-«-	41	55	43	46	50	52	55	Хисоботхойн сохчай	Хисоботхойн сохчай	МИХД н. Шүүрэе	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	Солона (дар холатхойн заруурүү - таарьчилүү (3 мөхө ва б.мөх))	

Намыса	Индикатор-хол нишондохчанды	Вохиду чекак	Холдати аевватия (хисоббом)	Нийон	Намысаа пешбийтишиуда аз рүү солхо (дүргэнэ)					Манбааны малдумот	Маслуулти чалъяварии малдумот	Дарсиямтбасомади чамъяварии малдумот (частота сбора данных)		
					2014	2020	Охир 2016	2017	2018	2019	2020			
Фарогирий дар муассисчоои фархчанды	Хазор нафар	Хазор нафар	Хазор нафар	Хазор нафар								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Муродчам ба муассисчоои КАТС	Хазор нафар	Хазор нафар	Хазор нафар	Хазор нафар								Хисоботхойн соҳавӣ (Муассисчоо и КАТС)	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Шуморай камти беморхонаҳо (шаҳрү дехон) ҳамагӣ	кам	кам	кам	кам								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Иктиидори муассисчоои амбулаторио дармонгоҳий-ҳамагӣ	қабул дар як баст	қабул дар як баст	қабул дар як баст	қабул дар як баст								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Микдори муассисчоои тиббӣ-ҳамагӣ	адад	адад	адад	адад								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Микдори бунгогҳоҳои тиббӣ-ҳамагӣ	адад	адад	адад	адад								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Шуморай корманандони тиббӣ-ҳамагӣ	нафар	нафар	нафар	нафар								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Таъминот барои 10 ҳазор аҳоли до дүнгунрон, аз кумла :	нафар	нафар	нафар	нафар								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Бо корманандони миёнаи тиббӣ	нафар	нафар	нафар	нафар								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Бо муассисчоои амбулаторио дармонгоҳи	адад	адад	адад	адад								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Пешинчанды хизматрасонии тиббӣ ба кудакони маълоб (ПМК)	нафар	нафар	нафар	нафар								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))
Хиссан занҳои ҳомилдадоре, ки дар 12 ҳарфтаи аевал ба кайд зирифма шудасет	%	%	%	%								Хисоботхойн соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхону зарурӣ - таъчилий (3 моя ва б.моя))

Безмайдан

Напича	<i>Индикаторхол нишондиханда</i>	Холати авасия (хисобот)	Вохиоду ченак	Напичаи төгбийншиуда аз рүү солго (дурна, мөн)					Манбаи мавьиот	Масбууши чамьвадри мавьиот	Дарийтибасомади чамьвадрии мавьиот (частота сбора данных)	
				Онгири 2020	2014	2016	2017	2018	2019	2020		
Хиссии камхунай миёни занона холилда		%									Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Хиссии таваллуд дар мъассисаҳои тибобӣ		%									Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Хиссии таваллуд дар хона		%									Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Фавти модарон	нафар										Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Фавти модарон (ба ҳар 100 ҳазор кӯйдаки зиндатаваллуð)											Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Фавти кӯйдакон то 1 сола (ба ҳар 1000 кӯйдаки зиндатаваллуð)											Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Фавти кӯйдакон то 5 сола (ба ҳар 1000 кӯйдаки зиндатаваллуð)											Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Коифитсенти белориҳои сирояти ба 100 ҳаз. аҳоли, аз он ҷумла:											МИҲД н. Шӯрообод	
Сул											Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))
Геллинитоz											Хисоботхону соҳавӣ	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ба б.моя))

Намуца	Индикаторът нишондханда	Холати авватия (хисобот)	Вохиду ченак	Нийон	Намуцаа пеийнтишуда аз рүү солхо (дүргэлэл)					Мандын малдумот	Масъулити чалъяварии малдумот	Дэвшиятбасомади чамъварии малдумот (частота сбора данных)	
					Охир 2020	2016	2017	2018	2019	2020			
Захирахон мөхнатай		Хазор нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Шумораи дар иқтиносидиёт машгул будагон-ҳамагӣ:		Хазор нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Шумораи умумии нафакахурун		Хазор нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
аз чумла, маъюбон - то сини 18 сола		Хазор нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
аз рүү деморилхон үмуми бекорони расман ба қайд суръифташуда		Хазор нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Аз чумла, бо кор тавъмингардидা		нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Шумораи бекороне, ки ба корҳон ҷамъияти ҷаёбгардидаанд		нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Карзҳон бе фиози пешниҳодгардида барои бекорон (ҷуҳати ташкили фатволитии соҳибкорӣ)		Хазор сомонӣ									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Шумораи нафароне, ки из карзҳон бе фиози пешниҳодгардида барои бекорон (ҷуҳати ташкили фатволитии соҳибкорӣ) бахралманд гардидаанд		нафар									Хисоботхон соҳавӣ	МИХД н. Шўрообод	Солона (дар ҳолатхон зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))

Beispielhaft wird eine campnx-Exemplarbeschreibung mit dem Begriff „nefö“ erläutert.

Напича	<i>Индикаторхой нишондиханда</i>	Холати авасия (хисбоот)	Вохиоду ченак	Охирги 2020	Нийтичийн төгбийншиуда аз рүү солго (дурнаамо)					Манбаати мавьютот	Масбууши чамьовории мавьютот	Дэврийнбасомады чамьовории мавьютот (частота сбора данных)	
					2014	2016	2017	2018	2019	2020			
Аз үзмэлэ, зан		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Ташкилий чойхону наен корӣ дар ҳама соҳахо		ҷӯй									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Касбомузӣ		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Шумораи кӯдаконе, ки дар муассисаҳои интэрнатӣ (давлатӣ) тарбия мегиранд, дар охирги сол		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Шумораи умумии кӯдаконе, ки дар давоми сол ба парастори қабул гардидаанд		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Шумораи умумии кӯдаконе, ки дар давоми сол ба фарзандхони қабул гардидаанд		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Хизматрасонии ичтилоони пешинагодгардидা аз ҷониби "Маркази хизматрасонии ичтилоӣ дар ҳона"		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Аз үзмэлэ, барои сини то 18 сола		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Шумораи чиноятхойн аз ҷониби новогигон содиргуӯда		холат									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))
Шумораи кӯдаконе, ки аз соҳторҳои даҳлодор ҷуҳати пешигрии чиноят гузаштаанд		наффар									Хисоботхойн сохавӣ	МИХД н. Шүррообод	Солона (дар холатхой заруурӣ - таъчилий (3 мөхә ва б.мөхә))

Напица	<i>Индикаторхол нишондиханда</i>	Холати авасия (хисобот)	Вохиоду ченак	Напицаи пегибанишуда аз рүү солго (дурнамо)					Манбаи мавлиот	Масбутини чамьоварии мавлиом	Дарзийтибасомади чамьоварии мавлиумот (частота сбора данных)	
				2014	2020	Онгири 2016	2017	2018	2019	2020		
	Хафти кашонидани бор (бо хамаи наалтуди наажиёт)		Хазор тонна								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Хафти кашонидани мусофирон (бо ҳамаи наалтуди наажиёт)		Хазор мусоғифр								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Дарозии роҳҳоу соҳтанишуда		Км								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Дарозии роҳҳоу аз тавъимири асоси ба чори баровардангууда		Км								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Шумораи пулҳоу соҳтанишуда		аҳад								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Шумораи пулҳоу аз тавъимир баровардангууда		аҳад								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Хафти хисороти расонидा		Хазор сомонӣ								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Шумораи аҳолии дар мавзеъҳои ҳаёғинок ҷойгирбӯда		нафар								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Шумораи аҳолии аз миннаткаҳои ҳаёғинок кӯҷонидашуда - (муҳоҷирони экологӣ)		нафар								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод
	Корҳоу соҳилмустаҳкамкуни		Км								Хисоботхону соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод

Tawarixti nafqadoxoniyat harakatiniemi

Кам рапорти харефидане
фароғӣ ўзди

Намтица	Индикаторът нишондиханда	Ходати аеватия (хисбобот)	Воҳиди ченак	Нишон	Намтица пеийбашшууда аз рӯи солҳо (дүрнамо)					Манбаъи матбуъбот	Масъултини ҷалъоварии матбуъбот	Дарсиятбасомади ҷалъоварии матбуъбот (частота сабора датнил)		
					2014	Охир 2020	2016	2017	2018	2019	2020			
Дарромади умумии буҷети ноҳия	Ҳазор сомонӣ											Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Ҳароҷоти умумии буҷети ноҳия	Ҳазор сомонӣ											Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Ба ҳар сару аҳоли Сомонӣ												Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Аз ҷумла, ба соҳаи маориф	Ҳазор сомонӣ	60 % (хисбати уҷумӣ)										Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Тандурустӣ	Ҳазор сомонӣ	60 % (хисбати уҷумӣ)										Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Фарҳанг	Ҳазор сомонӣ	60 % (хисбати уҷумӣ)										Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Хифзи иҷтиимоӣ	Ҳазор сомонӣ	60 % (хисбати уҷумӣ)										Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))
Фонди заҳираи	Ҳазор сомонӣ	60 % (хисбати уҷумӣ)										Ҳисоботхони соҳавӣ	МИҲД н. Шӯрообод	Солона (дар ҳолатҳои зарурӣ - таъчили (3 моя ва б.моя))

Αφεστού μαργαρίτας ουράνιος πλυνθεὶς σαπόνη μεταμορφώθηκε

Ба чоп 28.03.2016 имзо шуд.
Чузъи нашрию ҳисобӣ 9,46. Ҳуруфи адабӣ.
Адади нашр 100.

Дар ЧДММ «Контраст» чоп шудааст
ш. Душанбе, к. Н. Муҳаммад, 28